



**TURUN
YLIOPISTO**

Nuorten seurusteluväkivalta verkkokeskusteluissa

Sosiaalityön
pro gradu -tutkielma

Laatija:
Venla Kiljunen

19.5.2026
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Tutkinto-ohjelma, oppiaine: Sosiaalityö

Tekijä: Venla Kiljunen

Otsikko: Nuorten seurusteluväkivalta verkkokeskusteluissa

Ohjaaja: Professori Johanna Kallio

Sivumäärä: 69 sivua

Päivämäärä: 19.5.2026

Nuorten seurusteluväkivaltaa on tarkasteltu suomalaisessa tutkimuksessa tähän mennessä vähän verrattuna aikuisten parisuhdeväkivaltaan. Seurusteluväkivalta tulee vain harvoin viranomaisten tietoon. Seurusteluväkivalta on nuorten välisissä suhteissa ilmenevää parisuhdeväkivaltaa, joka voi sisältää erilaisia väkivallan muotoja. Tutkielmassa seurusteluväkivalta määritellään noin 11-21-vuotiaita nuoria koskettavaksi ilmiöksi. Seurusteluväkivallan yleisyys on vaihdellut suomalaisessa ja eurooppalaisessa tutkimuksessa, mutta väkivallan seuraukset näyttävät vakavampina seurusteluväkivaltaa kokeneiden tyttöjen kohdalla. Sukupuolistuneen väkivallan näkökulman kautta seurusteluväkivaltaa tarkastellaan tutkielmassa sosiaalisena ja kulttuurisena ilmiönä.

Tutkielmassa tarkastellaan nuorten seurusteluväkivaltaa ja seurusteluväkivallan sukupuolistuneita merkityksiä suomalaisissa verkkokeskusteluissa. Tutkielman aineisto koostuu Ylen ja Helsingin Sanomien verkkosivuilla julkaistujen kolmen artikkelin kommenttikentistä. Analyysimenetelmänä toimii refleksiivinen teema-analyysi. Refleksiivinen teema-analyysi on laadullisen tutkimuksen menetelmä, jossa korostuu tutkijan tekemät valinnat ja tulkinnat aineistosta. Menetelmä nojaa konstruktionistiseen lähestymistapaan, jossa merkitykset ymmärretään sosiaalisesti rakennetuiksi ja toistetuiksi.

Aineistosta tunnistettiin neljä erilaista teemaa: kasvatusvastuu, väkivallan kulttuuriset selitykset, sukupuolistuneet merkitykset sekä uhrin ja tekijän dynamiikka. Teemat eroavat toisistaan sen perusteella, millaisia syitä tai ratkaisuja seurusteluväkivallalle esitetään, ja kenelle vastuuta väkivallasta rakennetaan. Ensimmäisessä teemassa seurusteluväkivallan taustalla kuvataan olevan jo lapsuudesta alkava kasvatus, ja vastuuta väkivallasta rakennetaan vanhemmille, koululle ja lastensuojelulle. Toisessa teemassa suomalaisen kulttuurin kuvataan ylläpitävän väkivaltaa, ja ratkaisuna esitetään palvelujärjestelmän kehittäminen. Kolmannessa teemassa sukupuolen esitetään vaikuttavan seurusteluväkivallan kokemuksiin ja avun saantiin. Seurusteluväkivallan sukupuolistuneet merkitykset näyttävät aineistossa kiistelyinä. Väkivallan uhrin, tekijän ja auttajan roolit kietoutuvat neljännessä teemassa yhteen, ja vastuuta rakennetaan erityisesti väkivallan uhrille tai tekijälle.

Tulosten perusteella seurusteluväkivallan vastuuta rakennetaan verkkokeskusteluissa eri tahoille. Vastuun osoittaminen voi linkittyä uusliberalistiseen yksilön vastuuta korostavaan ajattelutapaan. Seurusteluväkivaltaan liitetyt sukupuolistuneet merkitykset vaikuttavat linkittyvän aikuisten parisuhdeväkivallasta käytyihin keskusteluihin, ja sitä kautta lähisuhdeväkivallan laajempaan sosiaaliseen ja historialliseen kontekstiin. Seurusteluväkivallan puhettavat voivat vaikuttaa siihen, miten se tunnistetaan ja kohdataan palvelujärjestelmässä. Tämän vuoksi erityisesti sosiaalityön näkökulmasta on merkityksellistä tarkastella seurusteluväkivaltaa sosiaalisena ja yhteiskunnallisena ongelmana.

Avainsanat: nuoruus, seurusteluväkivalta, lähisuhdeväkivalta, sukupuolistunut väkivalta, refleksiivinen teema-analyysi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Teoreettiset lähtökohdat	7
2.1	Nuorten seurusteluväkivalta	7
2.1.1	Nuoruus tutkimuskohteena	7
2.1.2	Seurusteluväkivalta käsitteenä	9
2.2	Seurusteluväkivallan ja parisuhdeväkivallan tutkimus	12
2.2.1	Seurusteluväkivallan yleisyys	12
2.2.2	Viranomaisten kohtaama seurusteluväkivalta	15
2.2.3	Seurusteluväkivallan kokemiseen ja tekemiseen liittyvät tekijät	18
2.2.4	Seurusteluväkivallan seuraukset	21
2.2.5	Parisuhdeväkivalta verkkokeskusteluissa	24
2.3	Sukupuolistunut väkivalta	27
3	Tutkimusasetelma	32
3.1	Tutkimuskysymykset	32
3.2	Aineisto	33
3.3	Eettiset kysymykset	35
3.4	Menetelmä	37
4	Tulokset	41
4.1	Kasvatusvastuu	41
4.2	Väkivallan kulttuuriset selitykset	47
4.3	Sukupuolistuneet merkitykset	50
4.4	Uhrin ja tekijän dynamiikka	56
5	Pohdinta	60
5.1	Johtopäätökset	60
5.2	Tutkielman rajoitukset	65
5.3	Jatkotutkimus	67
	Lähteet	70

1 Johdanto

Suomessa nuorten seurusteluväkivaltaa on tutkittu tähän mennessä vähän. Nuorten seurustelusuhteissa kokemasta väkivallasta on Suomessa selkeästi vähemmän tutkimustietoa verrattuna tutkimukseen aikuisten parisuhdeväkivallasta. (Isotalo 2023, 5-7.)

Parisuhdeväkivallasta vain pieni osa tulee poliisiin tai muiden viranomaisten tietoon (Salmi 2009, 127). Myös lasten ja nuorten kokemasta väkivallasta vain pieni osa päätyy viranomaisten, kuten poliisin tai sosiaalityöntekijän tietoon. Kansallisen lapsiuhritutkimuksen perusteella yleisimmät syyt kertomatta jättämiseen ovat, ettei lapsi tai nuori pitänyt tapahtunutta tarpeeksi vakavana tai että hän ei uskonut kertomisesta olevan hyötyä. (Mielityinen, Hautamäki, Hakala, Fagerlund & Ellonen 2023.) Näin ollen on todennäköistä, että vain pieni osa nuorten kokemasta seurusteluväkivallasta tulee viranomaisten tietoon.

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten mukaan lähisuhdeväkivaltaan apua hakevien määrä on noussut ennätysellisen suureksi vuonna 2025. Uutena ilmiönä on korostunut nuorten kokema seurusteluväkivalta. Vuonna 2025 apua haki kuitenkin jo yli 400 13–21-vuotiaista, jotka olivat kokeneet seurusteluväkivaltaa tai muuta lähisuhdeväkivaltaa. (Ensi- ja turvakotien liitto 2026.) Ensi- ja turvakotien liiton mukaan jopa 45 prosenttia 16–17-vuotiaista seurustelleista tytöistä on kokenut seurustelusuhteissaan väkivaltaa. Monet nuoret hakevat apua vasta, kun väkivalta on jatkunut jo pidempään, sillä häpeän ja epävarmuuden kokemukset voivat estää nuorta kertomasta tilanteesta ajoissa. (Ensi- ja turvakotien liitto 2026.) Väkivalta seurustelusuhteessa vaikuttaa olevan etenkin tyttöjen kohdalla merkittävä sosiaalinen ongelma, joka vaikuttaa negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa (Barter 2010).

Seurustelusuuhdeväkivallan osalta keskeisiä kysymyksiä ovat, tunnistavatko nuoret itse seurustelusuhteissa kokemaansa väkivaltaa, ja osaavatko ammattilaiset tunnistaa ja sanoittaa seurusteluväkivaltaa. Isotalo (2021) nostaa esille, että jos parisuhdeväkivallalla viitataan käytännössä ainoastaan aikuisten parisuhteisiin, nuorten voi olla vaikeaa ajatella itseään uhreina, koska eivät esimerkiksi asu yhdessä tekijän kanssa. Tämän vuoksi nuorten kanssa työskentelevien olisi tärkeä sanoittaa nuorten väkivaltakokemuksia rikoksina. Ammattilaisten näkökulmasta seurustelusuuhdeväkivaltaan puuttumisessa olisi keskeistä, että ammatillisissa käytännöissä tunnistettaisiin väkivallan haavoittavuus sekä sen jääminen herkästi piiloon, mutta myös nuorten uhrien oikeudellinen asema. (Mt.) Ammattilaisten, kuten sosiaalityöntekijöiden, tavat puhua sekä kohdata nuorten kokema väkivalta ovat siis

merkityksellisiä sen kannalta, miten nuori ymmärtää tilanteensa ja mahdollisesti vastaanottaa tukea.

Lähisuhdeväkivaltaan haetaan apua yleensä sosiaali- ja terveydenhuollosta, mutta viime vuosikymmenten aikana toteutettujen tutkimusten perusteella avun saaminen on ollut usein sattumanvaraista. Tutkimusten perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset tunnistivat väkivaltaan puuttumisen tärkeyden, mutta väkivallan kohtaamisen ja siihen puuttumisen ei välttämättä nähty kuuluvan omaan työnkuvaan. Ammattilaiset saattavat myös kokea, että väkivaltaan puuttumisella on erilaisia ennakoimattomia seurauksia ja mahdollisesti haitallisia vaikutuksia asiakkaan tilanteelle. (Piippo 2022, 51-52.) Tutkimustiedon avulla voidaan kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten valmiuksia kohdata lähisuhdeväkivaltaa, kuten seurusteluväkivaltaa kokeneet asiakkaat.

Tutkimus nuorten seurusteluväkivallasta on tärkeää, jotta seurusteluväkivalta tunnistettaisiin ja osattaisiin kohdata paremmin. Ammattilaisten lisäksi nuorten elämässä olevilla aikuisilla on myös keskeinen rooli seurusteluväkivallan tunnistamisessa, jotta nuori olisi mahdollista saada tuen piiriin. Keskeinen kysymys on, tunnistavatko läheiset aikuiset seurusteluväkivaltakokemusten mahdollisuuden huomatessaan nuoren pahoinvoinnin. (Isotalo 2019.) Seurusteluväkivallan tunnistaminen ja kohtaaminen ei ole kiinni vain ammattilaisten taidoista, vaan läheisillä aikuisilla voi olla keskeinen rooli väkivallan tunnistamisessa. Toisaalta nuoret uskoutuvat herkemmin väkivallan kokemuksista vertaissuhteissa ystävilleen, kuin aikuisille, joten nuorten tiedon lisääminen ilmiöstä on olennaista (Kovanen 2014). Väkivallan kierteeseen voidaan puuttua tunnistamalla ja sanoittamalla väkivaltaa, ja pienetkin sanat ja teot voivat olla merkityksellisiä väkivaltaa kokevalle nuorelle (Marila-Penttinen 2012, 4). Nuorten läheisverkosto, kuten perhe ja ystävät, ovat myös keskeisessä roolissa väkivallan tunnistamisessa ja nuoren tukemisessa, joten tiedon lisääminen seurusteluväkivallasta ilmiönä on tarpeellista, jotta sitä voidaan ehkäistä ja mahdollistaa avun tarjoaminen nuorille. Nuoret voivat myös joutua kokemaan vähättelyä tai syyllistämistä kokemastaan väkivallasta (Kovanen 2014).

Väkivallan todennäköisyyteen eri tilanteissa vaikuttavat väkivaltaan kannustavat, sen mahdollistavat ja sen toimintatapoja ylläpitävät kulttuuriset ja yhteiskunnalliset syyt (Ronkainen 2017). Tutkimuksessa nuoret ovat sanoittaneet poikien tekemää väkivaltaa rationaalisenä, kun taas tyttöjen tekemään väkivaltaan liitettiin enemmän negatiivisia määrittelyjä, tai se nähtiin tehottomana ja jopa huvittavana. (Honkatukia 2017.)

Sukupuolistuneet merkitykset vaikuttavatkin väkivallan hyväksyttävyyteen (Scarduzio, Carlyle, Lockwood Harris & Savage 2017). Tavat puhua väkivallasta voivat siis vaikuttaa siihen, tunnistetaanko ilmiötä, kuinka vakavana se nähdään ja miten väkivaltaa kokenut tai tehnyt nuori kohdataan. Tämän vuoksi on merkityksellistä tarkastella, millaista keskustelua seurusteluväkivallasta käydään yhteiskunnallisella tasolla ja arkisissa keskusteluissa.

Tutkielmassani tarkastelen seurusteluväkivaltaan liittyviä puhetapoja analysoimalla julkisia verkkokeskusteluita. Väkiältä ei ole vain yksilön asia, vaan myös vakava sosiaalinen ja yhteiskunnallinen ongelma (Ronkainen 2017). Verkkokeskustelut vaikuttavat yhä enemmän ihmisten näkemysten muovautumiseen yhteiskunnallisesti merkityksellisistä ilmiöistä, kuten sukupuolesta, tasa-arvosta ja väkivallasta (Dragiewicz & Burgess 2016). Valtakunnallisissa uutismedioissa käytyjen verkkokeskustelujen tarkastelu antaa tietoa siitä, millaisia teemoja seurusteluväkivaltaan liitetään, ja millä tavoin sukupuoli ja siihen liittyvät merkitykset nousevat esille keskusteluissa. Tutkielman tavoitteena on lisätä tietoa nuorten seurusteluväkivallan puhetavoista.

2 Teoreettiset lähtökohdat

Tässä luvussa tuon esille tutkielmani teoreettisia lähtökohtia ja aiempaa tutkimusta seurusteluväkivallasta. Aluksi tuon esille nuoruuden ja seurusteluväkivallan määrittelyä. Sen jälkeen tarkastelen seurusteluväkivaltaa käsittelevää aikaisempaa tutkimusta, sekä tutkimusta, jossa on tarkasteltu parisuhdeväkivaltaa verkkokeskustelujen avulla. Luvun lopussa käsittelen tutkielmani teoreettista viitekehystä, eli sukupuolistuneen väkivallan lähestymistapaa.

2.1 Nuorten seurusteluväkivalta

2.1.1 Nuoruus tutkimuskohteena

Nuoruutta on vaikea määritellä yksiselitteisesti, koska se, milloin nuoruus tarkalleen alkaa tai loppuu, ei ole selkeärajaista. Nuoruus on sosiaalisesti rakentuva ikävaihe lapsuuden ja aikuisuuden välissä. Nuoruus on murrosikää laajempi käsite, sillä murrosikä linkittyy vahvemmin tiettyihin kehitysvaiheisiin, ja se nähdään yleensä päättyneeksi, kun fysiologinen ja emotionaalinen kypsyys on saavutettu. (Furlong 2013, 13.) Nuoruuden nähdään kattavan laajemman ajanjakson kuin ainoastaan murrosiän. Nuoruuden määrittelyssä kulttuurinen näkökulma on nähty jo pitkään keskeisenä. Nuorisotutkimuksen sosiologinen näkökulma painottaa kokemusten keskeisyyttä nuoruuden määrittelylle. Näin ollen nuoruuden määrittely vaihtelee ajassa ja yhteiskuntien välillä. (Furlong 2013, 13-14.)

Biologisesta ja psykologisesta näkökulmasta nuoruus nähdään siirtymänä lapsuudesta aikuisuuteen, ja tutkimuksessa nuoruus ajoitetaan yleensä ikävuosiin 12-22. Nuoruuteen nähdään liittyvän erilaiset aikuistumiseen johtavat kognitiiviset, psykologiset ja sosiaaliset kehitystapahtumat. (Marttunen & Kaltiala, 2017.) Nuoruus hahmotetaan usein siirtymänä vaiheesta toiseen, ja nuorten odotetaan kulkevan aikuisuutta kohti oikeassa järjestyksessä sekä yhteiskunnan odotusten mukaisesti (Pekkarinen, Vehkalahti & Myllyniemi 2012, 18). Nykyaikana nuoruuden siirtymäprosessien eritahtisuus ja joustavuus vaikeuttavat entisestään nuoruuden siirtymien erottamista muihin elämänvaiheisiin liittyvistä siirtymistä, eikä nuoruutta välttämättä edes kannata määritellä ainoastaan siirtymien perusteella (mt., 26).

Suomen lainsäädännössä on määritelty erilaisia oikeuksia, mahdollisuuksia, vastuita ja velvollisuuksia, jotka lisääntyvät, kun nuori lähestyy täysi-ikäisyyttä. Kahdeksantoista vuotta onkin Suomessa raja, jonka jälkeen henkilö nähdään poliittisesti ja yhteiskunnallisesti täysi-ikäisenä. (Juvonen 2015, 25.) Nuoruutta ja sen rajoja on kuitenkin määritelty eri tavoin.

Suomessa nuorisolaki (1285/2016) määrittelee nuoriksi kaikki alle 29-vuotiaat. Nykyaikana nuorten aikuisten koulutus- ja työpoluista sekä perheellistymisestä on tullut yhä yksilöllisempiä ajan suhteen, ja ne ovat usein muutoksessa vähintään kolmekymmentävuotiaaksi asti (Suurpää 2009, 16). Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa 7-29-vuotiaat osallistujat määrittivät itse nuoruuden alkavan noin 11-vuotiaana ja päättyvän 21-vuotiaana. Kokemukseen nuoruudesta vaikuttivat jonkin verran eri tekijät, kuten sisarusten määrä sekä asuinpaikka. Virallinen täysi-ikäisyys kahdeksantoistavuotiaana ei näkynyt aikuiseksi identifioitumisessa oikeastaan lainkaan. (Myllyniemi & Berg 2013, 14-16.)

Nuorten toimijuus määritellään pitkälti suhteessa aikuisuuteen. Näin ollen nuorten kehittyminen aikuisiksi ymmärretään itsenäisen paikan löytämisenä yhteiskunnasta, mikä tapahtuu irtautumalla vanhemmista tai muista kasvatuksen auktoriteeteista. Länsimaaisessa ajattelutavassa nuoret nähdään sosiaalisena ryhmänä, jossa heillä on oikeus aikuisten maailmasta poikkeaviin kiinnostuksenkohteisiin, toimintatapoihin sekä arvostuksiin. Nuoruus ikäkautena näyttäytyy yleensä mahdollisuutena huolettomaan elämään ilman aikuisten vastuita ja velvollisuuksia. (Juvonen 2015, 13.)

Oppivelvollisuusikässä olevien nuorten toimijuutta kehystävät vahvasti kaksi kasvatusinstituutiota, eli perhe ja koulu. Perhe tarjoaa alaikäisille nuorille toimijuutta tukevia materiaalisia, kulttuurisia ja sosiaalisia resursseja, mutta samalla rajoittaa heidän toimintaansa. Peruskoulu edellyttää oppilaan rooliin sitoutumista ja läsnäoloa sekä mahdollistaa etenemisen jatkokoulutukseen ja työmarkkinoille. (Aaltonen 2012, 180.) Useimmat nuoret tasapainottelevat näiden instituutioiden odotusten, tuen ja kontrollin välillä melko vaivattomasti matkallaan aikuisuuteen. Nuorten toimijuus ja valinnanmahdollisuudet eivät riipu vain yksilön tahdosta, vaan myös käytettävissä olevista resursseista, joihin vaikuttavat sukupuoli, paikallisuus, etnisyys ja luokkatausta. (Aaltonen 2012, 180-181.) Suomessa nuoruus on vahvasti institutionalisoitunutta, sillä yhteiskunnan osallisuus, tuki ja palvelut toteutuvat eri instituutioiden kautta. Jos yksi instituutio epäonnistuu nuoren tukemisessa, toinen yrittää ottaa nuoresta kopin. Tämä ilmenee nuorten elämässä samanaikaisesti sekä huolenpitona että kontrollina. (Aaltonen 2012, 189.)

Nuoruus on keskeinen ikävaihe myöhemmän elämän terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Monet keskeiset elintapoihin ja elinoloihin liittyvät tekijät vakiintuvat nuoruudessa, mikä on merkittävä asia, kun hyvinvointia tarkastellaan yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Selvät erot terveydessä ja hyvinvoinnissa nuoruudessa ennustavat yhä syvempiä eroja myöhemmissä

ikävaiheissa. (Suurpää 2009, 16.) Nuorten seurusteluväkivallan tutkimus ja ennaltaehkäiseminen onkin keskeistä myös sen vuoksi, että väkivallan kokemuksilla nuoruudessa voi olla vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin sekä väkivallan kokemuksiin aikuisuudessa.

Tutkielmassani ymmärrän nuoruuden laajempänä ilmiönä kuin murrosiän. Noudatan nuoruuden määrittelyssä seurusteluväkivallan kannalta suomalaisten lasten ja nuorten omaa näkemystä nuoruudesta, eli nuoria ovat noin 11-21-vuotiaat (Myllyniemi & Berg 2013). Tämä näkemys ilmenee myös esittelemässäni seurusteluväkivaltaa koskevassa empiirisessä tutkimuksessa. Valtaosa tutkimuksesta käsittelee alaikäisten nuorten kokemaa tai tekemää seurusteluväkivaltaa, ja useimmiten tarkastelussa ovat noin 15-vuotiaat nuoret. Osassa tutkimuksista osallistujissa on voinut olla myös täysi-ikäisiä nuoria, esimerkiksi toisen asteen opiskelijoita tai korkeintaan 22-vuotiaita yliopisto-opiskelijoita. Tutkimusaineistossani hyödynnän uutisartikkeleihin liittyviä verkkokeskusteluaineistoja, ja keskusteluja kehystävät uutisartikkelit käsittelevät pääasiassa alaikäisten, mutta korkeintaan 20-vuotiaiden nuorten seurusteluväkivaltaa. Vaikka seurusteluväkivalta ja parisuhdeväkivalta linkittyvät monella tapaa toisiinsa, on keskeistä tarkastella seurusteluväkivaltaa omana ilmiönään. Nuorten seurusteluväkivaltaan liittyikin erityispiirteitä, jotka erottavat sen aikuisten parisuhdeväkivallasta (Isotalo 2019; Kovanen 2014).

2.1.2 Seurusteluväkivalta käsitteenä

Väkivalta määritellään vallan, kontrollin tai fyysisen voiman tahalliseksi käytöksi tai sillä uhkaamiseksi. Se kohdistuu toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään, ja voi johtaa muun muassa fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen tai jopa kuolemaan. (Bildjuschkin, Ewalds, Hietamäki, Kettunen, Koivula, Mäkelä, Nipuli, October, Peltonen & Siukola 2020.)

Lähisuhdeväkivalta on väkivaltaa, jonka tekijä ja uhri ovat keskenään läheisessä suhteessa. Se tapahtuu usein kotona, jonka vuoksi se jää herkästi piiloon muilta. (THL 2024b.)

Suomen lainsäädännössä lähisuhdeväkivaltaa on määritelty esimerkiksi laissa turvakotipalveluista tapahtumiksi, joissa henkilö on väkivaltainen nykyistä tai entistä kumppaniaan, lastaan tai puolisonsa lasta, vanhempansa, muuta lähisukulaistaan tai muuta läheistään kohtaan. Väkivallalla tarkoitetaan tekoa, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa teon kohteelle ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaaminen, pakottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto. (Laki turvakotipalveluista 1354/2014, 4 §.) Lainsäädäntö velvoittaa sosiaalialan viranomaisia

toimimaan tilanteissa, jos lähisuhdeväkivaltaa ilmenee. Sosiaalihuoltolaissa tuen tarpeissa on määritelty, että sosiaalipalveluita on järjestettävä muun muassa lähisuhde- ja perheväkivallasta sekä muusta väkivallasta johtuvaan tuen tarpeeseen (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 11§).

Parisuhdeväkivalta on lähisuhdeväkivallan muoto, kun se kohdistuu seurustelukumppaniin tai entiseen tai nykyiseen puolisoon (Bildjuschkin ym. 2020). Keskeistä on, että parisuhde tunnesiteenä sekä yhteiskunnallisena instituutiona muodostaa erityisen kontekstin suhteessa tapahtuvalle väkivallalle (Ronkainen 2017, 32). Vakavan parisuhdeväkivallan piirteinä pidetään toistuvuutta, raaistumista ja vammoja (Salmi 2009, 140).

Seurusteluväkivalta on nuorten välisissä suhteissa ilmenevää parisuhdeväkivaltaa (Bildjuschkin ym. 2020). Aiempien tutkimusten perusteella seurusteluväkivallan määrittellään yleensä kattavan erilaisia väkivaltaisista, loukkaavista ja uhkaavista käyttäytymisen muotoja, kuten fyysisen, psykologisen ja seksuaalisen väkivallan, sekä myös kontrolloivan tai hallitsevan käytöksen, joka voi vahingoittaa seurustelukumppania (Stonard, Bowen, Lawrence & Price 2014). Stonard ja kumppanit (2014) määrittelevät nuorten seurusteluväkivallan sisältävän uhkaavan, kontrolloivan, väkivaltaisen tai vahingoittavan käytöksen sekä häirinnän tai vainon, joka kohdistuu nykyiseen tai entiseen seurustelukumppaniin nuorten seurustelusuhhteissa. Tämä voi sisältää fyysisen, psykologisen tai seksuaalisen väkivallan muotoja, ja voi tapahtua joko kasvokkain tai teknologian välityksellä, ja tätä voi esiintyä sukupuolesta tai seksuaalisuudesta riippumatta (Stonard ym. 2014). Seurusteluväkivaltaa voi tapahtua sekä pitkäkestoisessa tai lyhytkestoisessa suhteessa, kuin myös vakavammassa tai kepeämmässä seurustelusuhhteessa (Kovanen 2014).

Seurusteluväkivallassa on samoja piirteitä kuin aikuisten välisessä parisuhdeväkivallassa, mutta se on kuitenkin yleensä luonteeltaan erilaista. Nuorilla on vielä keskeneräiset kognitiiviset ja emotionaaliset taidot, eivätkä nuoret välttämättä tunnista, mikä seurustellessa on toivottavaa tai sallittua. (Bildjuschkin ym. 2020.) Nuorten parisuhteet kuitenkin eroavat aikuisten suhteista esimerkiksi ikävaiheeseen liittyvien asemien ja odotusten osalta (Isotalo 2019). Nuorten seurustelusuhhteet ovat usein lyhympikestoisia, eikä niihin yleensä liity yhteistalouden, suhteen virallistamisen tai vanhemmuuden kaltaisia sitoumuksia (Isotalo 2019; Kovanen 2014). Tämä ei kuitenkaan vähennä väkivallan vakavuutta tai sen seurauksia nuoren kehitykselle. Väkivaltakokemuksilla saattaa olla pitkäaikaisia vaikutuksia nuoren elämään. (Kovanen 2014.)

Seurusteluväkivalta, kuten muukin lähisuhdeväkivalta, voi ilmetä erilaisten väkivallan muotojen kautta. Fyysinen väkivalta on toisen ihmisen ruumiillisen koskemattomuuden tahallista loukkaamista. Henkinen väkivalta puolestaan määritellään toisen psyykkisen hyvinvoinnin tahallisenä vahingoittamisena, ja voi ilmentyä alistamisena, eristämisenä, tai kontrollointina. Vaino on henkisen väkivallan muoto, jossa toiselle henkilölle aiheutetaan toistuvasti ja tahallisesti pelkoa ja ahdistusta esimerkiksi uhkaamalla, seuraamalla tai tarkkailemalla. (Bildjuschkin ym. 2020.)

Seksuaalinen väkivalta on henkilön seksuaalisen koskemattomuuden tai itsemääräämisoikeuden tahallista loukkaamista (Bildjuschkin ym. 2020). Parisuhteessa koettu seksuaaliväkivalta jätetään usein huomiotta sekä seksuaaliväkivaltaa että parisuhdeväkivaltaa tarkastelevissa tutkimuksissa. Bagwell-Gray, Messing ja Baldwin-White (2015) määrittelevät neljä erilaista seksuaaliväkivallan muotoa parisuhteessa: seksuaalinen painostus, raiskaus, seksuaalinen hyväksikäyttö sekä pakotettu seksuaalinen toiminta. Tutkimuksissa seksuaaliväkivaltaa ei ole välttämättä haluttu määritellä tarkasti, koska halutaan varmistaa, että kaikki seksuaaliväkivallan kokemukset tunnustetaan merkityksellisiksi ja traumatisoivaksi. Määrittelemättä jättäminen voi kuitenkin ohittaa tietyn tyyppisen seksuaaliväkivallan vaikutukset. (Bagwell-Gray, Messing, & Baldwin-White 2015.)

Väkivaltaisissa parisuhteisissa puolisoitten välillä olevat erot taloudellisissa resursseissa ovat usein ongelmallisia, sillä raha mahdollistaa vallankäytön ja kontrollin. Näin ollen raha tarjoaa väkivallan tekijälle lisää mahdollisuuksia kumppania alistavaan käyttäytymiseen. (Kaittila & Nyqvist, 2015.) Taloudelliseen väkivaltaan voi sisältyä työssäkäynnin rajoittamista ja häiriköintiä, rahaan liittyvää kontrollointia, taloudellista hyväksikäyttöä sekä eron jälkeistä taloudellista väkivaltaa. Tutkimusten perusteella taloudellinen väkivalta on yhteydessä muihin parisuhdeväkivallan muotoihin, eli fyysiseen ja henkiseen väkivaltaan. Kuten muillakin parisuhdeväkivallan lajeilla, myös taloudellisella väkivallalla on taipumus jatkua ja raaistua. (Kaittila & Nyqvist, 2015.)

Digitaalinen väkivalta tarkoittaa teknologian hyödyntämistä vainoamisessa tai muun väkivallan apuvälineenä. Väkivallan tekijä voi hyödyntää muun muassa kännykkää, sovelluksia ja sosiaalista mediaa luomaan tunnetta tekijän läsnäolosta kaikkialla, sekä eristämään, rankaisemaan ja nöyryyttämään väkivallan uhria. (Woodlock 2017.) Digitaalinen väkivalta voi sisältää esimerkiksi sosiaalisen median ja teknologian käytön kontrollointia, seksuaalisen kuvamateriaalin levittämistä tai sillä uhkailua, jatkuvaa ei-toivottua viestittelyä

ja soittamista, tai paikannuslaitteiden avulla tehtyä häirintää ja kontrollointia (THL 2024a). Nuorten seurusteluväkivallan kokemuksissa kasvokkaisen väkivallan ja digitaalisen väkivallan kokeminen ovat usein linkittyneitä toisiinsa. (Temple ym. 2016.) Digitaalisen väkivallan muodot voivat olla vaikeita tunnistaa, eikä väkivallan kokija välttämättä tunnista kokevansa digitaalista väkivaltaa (THL 2024a).

Tutkielmassani käytän nuorten seurustelusuhteissa tapahtuvasta väkivallasta käsitettä seurusteluväkivalta tai seurusteluhdeväkivalta. Aikuisten välisissä suhteissa tapahtuvaan väkivaltaan puolestaan viitataan käsitteellä parisuhdeväkivalta.

2.2 Seurusteluväkivallan ja parisuhdeväkivallan tutkimus

2.2.1 Seurusteluväkivallan yleisyys

Seurusteluväkivaltaa on tarkasteltu jo pidempään Pohjois-Amerikkalaisessa tutkimuksessa, mutta viime vuosina ilmiöön on kiinnitetty enemmän huomiota myös Euroopassa. Seurusteluväkivallan uhri- ja tekijäkokemusten yleisyys on vaihdellut Euroopassa toteutetussa tutkimuksessa sekä maiden, että eri tutkimusten välillä. Kulttuuriset tekijät voivat osaltaan vaikuttaa seurusteluväkivallan yleisyyteen. (Korkmaz 2018.) Fyysisen väkivallan yleisyyden osalta eurooppalaisissa kyselytutkimuksissa on päädytty keskenään erilaisiin johtopäätöksiin. Osassa tutkimuksista tytöt ovat olleet poikia useammin uhreina, osassa pojat ovat olleet tyttöjä useammin uhreina, tai tuloksena on voinut olla, että kummatkin sukupuolet ovat uhreina yhtä usein. (Isotalo 2019; Korkmaz 2018.) Erilaiset johtopäätökset tulevat esiin myös suomalaisessa tutkimuksessa (Isotalo 2019).

Kyselytutkimusten avulla saadaan tietoa väkivallan yleisyydestä ja sen aiheuttamista seurauksista, sekä piiloon jäävästä väkivallasta, joka ei tule viranomaisten tietoon (Piispa & Heiskanen 2017, 69-70). Suomessa nuorten seurusteluväkivaltaa on tarkasteltu pidemmällä aikavälillä erityisesti nuorisoriikollisuuskyselyissä. Nuorisoriikollisuuskyselyssä vuodelta 2008 tarkasteltiin yhdeksäsluokkalaisten nuorten kokemia seurusteluväkivaltaa kyselytutkimuksen avulla (Salmi 2009). Tutkimuksen tulosten perusteella fyysisen väkivallan kokeminen nuorten seurustelusuhteissa oli yleisempää pojille kuin tytöille. Seurustelevista pojista 22 prosenttia kertoi kumppanin läimäyttäneen häntä, ja tytöistä oli kokenut samaa kuusi prosenttia. Tytöille poikia yleisempi kokemus oli se, että kumppani oli tarttunut kiinni heistä tai estänyt heitä liikkumasta. (Salmi 2009, 137-138.) Pojista yhdeksän prosenttia ja tytöistä kaksi prosenttia oli kokenut vakavinta fyysistä väkivaltaa nykyisen seurustelukumppanin tekemänä, eli nykyillä

tai kovalla esineellä lyömistä tai potkimista. Seurustelleista nuorista 28 prosenttia oli kokenut jotain fyysistä väkivaltaa suhteessa, pojista 32 prosenttia ja tytöistä 24 prosenttia. Myös toistuvat väkivaltakokemukset seurustelusuhteissa olivat yleisempiä pojille. (Mt. 138.)

Tutkimuksessa osoittautui, että toistuvan seurusteluväkivallan riskejä lisäsivät sukupuoli, toistuvat uhrikokemukset ja aktiivinen rikoskäyttäytyminen. Pojilla oli tyttöihin verrattuna kaksinkertainen riski joutua vakavan seurusteluväkivallan uhriksi. Uhrikokemukset esimerkiksi kiusaamisesta, varkaudesta ja fyysisestä väkivallasta näkyivät pojilla olevan yhteydessä vakavan seurusteluväkivallan kokemiseen, samoin kuin oma aktiivinen rikoskäyttäytyminen, kun taas tytöillä tällaista yhteyttä ei ollut. (Salmi 2009, s. 144-146.) Tulosten perusteella yhtä yleisiä kokemuksia yhdeksäsluokkalaisille tytöille ja pojille olivat seurustelukumppanin mustasukkaisuus, nimittely ja loukkaava käytös. Fyysisen väkivallan kokeminen oli yleisempää pojille, samoin kuin toistuva väkivalta. (Salmi 2009, 150-152.)

Vuoden 2024 nuorisoriikollisuuskyselyn perusteella fyysistä väkivakivaltaa seurustelukumppanin taholta viimeisen kahdentoista kuukauden aikana oli kokenut kaksi prosenttia nuorista. Huomattavasti yleisempää oli esimerkiksi perheenjäsenen nuoreen kohdistama väkivalta, jota oli kokenut viisitoista prosenttia nuorista. Nuorista viisitoista prosenttia oli kokenut seksuaalista häirintää, ahdistelua tai väkivaltaa toisen nuoren taholta jossain vaiheessa elämänsä aikana. (Suonpää, Raeste & Saartenoja 2024, 17-23.) Tulokset olivat seurusteluväkivallan kokemusten yleisyyden osalta yhtenevät vuosien 2016 sekä 2020 nuorisoriikollisuuskyselyjen kanssa (Näsi 2016; Kaakkinen & Näsi 2021). Näissä tutkimuksissa ei kuitenkaan erityisesti tarkasteltu seurusteluväkivaltaan liittyviä tekijöitä tai muuttujia.

Vuoden 2008 lapsiuhritutkimuksen mukaan nuorista noin 60 prosenttia seurusteli vastaushetkellä tai oli seurustellut aikaisemmin, ja seurustelukokemukset jakautuivat tasaisesti tyttöjen ja poikien kesken. (Niemi 2010, 62.) Tutkimuksessa 1,5 prosenttia osallistujista kertoi kokeneensa seurustelukumppanin tekemää fyysistä väkivaltaa, ja heistä valtaosa, eli yli 70 prosenttia, oli tyttöjä (Niemi 2010). Tyttöihin kohdistuneesta fyysisestä väkivallasta yleisimpiä olivat työntäminen, ravistelu tai avokämменellä lyöminen. Vakavimmat väkivallan teot, kuten kuristaminen tai heittäminen huonekaluja tai seinää päin, kohdistuivat tyttöihin. (Mt. 65.) Seksuaalista väkivaltaa oli kokenut merkittävästi suurempi iso tytöistä kuin pojista. Seksuaalista väkivaltaa kokeneet tytöt olivat kokeneet myös sanallista painostamista, ja heistä fyysistä väkivaltaa oli kokenut 60 prosenttia. (66-67.)

Isotalo ja kumppanit (2023) tutkivat nuorten seurustelusuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa oppilaitoskyselyn avulla. Kyselyyn osallistui peruskoulussa ja toisella asteella opiskelleita 15-20-vuotiaita nuoria eri puolilta Suomea. Kyselyssä kartoitettiin erilaisia väkivallan muotoja sekä niiden toistuvuutta nuorten seurustelusuhteissa. Romanttiset suhteet oli määritelty kyselyssä suhteiksi, joissa ”seurustellaan, ollaan yhdessä tai on meneillään jotain”. Oppilaitoskyselyssä seurustelusuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa tarkasteltiin henkisen, fyysisen, seksuaalisen ja digitaalisen väkivallan ulottuvuuksien kautta, kysyen sekä uhri- ja tekijäkokemuksia. (Isotalo 2023, 8-9.)

Kyselyn tulokset kertoivat väkivallan olevan yleistä nuorten seurustelusuhteissa. Tulosten mukaan yli puolet seurustelleista nuorista oli kokenut digitaalista väkivaltaa, ja yli 40 prosenttia oli kokenut kasvotusten tapahtunutta henkistä väkivaltaa kumppanin taholta. Nuorista neljännes oli kokenut suhteessa seksuaalista painostamista ja pakottamista, ja fyysistä väkivaltaa kumppanin taholta oli kokenut 16 prosenttia nuorista. (Isotalo 2023, 131.) Kyselytuloksissa näkyi, että digitaalisen väkivallan kokemukset eron jälkeen olivat muita väkivallan muotoja yleisempiä. Tutkimuksen perusteella väkivalta nuorten seurustelusuhteissa on sukupuolittunutta, ja tytöt olivat kokeneet poikia useammin sekä digitaalista että kasvokkaista väkivaltaa. Kuitenkin myös poikien kokema digitaalinen ja henkinen väkivalta oli yleistä, ja pojista 14 prosenttia oli kokenut myös fyysistä väkivaltaa. (Mt. 132.)

Digitaaliset ympäristöt ovat osa lasten ja nuorten arkea, ja valtaosa heistä käyttää päivittäin sosiaalisen median sovelluksia. Samalla väkivaltakokemukset ovat yhä useammin sidoksissa digitaalisiin ympäristöihin. Vuodesta 2013 lähtien digitaalisissa ympäristöissä koetut väkivallan muodot ovat lisääntyneet merkittävästi. Vuoden 2022 lapsiuhritutkimuksen vastaajista 36 prosenttia oli kokenut internetissä kiusaamista tai häirintää ja 28 prosenttia jonkinlaista seksuaalista häirintää. (Mielityinen ym. 2023, 115.) Digitaalisen väkivallan yleisyys on siis tuoreemman tutkimuksen mukaan lisääntynyt, ja sillä on merkittävä rooli nuorten seurusteluväkivallan kokemuksissa.

Kyselytutkimusten tuottama kuva väkivallasta ja sen sukupuolistuneisuudesta voi vaihdella sen mukaan, millaisessa kontekstissa väkivallasta on kysytty, millaisia väkivallan muotoja kysymykseen on otettu mukaan, onko kokemuksia kysytty vuoden ajalta vai pidemmältä ajanjaksolta ja miten väkivallan seurauksia on kysytty. Tuloksiin vaikuttaa myös haastateltavien valinta. Väkivallasta kysytään usein luettelemalla konkreettisia väkivallantekoja, jotka kuvaavat arkielämän väkivallan kokemuksia. (Piispa & Heiskanen

2017, 76.) Suomalaiset kyselytutkimukset ovat tarkastelleet seurusteluväkivaltaa erilaisista lähtökohdista ja kysymyksenasettelut ovat vaihdelleet. Esimerkiksi tarkasteltu ajanjakso sekä ikäryhmä voivat vaikuttaa merkittävästi tutkimustuloksiin. Tämän vuoksi ei oikeastaan ole yllättävää, että tutkimuksessa on ollut vaihtelevia ja ristiriitaisiakin tuloksia seurusteluväkivallan yleisyydestä.

Nuorisoriolosuhteen tutkimuksen tulokset eroavat muista suomalaisista seurusteluväkivaltaa tarkastelleista tutkimuksista siinä, että poikien seurustelusuhteissa kokema väkivalta oli yleisempää. Nuorisoriolosuhteen tutkimuksessa on kartoitettu fyysisen väkivallan kokemuksia seurustelukumppanin taholta viimeisen vuoden ajalta (Salmi 2009). Vuoden 2008 lapsiuhrikyselyssä seurusteluhdeväkivalta nousi puolestaan esille vain, jos se oli vastaajan viimeisin väkivaltakokemus vuoden aikana (Niemi 2010, 59). Rikosuhritutkimuksissa väkivallantekoa lähestytään yleensä yksittäisenä tekona, jolloin jatkuvassa väkivallan kierteessä elävän voi olla vaikea erottaa kokemastaan yhtä tekoa, josta kertoo tutkimuksessa. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa kartoittavissa kyselyissä useimmiten lähestytään väkivaltaa uhrin ja väkivallantekijän välisestä suhteesta käsin ja kysytään erikseen, onko nykyinen tai entinen puoliso, seurustelukumppani tai joku muu tuttu ollut väkivaltainen. (Piispa & Heiskanen 2017, 77.) Seurusteluväkivaltaa tarkastelevissa tutkimuksissa keskeistä voi siis olla, ymmärtävätkö tai määrittelevätkö nuoret kokemuksensa rikokseksi tai ylipäätään väkivallaksi.

2.2.2 Viranomaisten kohtaama seurusteluväkivalta

Nuorten seurustelusuhteissa ilmenevä väkivalta jää usein tunnistamatta. Lisäksi väkivallan kohteeksi joutuminen tunnistetaan herkemmin kuin väkivallan tekeminen. (Stolt & Korpilahti 2025, 192.) Vuoden 2022 lapsiuhritutkimuksen mukaan yhdeksäsluokkalaiset nuoret kertovat väkivallan ja vahingon tekemisestä useimmin äidille (21 %), kaverille (19 %) tai isälle (14 %), kun taas sisaruksille kerrotaan harvemmin. Verkossa ja puhelimitse tapahtuneesta häirinnästä ja kiusaamisesta yhdeksäsluokkalaiset kertovat ensisijaisesti kaverille. Yleisin syy kokemuksista kertomatta jättämiseen on se, ettei nuori pitänyt tapahtunutta tarpeeksi vakavana. Toiseksi yleisin syy on, ettei kertomisesta uskota olevan apua. Kertomatta jättämisen syyt olivat samankaltaisia sukupuolesta riippumatta. (Mielityinen ym. 2023, 104-105.)

On jo pitkään ollut tiedossa, että poliisin ja muiden viranomaisten tietoon tulee vain pieni osa rikoksista. Piiloon jäävän rikollisuuden osuus eri rikosten osalta vaihtelee, mutta esimerkiksi

omaisuusrikokset ilmoitetaan poliisille herkemmin kuin väkivalta. (Piispa & Heiskanen 2017, 69-70.) Vain pieni osa lasten ja nuorten uhrikokemuksista tulee viranomaisten tietoon. Vaikka yhdeksäsluokkalaisista 37 prosenttia ilmoittaa olevansa valmis kertomaan huolistaan poliisille ja 32 prosenttia valmis kertomaan sosiaalityöntekijälle, käytännössä vain hyvin harva tekee näin. Väkivallasta ja vahingonteosta on kertonut poliisille nuorista vain kaksi prosenttia ja sosiaalityöntekijälle yksi prosentti. (Mielityinen ym. 2023, 116.) Vastentahtoisista seksuaalikokemuksista kerrotaan hieman useammin kuin muista väkivaltakokemuksista, mutta kokonaisuudessaan raportointi on vähäistä eikä ole lisääntynyt väkivaltakokemusten yleistymisestä huolimatta. Yleisimmät syyt kertomatta jättämiseen ovat kokemusten vähättely sekä usko siihen, ettei kertomisesta ole hyötyä. Lisäksi ammattilaistahojen saavutettavuuteen ja tunnettavuuteen liittyy puutteita. Tilannetta heijastavat myös asenteet, joissa lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta nähdään vähemmän vakavana kuin aikuisiin kohdistuva. Tämän vuoksi itseilmoituksiin perustuvat tutkimusmenetelmät ovat keskeisiä, jotta lasten ja nuorten omat kokemukset tulevat esiin. (Mielityinen ym. 2023, 116.)

Piiloon jäävän rikollisuuden lisäksi on keskeistä tutkia, miten autetaan ja tuetaan väkivallan uhreja, jotka tulevat viranomaisten tietoon ja miten heille pystytään antamaan asianmukaista sekä empaattista palvelua (Piispa & Heiskanen 2017, 70; ref. Stanko, 2006). Isotalo (2019) käsitteli artikkelissaan nuorten seurusteluhdeväkivaltaa tyttöjen pahoinpitelyistä tehtyjä rikosilmoituksia tarkastelemalla. Aineistona olivat ilmoitukset, joissa pahoinpitely oli kohdistunut 15-17-vuotiaisiin tyttöihin, ja epäillyn kerrottiin olevan uhrin entinen tai nykyinen seurustelukumppani. Isotalo tarkasteli rikosilmoitusten kuvauksia temaattisen sisällönanalyysin avulla. Analyysissa pääteemaksi muodostui väkivallasta kertominen, ja kolmeksi alateemaksi hahmottuivat väkivallan muodot, ilmoittaminen poliisille, sekä vanhemmilta salaaminen ja vanhemmille kertominen. (Isotalo 2019.)

Isotalon (2019) mukaan tyttöjen pahoinpitelyistä tehtyjen rikosilmoitusten analyysi tuo esille aikuisten parisuhdeväkivallan tutkimuksessa esille nousseista teemoja, kuten monialaisen, toistuvan, yksityisasunnoissa tapahtuvan väkivallan, pahoinpitelyjen salaamisen sekä korkean ilmoituskynnyksen. Ilmoitukset käsittelivät usein vakavaa väkivaltaa, johon liittyi tekotavan lisäksi pahoinpitelyjen toistuvuus, sekä fyysisen, psyykkisen ja väkivallan muotojen linkittyminen yhteen. (Isotalo 2019.) Tulosten perusteella artikkelissa esitettiin näkökulmia nuorten seurusteluväkivallan ehkäisytyöhön. Väkivalta ei välttämättä pääty seurustelusuhteen päättymiseen tai rikosilmoitukseen, sillä kolmasosassa tapauksissa väkivalta oli tapahtunut erotilanteessa tai seurustelun jo päättyttyä. Tapauksissa ilmoittajana olivat usein tytöt itse,

mikä herättää kysymyksen siitä, tunnistavatko lähiaikuiset seurusteluhdeväkivaltaa tai sen mahdollisuutta nuorten elämässä. (Isotalo 2019.) Nuorten kynnys ilmoittamiseen on usein korkea tilanteeseen liittyvän häpeän, pelon ja hämmennyksen takia, mutta syynä voi olla myös tietämättömyys rikosasioista. Tämän vuoksi nuorten kanssa työskentelevien olisi tärkeää tunnistaa ja sanoittaa seurusteluväkivallan kokemuksia myös rikoksena, eikä häivyttää asiaa sen vuoksi, että se koskee nuoria. (Mt.) Tämä onkin keskeinen näkökulma huomioitavaksi sosiaalityöntekijöille, jotka työskentelevät väkivaltaa kokeneiden nuorten kanssa.

Isotalo (2022) on tarkastellut myös poliisien puhetapoja nuorten seurustelusuhteisiin liittyneissä raiskausepäilyissä. Artikkelin lähtökohtana on nuoriin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa määrittelevien yhteiskunnallisten diskurssien kriittinen tarkastelu. Tutkimuksessa poliisien haastattelupuheista tunnistettiin kolme eri puhetapaa, jotka liittyivät suostumuksen määrittelyyn. (Isotalo 2022.) Ensimmäinen puhetapa oli uhrisensitiivinen puhe, jossa poliisit kuvasivat poikaystävänsä tekemää painostamista, uhrien alisteista asemaa sekä uhrien vaikeutta tunnistaa tai sanoittaa kokemuksiaan. Tässä puhetavassa nousi esille myös uhrien turvattomat perhetilanteet ja uhrikokemusten kasautuminen. Puhetavassa sanoitettiin siis sukupuolittuneita valta-asetelmia. (Mt.) Toinen puhetapa oli nimetty nuoria naisia vastuuttavaksi puhetavaksi, ja se linkittyi tilanteen jäsentämiseen uhrien kokeman vastentahtoisuuden ilmaisun puuttumisena, silloin kun suoraa painostusta ei ollut. Puhetavassa suostumus määriteltiin jonain, minkä nuori nainen antaa tai kieltää, eikä esimerkiksi vuorovaikutuksessa tapahtuvana. (Isotalo 2022.) Kolmas puhetapa oli nimetty nuoria miehiä puolustavaksi, ja siinä kohdistettiin huomiota epäiltyjen asemaan liittyen sellaisiin tilanteisiin, jossa uhri ei ollut ilmaissut vastentahtoisuuttaan. Toinen ja kolmas puhetapa olivat osittain yhteydessä, ja nämä puhetavat erosivat verrattuna ensimmäiseen puhetapaan. (Isotalo 2022.)

Poliisilla on esitutkinnassa merkittävä määrittelyvalta seksuaaliväkivaltaepäilyn osapuolia kuulustellessa ja rikosten tunnusmerkistöjen sopivuuden arvioinnissa. Julkisuudessa käytiin suostumuksesta erityisen paljon keskustelua seksuaalirikoslainsäädännön uudistuessa, minkä vuoksi poliisien tekemien tulkintojen tarkastelu suostumuksesta nuorten välisissä suhteissa on merkityksellisestä ja ajankohtaista. (Isotalo 2022.) Ammattilaisten ja erityisesti viranomaisten puhetavat voivat vaikuttaa seurusteluväkivallan uhrin kohtaamiseen, ja sitä kautta väkivallan kokijan avun saantiin.

2.2.3 Seurusteluväkivallan kokemiseen ja tekemiseen liittyvät tekijät

Suomalaiset tutkimukset ovat osoittaneet, että nuorten väkivallan kokemukset kasautuvat väkivallan eri muotojen osalta. Sen lisäksi, että uhrikokemukset kasautuvat, seurustelleiden nuorten uhri- ja tekijäkokemukset linkittyvät toisiinsa (Isotalo 2023, 132; Salmi 2009, 135). Nuoret, jotka ovat kokeneet fyysistä väkivaltaa, ovat usein tehneet itse henkistä tai digitaalista väkivaltaa nykyisessä tai aiemmassa seurustelusuhteessaan (Isotalo 2023, 132). Tutkimusten perusteella seurustelevat ja seurusteluväkivaltaa kokeneet nuoret ovat muita aktiivisempia rikoskäyttäytymisen osalta, ja ovat myös itse joutuneet useammin rikoksen uhriksi (Salmi 2009, 135; Niemi 2010, 80). Seurusteluväkivaltaa kokeneet nuoret vaikuttavat käyttävän muita nuoria useammin päihteitä ja ovat useammin seksuaalisesti aktiivisia (Niemi 2010, 80). He ovat myös muita useammin syyllistyneet väkivaltaisiin tekoihin. Väkivalta esiintyy siis seurusteluväkivaltaa kokeneiden nuorten kohdalla useilla eri elämänalueilla, ja myös väkivaltaan turvautuminen on heille muita nuoria yleisempää. (Niemi 2010, 86) Erityisesti vakavinta seurusteluväkivaltaa kokeneille nuorille on kasautunut enemmän myös muita uhrikokemuksia (Salmi 2009, 153).

Nuorten perhetilanne näyttyy merkittävänä seurusteluväkivaltaan vaikuttavana tekijänä suomalaisessa tutkimuksessa. Seurusteluväkivaltaa kokeneiden nuorten kohdalla on yleisempää, että vanhemmat ovat eronneet, eli he asuvat muita harvemmin ydinperheessä (Salmi 2009, 135). He kokevat useammin perheensä taloudellisen tilanteen muita heikommaksi (Salmi 2009, 142-146). Perheen heikon taloudellisen tilanteen ja nuorten seurusteluväkivallan kokemisen välillä vaikuttaa olevan yhteys (Niemi 2010, 76-78). Vanhempien välinen riitely on myös seurusteluväkivaltaa kokeneiden nuorten kohdalla yleisempää kuin muilla. Tulosten valossa rikkinäinen perhetausta, sekä kodin ja vanhempien ongelmat ja ristiriidat ovat yhteydessä seurusteluväkivallan kokemiseen. (Niemi 2010, 76-78.) Seurusteluväkivaltaa kokeneet nuoret kokivat vanhempien tuen sekä kontrollin heikommaksi, ja he olivat myös todennäköisemmin kokeneet kuritusväkivaltaa vanhempiensa tekemänä (Salmi 2009, 142-146). Yli puolet nuorista, jotka kertoivat nähneensä tai kokeneensa henkistä tai fyysistä väkivaltaa samassa taloudessa asuvien aikuisten tekemänä, kertoivat kokeneensa tai tehneensä väkivaltaa myös omissa seurustelusuhteissaan (Isotalo 2023, 133). Seurusteluväkivaltaa kokeneet nuoret ovat siis todennäköisemmin kokeneet enemmän myös muunlaista väkivaltaa, kuten perheväkivaltaa (Niemi 2010, 86).

Iso-Britanniassa toteutetussa tutkimuksessa havaittiin, että nuoret, jotka ovat ilmoittaneet kokeneensa perheväkivaltaa, ovat todennäköisemmin olleet seurustelusuhteessa, ja myös todennäköisemmin aloittaneet suhteen nuorempana kuin muut nuoret. Tämä voi olla seurausta siitä, että nuoret tahtovat korvata negatiiviset perhekokemukset seurustelusuhteella, tai heidän pyrkimyksenään on päästä irti perhetilanteesta aloittamalla seurustelusuhteen nuorella iällä. Lisäksi tytöillä, jotka ovat kokeneet perheväkivaltaa, on muita todennäköisemmin heitä selvästi vanhempi kumppani. (Barter 2010.) Myös suomalaisen tutkimuksen valossa tyttöjen kokeman seurusteluväkivallan osalta on yleisempää, että tekijä on uhria vanhempi (Niemi 2010, 73).

Sekä seurustelu että seurusteluväkivallan kokeminen ovat nuorilla yhteydessä riskialttiiseen käytökseen ja elämäntyyliin, jossa tehdään kiellettyjä asioita ja voidaan joutua rikosten uhreiksi. (Niemi 2010, 80; Salmi 2009, 150-152.) Salmi (2009, 152) esittää, että nuorten seurusteluväkivallassa on kyse monilla tavoin eri ilmiöstä kuin aikuisten parisuhdeväkivallassa, ja nuorten kohdalla seurusteluväkivalta linkittyy muuhun nuoruuden riskikäyttäytymiseen. Nuorten seurusteluväkivaltaan liittyy kuitenkin myös samoja piirteitä kuin aikuisten, kuten väkivallan molemminpuolisuus sekä lapsuudessa koetut väkivalta- ja hyväksikäyttökokemukset riskitekijöinä (Salmi 2009, 153).

Ruotsissa ja Norjassa toteutetussa laadullisessa tutkimuksessa tarkasteltiin teema-analyysin avulla kontekstuaalisia, tilannekohtaisia sekä suhteellisia tekijöitä nuorten naisten kokemassa seurusteluväkivallassa. Seurusteluväkivallan uhriksi joutuneiden sukupuolistuneiden ulottuvuuksien tarkastelu nostaa esille tärkeitä näkökulmia nuorten naisten kokemasta väkivallasta. Nuorten kohdalla normit ja ryhmäpaine voivat joissain tapauksissa kannustaa väkivaltaiseen käytökseen. (Øverlien, Hellevik & Korkmaz 2020.) Tutkimuksessa tarkastelun kohteena olivat erityisesti seurusteluväkivallalle annetut merkitykset sekä digitaalisen median rooli väkivallassa. Suurin osa tytöistä kertoi seurustelukumppanien käyneen heidän kanssaan samaa koulua, mutta osan kohdalla poikaystäväkaverit olivat heitä merkittävästi vanhempia. Suurin osa kertoi kokeneensa fyysistä, seksuaalista ja henkistä väkivaltaa seurustelusuhteessa. (Mt.)

Seurusteluväkivaltaa kokeneet nuoret naiset kuvailivat väkivaltaa kuuden teeman kautta, jotka olivat kontrolli, nöyryytys, pelko, seksuaalinen painostaminen, salailu ja vastarinta. Kaikki osallistujista olivat kokeneet kontrollia seurustelusuhteissa, ja tyypillistä oli jatkuva yhteydenpito digitaalisen median kautta. Digitaalisella medialla oli toisaalta keskeinen rooli myös väkivallan vastustamisessa ja siltä suojautumisessa. (Øverlien, Hellevik & Korkmaz

2020.) Väkivallalle annetuissa merkityksissä ja sen selittävinä tekijöinä naiset nostivat esille omaa ja kumppaninsa nuorta ikää seurustelusuhteen aikana, miespuolisen kumppanin tarkoitusta satuttaa, sekä tämän henkilökohtaisia ongelmia. Laadullisessa tutkimuksessa seurusteluväkivallan konteksti nousee keskeiseen rooliin, sillä kertomuksissa väkivallasta voi nousta esille tilanteita, jotka eivät kyselytutkimuksessa näyttäytyisi vakavina. Tutkimuksessa nousi esille kysymys seksin suostumuksellisuudesta, kun seurustelusuhteessa esiintyy väkivaltaa, etenkin kun seksiin painostaminen linkittyy fyysisen väkivallan tekemiseen tai sen uhkaan. (Øverlien, Hellevik & Korkmaz 2020.) Seurusteluväkivalta voi esiintyä nuorten ensimmäisissä seurustelusuhteissa, jolloin rajalliset kokemukset seurustelusta ja seksistä yhdistettynä parisuhteen sukupuolistuneisiin odotuksiin voivat aiheuttaa vaikenemisen väkivallan uhriksi joutumisesta. Nuorten kohdalla seurusteluväkivallan uhri ja tekijä voivat käydä samaa koulua, jonka vuoksi opettajilla ja muulla koulun henkilökunnalla voi olla mahdollisuus puuttua seurusteluväkivaltaan. (Mt.)

Barter, Lanau, Stanley, Aghtaie ja Överlien (2022) tutkivat seurusteluväkivallan tekemiseen liittyviä tekijöitä kyselytutkimuksen avulla, johon osallistui 14-17-vuotiaita nuoria viidestä eurooppalaisesta maasta. Tutkimuksessa tarkasteltiin yksilöllisiä ja sosiaalisia tekijöitä, sekä vertaissuhdetekijöitä, jotka vaikuttavat nuorten tekemään fyysiseen, seksuaaliseen ja emotionaaliseen väkivaltaan. Erityisesti tarkastelussa olivat lapsuuden väkivaltakokemukset, sekä sukupuolistuneet asenteet ja säännöllinen nettipornografian katselu. (Barter ym. 2022.) Erilaiset toisiinsa linkittyneet tekijät, kuten laajemmat kokemukset väkivallasta ja hyväksikäytöstä, sukupuolittuneet asenteet ja nettipornografian katselu, yhdistettiin seurusteluväkivallan tekemiseen. Seurusteluväkivaltaan liitetyt tekijät erosivat myös sukupuolen mukaan. (Barter ym. 2022.)

Kuuluminen aggressiiviseen kaveriporukkaan lisäsi riskiä seurusteluväkivallan tekemisestä. Tyttöjen kohdalla koulukiusaamiseen osallistuminen lisäsi fyysisen ja henkisen seurusteluväkivallan tekemisen todennäköisyyttä. Poikien kohdalla kiusatuksi joutuminen tai kiusaamiseen osallistuminen lisäsivät riskiä sekä henkisen, fyysisen ja seksuaalisen väkivallan tekemiselle. Sukupuolittuneet asenteet olivat poikien kohdalla myös yhteydessä seurusteluväkivallan tekemiseen. (Barter ym. 2022.) Poikien kohdalla myös säännöllinen pornografian katselu oli yhteydessä henkisen ja seksuaalisen väkivallan tekemiseen. Perheväkivallan kokemukset olivat yhteydessä seurusteluväkivallan tekemiseen kummankin sukupuolen kohdalla, ja se oli toinen tyttöjen tekemän fyysisen väkivallan riskitekijöistä. Nuorten tekemä seurusteluväkivalta näyttää monimutkaisena ja moniulotteisena

ongelmana, ja nuorten tuen tarpeet ovat myös erilaisia väkivaltaan liittyvistä riskitekijöistä riippuen. (Mt.)

2.2.4 Seurusteluväkivallan seuraukset

Tutkimusten mukaan seurusteluväkivallalla on vakavia seurauksia väkivallan kokijoille. Yhdysvalloissa 2000-luvun alussa toteutetussa tutkimuksessa tarkasteltiin seurusteluväkivallan pitkäaikaisia vaikutuksia väkivaltaa kokeneille nuorille naisille. Tulosten perusteella naiset, jotka ovat kokeneet fyysistä väkivaltaa murrosikäisinä, ovat suuremmissa riskissä joutua uudelleen väkivallan uhriksi. Ne nuoret naiset, jota olivat kokeneet tai todistaneet lapsena perheväkivaltaa, ja kokeneet teini-ikäisenä seurusteluväkivaltaa, olivat suurimmassa riskissä joutua parisuhdeväkivallan uhriksi myös aikuisiällä. (Smith, White & Holland 2003). Ainoastaan perheväkivaltaa lapsuudessaan kokeneet eivät sen sijaan olleet suuremmissa riskissä kokea parisuhdeväkivaltaa aikuisena. Tulosten perusteella seurusteluväkivaltaa kokeneet tytöt joutuvat todennäköisemmin kokemaan parisuhdeväkivaltaa aikuisuudessa, ja kokevat useammin monia eri parisuhdeväkivallan muotoja. (Mt.)

Tutkimusten perusteella seurusteluväkivallan kokeminen voi vaikuttaa haitallisesti mielenterveyteen ja itsetuhoisuuteen. Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa on tarkasteltu nuorten seurusteluväkivallan pitkäaikaisia vaikutuksia nuorten terveystietoisuudelle sekä mielenterveydelle. Tulosten perusteella seurusteluväkivallan kokemukset ovat etenkin nuorten naisten kohdalla yhteydessä huonompaan mielenterveyteen ja ongelmalliseen terveystietoisuuteen. (Ackard, Eisenberg & Neumark-Sztainer 2007.) Tyttöjen kohdalla seurusteluväkivallan kokemukset olivat yhteydessä tupakanpoltoon, marihuanan käyttöön, sekä masennusoireiluun, ja heikommin yhteydessä itsemurhayrityksiin. Poikien osalta koettu seurusteluväkivalta oli merkittävässä yhteydessä tupakanpoltoon, sekä heikommin yhteydessä myös bulimiaan sekä itsemurha-ajatuksiin. (Mt.) Toisessa yhdysvaltalaisesta tutkimuksesta tarkasteltiin seurusteluväkivallan ja itsetuhoisen käyttäytymisen yhteyttä. Tulosten perusteella seurusteluväkivaltaa kokeneet nuoret suunnittelivat tai yrittivät itsemurhaa todennäköisemmin kuin ne nuoret, jotka eivät ole kokeneet seurusteluväkivaltaa. (Belshaw, Siddique, Tanner & Osho 2012.)

Seurusteluväkivallan seurauksia on tutkittu myös väkivaltaa kokeneiden tyttöjen kokemusten kautta. Wiklund ja kumppanit (2010) tarkastelivat tutkimuksessaan ruotsalaisten tyttöjen kokemuksia seurusteluväkivallasta, ja kuinka se on vaikuttanut heidän elämäänsä ja

terveyteensä pidemmällä aikavälillä. Tutkimukseen osallistujat kuvailivat tapahtumia seurustelusuhteen aikana ja sen jälkeen. Nuoret naiset kertoivat kokeneensa suhteissa poikaystäviensä tahoilta fyysistä ja seksuaalista väkivaltaa, sekä suoraa ja epäsuoraa kontrollointia, kuten henkistä väkivaltaa ja sosiaalista eristämistä. (Wiklund, Malmgren-Olsson, Bengs & Öhman 2010.) Väkivallalla oli vakavia ja tuhoisia seurauksia nuorten naisten elämään, ja se oli johtanut arvottomuuden kokemuksiin, huonoon itsetuntoon, epäluottamukseen muita kohtaan, ja sen lisäksi aiheuttanut selkeämpiä seurauksia, kuten traumaperäiset stressioireet, ahdistuskohtaukset, masennus, syömishäiriöt, vaikeus nukkua sekä kipu. Haavoittuvuus ja vahvuus olivat osallistujien kertomuksissa läsnä samaan aikaan, sillä samalla kun he kertoivat kontrolloinnista ja sisäistetyistä negatiivista tunteista, he puhuivat myös sisäisestä vahvuudestaan ja toiveikkuudesta positiiviseen muutokseen, ja kuinka olivat yhä uudelleen pyrkineet aktiivisesti vastustamaan ja ehkäisemään väkivallan pitkäaikaisia seurauksia. (Mt.) Seurusteluväkivallan vakavien seurausten lisäksi kertomuksista ilmeni siis seurusteluväkivaltaa kokeneiden nuorten naisten toivo ja aktiivinen toimijuus.

Tutkimusten tulosten perusteella seurusteluväkivallan kokemuksilla on siis merkittäviä seurauksia uhrien hyvinvoinnille sekä tulevaisuudennäkymille. Seurusteluväkivallan kokemukset voivat vaikuttaa nuorten mielenterveyteen, koettuun fyysiseen terveyteen, masennukseen ja jopa itsetuhoiseen käytökseen. Väkivallan kokemukset voivat johtaa myös epäluottamukseen muita kohtaan, itsetunnon heikentymiseen ja aiheuttaa arvottomuuden kokemuksia. Lisäksi seurusteluväkivallan kokeminen nuoruudessa lisää riskiä parisuhdeväkivallan kokemisesta aikuisena. Uhrikokemuksen käsittely voi olla erityisen vaikeaa nuorena, kun moraalikäsitteet ovat usein hyvin mustavalkoisia, eikä elämäkokemusta ei ole vielä kertynyt (Honkatukia 2017). Väkivallan uhriksi joutuminen voi olla yksinäinen kokemus, josta ei välttämättä pysty puhumaan muille. Itsetuhoinen käyttäytyminen voi olla seurausta siitä, että nuori yrittää hallita väkivaltakokemuksista aiheutuvia vaikeita tunteita. (Honkatukia 2017.)

Tutkimusten mukaan seurustelusuhdeväkivallan seuraukset voivat vaihdella merkittävästi sukupuolen perusteella. Nuorten seurusteluväkivallan tutkimus on välillä näyttänyt, että seurusteluväkivalta vaikuttaa koskettavan tasaisemmin eri sukupuolia verrattuna aikuisten parisuhdeväkivaltaan, jossa naiset ovat huomattavasti useammin väkivallan uhreja (Barter 2010). Barter (2010) esittää, että kun seurusteluväkivallan vaikutukset huomioidaan, seurusteluväkivallan seuraukset ovat vakavampia tytöille.

Vuoden 2008 lapsiuhritutkimuksen perusteella seurusteluväkivallan aiheuttamien vammojen kohdalla erot tyttöjen ja poikien välillä olivat merkittävät, sillä fyysistä väkivaltaa kokeneista tytöistä lähes puolet oli loukannut itsensä väkivallan seurauksena, kun poikien kohdalla loukkaantumista seurusteluväkivallan seurauksena ei esiintynyt juuri ollenkaan. Vastanneet nuoret vaikuttivat ilmoittaneen pääasiassa melko vakavaksi luokiteltavaa väkivaltaa. (Niemi 2010, 66.) Tyttöjen ja poikien kokema seurusteluväkivalta näyttyy tulosten perusteella luonteeltaan erilaisena, sillä vakavin fyysinen väkivalta näytti kohdistuvan tyttöihin, ja tytöt myös loukkaantuivat useammin väkivallan seurauksena. (Niemi 2010, 67-68.)

Iso-Britanniassa toteutetun tutkimuksen perusteella fyysinen väkivalta seurustelusuhteessa näyttyy tyttöjen kannalta merkittävänä sosiaalisena ongelmana, joka vaikuttaa negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa, toisin kuin poikien kohdalla. Lisäksi tyttöjen kokemukset fyysisestä väkivallasta ja seksuaalisesta väkivallasta olivat vahvasti linkittyneitä. Ensimmäinen kokemus fyysisestä väkivallasta oli usein seurannut heidän kieltäytymisestään tietyistä seksuaalisista teoista. (Barter 2010.) Valtaosa tytöistä ja 14 prosenttia pojista kertoi fyysisen väkivallan vaikuttaneen negatiivisesti hyvinvointiinsa. Tytöt kuvasivat useammin väkivallan pelottaneen ja järkyttäneen heitä. Pojat yleensä esittivät tyttöjen heihin kohdistaman väkivallan huvittavana tai ärsyttävänä, mutta eivät raportoineet negatiivista emotionaalista vaikutusta. (Barter 2010.) Kolmasosa seurustelleista tytöistä ja kuusi prosenttia pojista kertoi, että henkinen väkivalta oli vaikuttanut negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa. Useat tytöistä kertoivat pelkäävänsä kumppaneidensa reaktiota liikaa haastaakseen heidän kontrolloivaa käyttäytymistään, kun pojat eivät yleensä kokeneet tällaista pelkoa vaan jättivät herkemmin kontrollin yritykset huomioimatta tai päättivät parisuhteen. (Mt.)

Tutkimuksessa kysyttiin myös väkivallan jatkumisesta tai pahenemisesta. Valtaosa pojista vastasi väkivallan loppuneen, kun taas tytöille oli todennäköisempää, että väkivalta suhteessa jatkui samanlaisena tai paheni. Väkivalta ei toisaalta tyttöjen kohdalla välttämättä loppunut parisuhteen päättymiseen, vaan se saattoi johtaa sen pahenemiseen ex-kumppanin taholta. Valtaosa tytöistä ei ollut kertonut aikuisille kokemastaan seurusteluväkivallasta, joten heidän mahdollisuutensa suojautua väkivallalta olivat rajalliset. Vain pieni osa osallistuista kertoi väkivallasta vanhemmilleen, ja vielä harvempi lähestyi ammattilaisia saadakseen apua. (Barter 2010.)

Jos pojat näkevät kokemuksensa seurusteluväkivallasta vähäpätöisinä tai merkityksettöminä, se voi vaikuttaa siihen, kuinka he ymmärtävät oman toimintansa. He saattavat uskoa, että

väkivalta ei vaikuta myöskään heidän kumppaneihinsa. Tutkimuksessa pojat sanoittivat omaa väkivaltaista käytöstään ”sekoiluna”, kun taas tytöt kokivat väkivallan hyvin eri tavalla. Se osoittaa, että on tarvetta lisätä poikien tietoisuutta heidän käytöksensä negatiivisista seurauksista parisuhteissa. (Barter 2010.) Tämä ei tarkoita, että poikien kokemukset seurusteluväkivallasta tulisi ohittaa, ja osa pojista kokee myös negatiivisia vaikutuksia heihin kohdistuneesta seurusteluväkivallasta. Näille pojille seurusteluväkivallan seuraukset voivat olla erityisen haastavia käsitellä muiden nuorten vähättelevien asenteiden vuoksi. On kuitenkin tärkeää huomata, että poikien kohtaamaa väkivalta ja siihen puuttuminen ei vähentäisi huomiota tyttöjen kokemasta seurusteluväkivallasta, joka näyttäytyy laajempuna sosiaalisena ongelmana etenkin seurauksiltaan. (Mt.)

Seurusteluväkivallasta tehdyt tutkimukset osoittavat, että nuorten seurustelusuhhteissa tapahtuva väkivalta tulisi nähdä merkittävänä lasten ja nuorten hyvinvointia koskettavana ilmiönä sekä lastensuojelullisena ongelmana. Seurusteluväkivaltaan puuttuvien interventioiden tulisi tunnistaa erityisesti tyttöjen huomattava haavoittuvuus seurusteluväkivallalle. (Barter 2010.) Suomalaisessa koulukotitutkimuksessa tytöt kertoivat kokemuksiaan siitä, kuinka tytön joutuminen seksuaalisen väkivallan uhriksi voi johtaa huonoon maineeseen, ja sen seurauksena tytön eristämiseen sosiaalisista suhteista (Honkatukia 2017). Väkivallan uhriksi joutumiseen liittyviä häpeän ja syyllisyyden tunteita voi vahvistaa nykyinen uusliberalismiin pohjautuva yksilön vastuuta korostava ajattelutapa, jossa nuoria usein asetetaan vastuuseen omista valinnoistaan ja niiden seurauksista (Honkatukia 2017; ref. Cieslik & Pollock 2002, 2-4).

2.2.5 Parisuhdeväkivalta verkkokeskusteluissa

Tässä luvussa tuon esille parisuhdeväkivallasta tehtyä tutkimusta, jossa on aineistona hyödynnetty verkkokeskusteluja. Käsittelen parisuhdeväkivallasta tehtyjä tutkimuksia, sillä nuorten seurusteluväkivallasta ei ole tutkimusta, jossa aineistona olisi käytetty verkkokeskusteluita. Tutkimuksesta esille nousevat verkkokeskustelujen mahdollistama yhteisöllinen tuki väkivallan kokijalle, sekä verkkokeskusteluiden väittelyt parisuhdeväkivaltaan liitetyistä sukupuolistuneista merkityksistä.

Whiting ja kumppanit (2023) tutkivat aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin Redditissä käytyjä verkkokeskusteluita ja niihin liittyvää dialogia parisuhdeväkivaltaa kokeneiden ja keskusteluihin vastanneiden välillä. Monet väkivaltaa kokeneet ovat epävarmoja, kuinka saada apua ja heillä on rajallinen mahdollisuus hyödyntää resursseja tai palveluita esimerkiksi

pelon, taloudellisten rajoitusten tai tiedon puutteen vuoksi. Viime vuosina parisuhdeväkivaltaa kohdanneet ovat kääntyneet verkkokeskusteluiden puoleen saadakseen vastauksia, tukea ja jakaakseen kokemuksiaan. (Whiting, Davies, Eisert, Witting, & Anderson 2023.) Verkkokeskustelujen ja sosiaalisen median kasvulla on ollut merkittävä rooli valtaan, sukupuoleen ja väkivaltaan liittyvien sosiaalisten liikkeiden kannalta. Sosiaalisen median kampanjointi on tuonut esille väkivaltaan ja marginalisaatioon liittyviä ilmiöitä, ja näiden liikkeiden on huomattu muuttaneen näkemyksiä ja kulttuuria ilmiöiden ympärillä. Uudentyyppiset digitaaliset ympäristöt ja niihin syntyneet yhteisöt ovat tarjonneet paikan yhteistyölle, keskustelulle ja voimaantumiselle, etenkin naisille, jotka ovat historiallisesti joutuneet marginalisoiduksi tietyillä julkisilla areenoilla ja jääneet ilman ääntä itseensä liittyvissä päätöksissä. (Whiting ym. 2023.)

Aineistosta nousivat pääkategorioina esille erityisesti tuki, jaetut kokemukset sekä tiedon jakaminen. Tukeen liittyi tarjottu apu, syyllisyyden poistaminen ja sympatia. Jaettuihin kokemuksiin linkittyi empatia ja ymmärtäminen etenkin validoinnin, normalisoinnin ja omien samankaltaisten kokemusten kautta, sekä rohkaisu ja solidaarisuus. Tiedon jakaminen sisälsi erityisesti faktatietoa, neuvoja ja näkemyksiä sekä tarjolla olevien resurssien esille nostamista. (Whiting ym. 2023.) Aineisto sisälsi jossain määrin myös negatiivista ja aggressiivista sisältöä, mutta valtaosin käyty keskustelut olivat sävyiltään ja sisällöltään positiivisia. Tulosten perusteella voidaan esittää, että verkkokeskustelufoorumit voivat auttaa kuromaamaan umpeen kuilun väkivallan kokijoiden ja resurssien välillä. Tämä voi auttaa lähisuhdeväkivallan parissa työskenteleviä ammattilaisia tai palveluiden kehittäjiä ymmärtämään, kuinka lähisuhdeväkivaltaa kohdanneita on mahdollista saavuttaa ja tukea. Verkkoyhteisöt voivat tarjota väliaikaista ja anonyymia yhteisön tukea, ja mahdollistaa väkivaltaisen suhteen salailun lopettamisen. (Whiting ym. 2023.) Kaiken kaikkiaan tulokset viittaavat siihen, että verkkokeskustelufoorumit voivat toimia keinona auttaa parisuhdeväkivallan uhreja saamaan sosiaalista tukea ja löytämään apua tarjoavat palvelut.

Dragiewicz ja Burgess (2016) tarkastelivat käsityksiä parisuhdeväkivallasta julkisissa verkkokeskusteluissa, keskittyen niissä esiintyviin sukupuolistuneisiin ja ei-sukupuolistuneisiin näkemyksiin. Tutkimuksessa tarkasteltiin erityisesti sitä, missä ja miten miehet näkyivät diskursiivisesti selostuksissa miesten naiseen kohdistamasta väkivallasta. Tutkijat hyödynsivät temaattista analyysia, ja aineistona olivat Twitter-keskustelut, joissa keskusteltiin australialaisen televisio-ohjelman perheväkivaltaan keskittyvästä jaksosta. Sekä sukupuolistuneet ja ei-sukupuolistuneet näkemykset olivat vallitsevia keskusteluissa.

(Dragiewicz & Burgess 2016). Miesten rooli oli kiistanalainen väkivallasta käydyissä keskusteluissa. Jotkut osallistujat nostivat esille miesten ääniä ja huolia, kuten myös ohjelman organisaatio ja tuotanto, mutta feministiset äänet olivat kuitenkin myös paljon esillä. Osallistujat esittivät faktoja, nostivat väkivallan uhrien ääniä esille ja ottivat omaan käyttöönsä antifeministisiä meemejä kääntäen niiden merkityksen, ja näiden keinojen kautta haastoivat keskusteluissa vallalla olevat patriarkaaliset diskurssit miesten väkivallasta naisia vastaan. (Dragiewicz & Burgess 2016, 224-227) Tutkijat esittivät, että ainoastaan tietoisuuden lisääminen parisuhdeväkivallasta ei välttämättä vaikuta siihen liittyviin ristiriitaisiin asenteisiin ja kulttuurisiin käsityksiin. Kamppailut väkivaltaan liittyvästä tiedosta ovat yksi osa lähisuhdeväkivallan esille tuomista ja ehkäisemistä. Väkivaltaan liittyviä ristiriitaisia sosiaalisia normeja ja asenteita, joiden tarkasteluun sosiaalinen media tarjoaa mahdollisuuden. (Mt., 228-229).

Venäläinen (2020) on tarkastellut parisuhdeväkivaltaan liittyviä väittelyitä diskursiivisesta näkökulmasta. Tutkimuksessaan hän tarkasteli suomalaisia verkkokeskusteluja, joissa käsiteltiin naisten harjoittamaa parisuhdeväkivaltaa, keskittyen siihen miten niissä hyödynnettiin kulttuurisesti saatavilla olevia käsityksiä sukupuolesta ja tasa-arvosta. Analyysin tulokset osoittavat, kuinka erilaiset käsitykset parisuhdeväkivallasta legitimoidaan ja esitetään verkkokeskusteluissa tavoilla, jotka enimmäkseen pyrkivät kumoamaan feministiset käsitykset parisuhdeväkivallan, sukupuolen ja vallan yhteyksistä. (Venäläinen 2020, 469-470.)

Merkityksenannon prosessit nojasivat vahvasti tosiasiallistamiseen eli asian esittämiseen tosiasioihin pohjautuvana, sekä affektiivisesti korostettuun ilmaisutyyliin, joka on tyypillistä verkkokeskusteluille (Venäläinen 2020, 470). Osallistujat rakensivat useimmiten todellisuutta sukupuolineutraalina ja tasa-arvoisena, tai vaihtoehtoisesti tunnusomaista oli miesten kokema epätasa-arvo. Näiden merkitysten rakentamisen kautta pyrittiin kumoamaan feminististen näkemysten perusteltavuus. Tutkimuksen tulokset voidaan nähdä osana laajempaa jatkumoa parisuhdeväkivallalle annetuissa merkityksissä, jotka linkittyvän väkivallan sosiaaliseen ja historialliseen kontekstiin. (Venäläinen 2020, 484.) Lisäksi väkivallalle annetuissa merkityksissä diskursiivisin keinoin tehty tosiasiallistaminen kietoutui äärimmäisiin, polarisoituihin ilmaisun muotoihin. Käytetty sävy yhdessä feministisen näkökulma kiistämisen kanssa muistuttaa paljon antifeminististä miesten oikeuksia ajavaa retoriikka. (Mt., 484.) Tyypillisesti antifeministiset miesasialiikkeet ovat esittäneet, ettei väkivalta voi

olla sukupuolistunut ongelma, jos myös naiset tekevät väkivaltaa (Dragiewicz & Burgess 2016).

Tapa nostaa esille naisten tekemä väkivalta, kun pyritään kumoamaan sukupuolisensitiivinen näkökulman pätevyys parisuhdeväkivaltaan liittyen asettaa haasteita niille, jotka yrittävät kiinnittää huomiota väkivallan sukupuolistuneisiin yhteiskunnallisiin ja rakenteellisiin rakenteisiin (Venäläinen 2020; Scarduzio, Carlyle, Lockwood Harris & Savage 2017). Koska väkivallan esille tuomiseen sukupuolistuneena ilmiönä liittyy haasteita, asettaa se parisuhdeväkivallasta tehdyn tutkimuksen merkitykselliseen rooliin, kun kehitetään palveluita ja interventioita, jotka pyrkivät vaikuttamaan ja ehkäisemään parisuhdeväkivaltaan. (Venäläinen 2020; Scarduzio ym. 2017.) Väkivallasta käydyt keskustelut ja siihen liittyvät kulttuuriset puheet ovat siis merkityksellisiä myös päätöksenteon tasolla, ja väkivaltaan käsityksillä, normeilla ja asenteilla voi olla konkreettisia seurauksia avun saamiselle tai väkivaltaan puuttumiselle (Venäläinen 2020).

2.3 Sukupuolistunut väkivalta

Väkivallan tekeminen, sen kohteeksi joutuminen sekä väkivaltaan nivoutuva dynamiikka ja väkivallan seurauksien vakavuus eivät ole sattumanvaraisia, vaan väkivallan jäsentymisessä voidaan nähdä sosiaalista säännönmukaisuutta. Käsitteet sukupuolittunut ja sukupuolistunut väkivalta sisältävät ajatuksen väkivallan ja sukupuolen linkittymisestä kulttuurisesti, rakenteellisesti ja toimijuuden tasolla. (Ronkainen 2017.) Näitä kahta käsitettä käytetään usein samankaltaisesti, mutta niillä voidaan viitata myös erilaisiin painotuksiin (Husso, Karkulehto & Saresma 2020). Väkivallan sukupuolistuminen viittaa sen dynamiikkaan ja prosessiin, kun taas sukupuolittunut-käsite kuvaa enemmän lopputulosta (Ronkainen 2017, 20). Toisaalta myös sukupuolittaminen käsitteenä voidaan nähdä jatkuvana prosessina. Käsitteen valinnassa voi painottua näkökulman lisäksi tieteenalan vakiintuneet käytännöt. (Husso, Karkulehto & Saresma 2020). Tässä tutkielmassa käytän sukupuolistuneen väkivallan käsitettä.

Sukupuoli on yksi keskeinen tekijä, joka ohjaa väkivallan kulttuurista ja yhteiskunnallista merkityksellistämistä. Naisten ja miesten yleisimmin kokemat ja tekemät väkivallan muodot eroavat toisistaan, samoin kuin tapahtumien kontekstit ovat usein erilaisia, ja tavalla tai toisella sukupuolistuneita. Väkivaltaan liittyvät kulttuuriset merkitykset ja väkivallan herättämät mielikuvat voimasta, vallasta ja toiminnasta, tai toisaalta kontrolloimattomuudesta, uhriudesta ja heikkoudesta linkittyvät vahvasti sukupuolelle annettuihin merkityksiin. (Ronkainen 2017, 20.) Maskuliinisuuteen liitetyt piirteet, kuten valta ja voima sekä

aktiivisuus eivät ole ristiriidassa väkivallan kanssa, mutta feminiinisyyden arvostetut ulottuvuudet kuten oiva ja empatia ovat vastakkaisia väkivallalle. Tämän vuoksi miesten tekemä väkivalta ei ole uutinen samalla tavoin kuin naisten tekemä väkivalta. (Ronkainen 2017, 20.)

Sukupuolistereotyyppiat siis vaikuttavat käsityksiin naisten ja miesten tekemästä parisuhdeväkivallasta sen luonteen, motiivien ja hyväksyttävyyden suhteen (Scarduzio ym. 2017). Honkatukia (2017) on tarkastellut nuorten käsityksiä väkivallasta haastatteleamalla koulukodissa asuvia nuoria. Ryhmähaastattelussa väkivallan merkitykset tyypillisesti sukupuolistettiin. Nuoret hahmottivat poikien ja miesten tekemän väkivallan tavoitteellisena ja rationaalisena ongelmanratkaisuna, eli ikään kuin oikeanlaisena väkivaltana. Tyttöjen ja naisten tekemä väkivalta nähtiin puolestaan tehottomana ja usein huvittavana.

Sukupuolistuneista näkemyksistä tuli harvoin kiistelyä nuorten kesken, sillä tytöt tukivat tai eivät haastaneet poikien näkemyksiä. Tytöt liittivät myös omista ryhmissään väkivaltaiseen tyttöyteen enemmän kielteisiä määrittelyjä kuin poikien käyttämään väkivaltaan. (Honkatukia 2017.) Tutkimuksen perusteella sukupuolistuneet käsitykset näkyvät myös nuorten omista näkemyksissä väkivallasta.

Keskustelu väkivallan sukupuolistuneisuudesta on keskittynyt pitkälti parisuhdeväkivaltaan. Suuri osa naisten kokemasta fyysisestä väkivallasta tapahtuu parisuhteessa, joka samaan aikaan muodostaa myös kehyksen, jossa esimerkiksi henkinen, taloudellinen ja seksuaalinen väkivalta tapahtuvat. (Ronkainen 2017, 32) Sukupuolistuneet roolit ja odotukset muovaavat parisuhteen valtasuhteita ja riippuvuuksia. Nämä riippuvuudet ja valtasuhteet kietoutuvat myös yksilön sisäiseen maailmaan ja vuorovaikutukseen ihmissuhteissa. (Mt. 32.)

Perhetyössä on tyypillisesti tarkasteltu parisuhteen väkivaltaa sukupuolineutraalista näkökulmasta, jossa ajatuksena on perhe systeeminä ja vuorovaikutuksen yksikkönä.

Ajattelutavassa vuorovaikutus parisuhteessa linkittyy kummankin osapuolen kokemus- ja perhehistoriaan sekä dynamiikasta parisuhteessa. Feministisen tutkimuksen näkökulmasta parisuhteessa tapahtuva väkivalta ymmärretään laajemmin osana sukupuolten yhteiskunnallisen tason vallanjakoa ja sen historiallista kontekstia. (Ronkainen 2017, 33.)

Tutkimuksen kohteena on väkivallan kulttuurinen oikeutus sukupuolistuneiden merkitysten avulla. Väkivalta ymmärretään vallan välineenä, ja huomio on väkivallan seurauksissa uhrille sekä hänen toimintakyvyilleen. Feministisen näkökulman ja väkivaltaa vuorovaikutusdynamiikkana tarkastelevien kesken on kuitenkin yhtäläisyyttä. Molemmissa

näkökulmissa nähdään, että väkivallan ymmärtämiseksi on tärkeää tarkastella parisuhteessa tapahtuvan väkivallan eroja, valtasuhdetta sekä osapuolten erilaista suhdetta tapahtunutta väkivaltaa kohtaan. (Ronkainen 2017, 33.)

Ronkainen (2017) käsittelee artikkelissaan väkivaltaa sosiaalisena ilmiönä. Sen sijaan, että väkivalta nähtäisiin rajattuina tekoina tai yksittäisinä tapahtumina, artikkelissa väkivallan nähdään selittyvän kulttuurisesti ja sosiaalisesti säädeltyjen ymmärtämisen, oikeuttamisen ja selittämisen tapojen kautta. Väkivallan todennäköisyyteen eri tilanteissa vaikuttavat väkivaltaan kannustavat, sen mahdollistavat ja sen toimintatapoja ylläpitävät kulttuuriset ja yhteiskunnalliset syyt. Tämä näkökulma ei sulje pois yksöiden motiivien ja tilannetekijöiden merkitystä, mutta ne eivät pysty selittämään väkivallan kenttää ja sen rakenteellistumista. (Ronkainen 2017, 34.) Väkivallan sukupuolittuminen nähdään rakenteellisena piirteenä. Tutkimuksessa olennaista on tarkastella osallisten erilaista asemaa suhteessa väkivaltaan, osallisten valtasuhteita, eroja mahdollisuudessa toimia, sekä sukupuolen linkittymistä näihin teemoihin. Keskeistä on tarkastella, millaista sukupuolistunutta toimijuutta liitetään väkivaltaan. Näkökulma ei selitä väkivaltaa sukupuolella, vaan tarkastelee väkivallan tekemisen mahdollistavia tekijöitä sekä väkivallan seurauksia uhrille, tekijälle sekä sosiaaliselle ympäristölle. (Mt., 34-35.)

Väkivalta on kontekstisidonnainen ilmiö, ja se mikä lasketaan väkivallaksi, on vaihdellut ajasta ja paikasta riippuen. Historiallisesti esimerkiksi kurinpito on ollut oikeutettua patriarkalisissa yhteiskunnissa, eli miesten vaimoihinsa tai lapsiinsa kohdistama väkivalta on ollut harmaalla alueella laillisen kurinpidon ja rikolliseksi luokitellun väkivallan välissä. (Husso ym. 2020.) Patriarkaatti käytäntönä, ideologiana ja rakenteellisen väkivallan muotona ilmentää eriarvoista sukupuolten järjestystä, jossa miesten määräävä asema hallitsee naisia, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä, sekä alisteisessa asemassa olevia miehiä. Naisten ja muiden marginalisoitujen ihmisten lisäksi miehille, jotka ovat rakenteellisesti eriarvoisessa asemassa, näytetään usein väkivaltaisesti heidän väitetysti alempi asemansa yhteiskunnassa. Lisäksi patriarkaalinen järjestys aiheuttaa eriarvoisia ja vahingoittavia elinolosuhteita esimerkiksi alempiin yhteiskuntaluokkiin kuuluville, vähemmän koulutetuille, etnisiin vähemmistöihin kuuluville ja vammaisille. (Husso ym. 2020.) Patriarkaatti vaikuttaa edelleen ideologisten, institutionaalisten ja affektiivisten väkivallan käytäntöjen ymmärtämiseen. Nykyaikana esimerkiksi digitaalinen väkivalta, internetissä näkyvä naisviha sekä vihapuheen lisääntyminen ilmentävät patriarkaalista ideologiaa. (Mt.)

Sukupuolta voidaan pitää kulttuurisena konstruktiona, mutta se ei ole vain rakenteellinen tai yhteiskunnallinen ilmiö, vaan myös yksilöllinen ja yksityinen ilmiö. Rakenteelliset ja henkilökohtaiset ulottuvuudet, kuten myös konteksti, vaikuttavat sukupuolen ymmärtämiseen ja sen merkitykseen. (Husso ym. 2020.) Sukupuoli rakentuu performatiivisten toistojen ja rituaalien kautta, jotka luovat kulttuurisen ymmärryksen ja idean sukupuolesta. Tämä tapahtuu esimerkiksi kehollisten eleiden, ilmeiden, asentojen tai liikkeen kautta, mutta myös kulttuuristen puhetapojen ja representaatioiden kautta. (Butler 1990/1999; Husso ym. 2020.) Sukupuolen performatiivisuus ja sen toistuvuus eri konteksteissa linkittyy vahvasti valtaan ja toimijuuteen. Sukupuoleen liittyvät normatiiviset oletukset ja odotukset vaikuttavat siihen, mikä on yhteiskunnallisesti sallittua tai hyväksyttyä. (Butler 1990/1999.)

Väkivalta on moniulotteinen ilmiö, joka sisältää rajojen rikkomista, kärsimystä, traumaa ja menetystä. Väkivalta ilmenee vuorovaikutuksessa, institutionaalisissa ja affektiivisissä käytännöissä, sekä ideologisissa rakenteissa kulttuuristen diskurssien ja representaatioiden kautta. Väkivalta herättää monia tunteita, joita usein ajatellaan negatiivisina, kuten vihaa, raivoa, pelkoa ja vastenmielisyyttä. Tunteet vaikuttavat siihen, mitä ajattelemme väkivallasta, miten käyttäydymme suhteessa siihen ja miten koemme väkivallan, ja osaltaan myös siihen, miten teemme päätöksiä arkielämässä. Tunteilla on siis kognitiivisia seurauksia. (Husso ym. 2020.)

Koska väkivalta on sekä rakenteellisesti sidottu ilmiö, mutta myös jatkuvasti rakentuvaa tilanteista, vuorovaikutteista ja institutionaalista käyttäytymistä, sukupuolieroja syntyy tavalla, jota voi olla vaikea tunnistaa. Sukupuolittuneiden eroavaisuuksien tunnistamiseksi on keskeistä ymmärtää väkivallan, sukupuolen ja tunteiden linkittymistä. Tunteilla on keskeinen rooli sukupuolittuneen väkivallan teoissa ja käytännöissä. (Husso ym. 2020.) Väkivallan oikeuttamisessa sekä yksilöllisellä että kollektiivisella tasolla tunteiden, kuten vihan tai pelon hyödyntäminen on keskeisessä roolissa. Myös väkivallan kokijan kokemaa häpeää tai riittämättömyyden tunteet voivat johtaa väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Väkivallan uhrien kokemat tunteet voivat vaihdella häpeästä ja nöyryytyksestä toivottomuuteen ja uupumukseen. (Husso ym. 2020.)

Vaikka sukupuolistunutta väkivaltaa on tarkasteltu usein aikuisten parisuhdeväkivallan näkökulmasta, on se merkityksellinen näkökulma myös seurusteluväkivallan tarkastelussa. Väkivallan mahdollistavat yhteiskunnalliset rakenteet, sekä sosiaaliset ja kulttuuriset väkivallan selittämisen tavat vaikuttavat myös seurusteluväkivallan tekemiseen ja

kokemiseen. Parisuhdeväkivaltaan linkittyvät sukupuolistuneet merkitykset vaikuttavat todennäköisesti myös seurusteluväkivaltaan, sillä nuoret kasvavat samassa kulttuurisessa ympäristössä. Tämän vuoksi myös seurusteluväkivallan osalta on keskeistä tarkastella toisiinsa kietoutuneita kulttuurisia, yhteiskunnallisia ja ideologisia osatekijöitä (Piippo 2022, 40).

3 Tutkimusasetelma

Tässä luvussa esittelen ensin tutkimusasetelmaani ja määrittelen tutkimuskysymykseni. Seuraavassa alaluvussa käsittelen keräämääni suomalaista verkkokeskusteluaineistoa. Sen jälkeen nostan esille tutkimukseeni liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lopuksi tuon esille käyttämäni tutkimusmenetelmää eli refleksiivistä teema-analyysia, sekä tutkimuksen vaiheiden etenemistä.

3.1 Tutkimuskysymykset

Tutkielmassani tarkastelen seurusteluväkivaltaan liittyviä puhetapoja analysoimalla julkisia verkkokeskusteluita. Väkivalta ei ole vain yksilön asia, vaan myös vakava sosiaalinen ja yhteiskunnallinen ongelma (Ronkainen 2017). Väkivaltaan liittyvät puhetavat voivat vaikuttaa siihen, miten se kohdataan palvelujärjestelmässä (Venäläinen 2020). Puhetavoilla voi siis olla konkreettisia seurauksia väkivallan uhrien kohtaamiseen sekä sosiaalityön kentällä, että laajemmin yhteiskunnassa. Verkkokeskustelut voivat vaikuttaa ihmisten näkemysten muovautumiseen yhteiskunnallisesti merkityksellisistä ilmiöistä, kuten seurusteluväkivallasta (Dragiewicz & Burgess 2016). Valtakunnallisissa uutismedioissa käytyjen verkkokeskustelujen tarkastelu antaa tietoa siitä, millaisia puhetapoja väkivaltaan liittyy, ja millä tavoin sukupuoli ja siihen liittyvät merkitykset nousevat esille keskusteluissa. Tavoitteenani on analyysin tulosten avulla lisätä tietoa siitä, minkälaista keskustelua seurusteluväkivallasta käydään. Koska nuorten seurusteluväkivaltaan on kiinnitetty enemmän huomiota vasta viime vuosina, on siihen liittyvien puhetapojen tarkastelu erityisen ajankohtaista. Verkkokeskustelujen tarkastelu mahdollistaa puhetapojen tarkastelun arkisella ja yhteiskunnallisella tasolla.

Seurusteluväkivallasta on tehty toistaiseksi melko vähän suomalaista tutkimusta, ja väkivaltaa on usein tarkasteltu kyselytutkimusten avulla (ks. Isotalo 2023; Niemi 2010; Salmi 2009). Laadullisen tutkimuksen tekeminen seurusteluväkivallasta onkin tämän vuoksi merkityksellistä. Suomessa seurusteluväkivallan laadullista tutkimusta on tehty viranomaisten tietoon tulevaa väkivaltaa ja siihen liittyviä puhetapoja tarkastelemalla (Isotalo 2019; 2022). Laadullista tutkimusta seurusteluväkivallasta on toteutettu Suomessa toistaiseksi vähän, ja työni kautta pyrin vastaamaan seurusteluväkivallan laadullisen ja puhetapoja tarkastelevan tutkimuksen vähäisyyteen. Tutkielmani tavoitteena on tarkastella seurusteluväkivaltaa

sosiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä, ja tuoda lisää tietoa seurusteluväkivallan ja siihen liittyvien sukupuolistuneiden merkitysten puhetoista.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millaisia nuorten seurusteluväkivaltaan liittyviä teemoja on tunnistettavissa seurusteluväkivaltaa koskevista verkkokeskusteluista?
2. Miten sukupuoli ja sukupuolistuneet merkitykset ilmenevät verkkokeskusteluissa?

3.2 Aineisto

Tarkastelen nuorten seurusteluväkivaltaa käsittelevien uutisartikkeleiden verkkokeskusteluita. Sosiaalinen media voi olla journalistista tai ei-journalistista. Osa sosiaalisen median foorumeista on journalististen medioiden ylläpitämiä, esimerkiksi sanomalehtien tai tv-kanavien omia internet-sivuja, joilla voi käydä keskustelua. Näillä sivustoilla on omat toiminnan logiikkansa ja erityispiirteensä verrattuna muuhun sosiaaliseen mediaan, kuten keskustelujen moderointi. (Tiitinen 2019, 30.) Näin on myös Ylen ja Helsingin Sanomien sivustoilla, joista päädyin hakemaan seurusteluväkivaltaa käsittelevää uutisointia. Yle ja Helsingin Sanomat ovat olleet luotetuimpia uutistoimijoita Suomessa (Ignatius 2024). Yle ja Helsingin Sanomat ovat myös valtakunnallisia toimijoita, joten verkkouutiset ovat saavutettavissa laajalle yleisölle. Sivustoilla käytyjen seurusteluväkivaltaa koskevien verkkokeskusteluiden voi siis nähdä olevan paitsi arkista, myös yhteiskunnallisella tasolla tapahtuvaa keskustelua. Tämä tarjoaa myös tutkielmani kannalta riittävän laajan ja mahdollisimman monipuolisen aineiston.

Ylen keskusteluihin voi osallistua nimimerkillä tai omalla nimellä, kun taas Helsingin Sanomien kommenttikentässä on kevästä 2021 eteenpäin voinut kommentoida yleensä vain omalla nimellä. Sekä Yle että Helsingin Sanomat käyttävät moderointia uutisten keskustelualueilla. Ylen sivuilla on käytössä joko esimoderointi tai jälkimoderointi, kun taas Helsingin Sanomien sivustoilla kommentit arvioidaan etukäteen. Moderointi vaikuttaa siihen, millaisia keskustelua kommenttikentässä käydään, kun esimerkiksi ihmisarvoa loukkaavat, muita halventavat tai muuten sopimattomiksi arvioidut viestit poistetaan tai niitä ei julkaista lainkaan. (Helsingin Sanomat 2020; Yle 2019.)

Hain aineistoa suoraan Ylen ja Helsingin Sanomien verkkosivuilla niiden hakutoimintojen avulla. Hakusanoina käytin ”seurusteluväkivalta”, ”nuorten väkivalta” ja ”lähisuhdeväkivalta

nuoret”. Uutisartikkeleista valitsin ne artikkelit, jotka käsittelivät nimenomaan nuorten seurusteluväkivaltaa, eli esimerkiksi aikuisten lähisuhdeväkivaltaa käsittelevät artikkelit rajautuivat pois. Aineistoon rajautui artikkeleita sen perusteella, että niissä oli kommenttikenttä, sillä tarkoitukseni on tarkastella seurusteluväkivaltaan liittyviä verkkokeskusteluja. Rajasin aineistoa myös uutisten ja verkkokeskustelujen julkaisuajan perusteella, sillä tavoitteenani oli saada aineistoon mahdollisimman tuoretta keskustelua aiheesta. Artikkelit ja niiden verkkokeskustelut ovat vuosilta 2022 – 2024. Aineistosta rajautuivat pois myös kommenttikentät, joissa oli vain yksittäisiä kommentteja.

Ensimmäinen uutisartikkeli käsittelee naisten teini-ikäisinä kokemaa seurusteluväkivaltaa. Haastatellut ovat myös olleet huostaanotettuina. Yksi haastatelluista kertoo kokemastaan seurusteluväkivallasta, joka alkoi hänen ollessaan neljätoistavuotias ja asuessaan koulukodissa. Haastatellut kertovat muun muassa fyysisen väkivallan kokemuksista seurustelusuhteissa, sekä lapsuudessa koetusta perheväkivallasta ja ajautumisesta väkivaltaisiin suhteisiin. Naiset kertovat päässeensä aikuisiällä eroon väkivaltaisista suhteista ja kääntäneensä elämänsä suuntaa muun muassa ammattiavun tuella. Haastatellut kertovat, etteivät ympärillä olevat aikuiset puuttuneet riittävästi väkivaltaan, vaikka se oli näkyvää. Artikkelissa on haastateltu myös asiantuntijoita ja seurusteluväkivaltaa sekä lähisuhdeväkivaltaa taustoitetaan ilmiöinä. Uutisen keskustelualueella on 58 kommenttia.

Toinen uutisartikkeli käsittelee Suomessa toteutettua tutkimusta nuorten seurusteluväkivallasta. Uutisessa kerrotaan tutkimuksen tuloksista, jonka mukaan nuoret ovat kokeneet seurustelusuhteissa muun muassa kontrollointia, sekä henkistä ja seksuaalista väkivaltaa. Digitaalista väkivaltaa oli kokenut noin puolet seurustelleista nuorista. Tutkija nostaa esille, että nuorten on helpompi tunnistaa fyysinen väkivalta, mutta muut väkivallan muodot voivat olla vaikeita tunnistaa ensimmäisissä seurustelusuhteissa. Tekstissä nostetaan esille väkivallan haitallisia seurauksia, sekä väkivallan jäämistä herkästi piiloon esimerkiksi häpeän tai pelon takia. Lopussa korostetaan seurusteluväkivallan nostamisesta esille nuorten kanssa, jotta sitä voidaan ehkäistä, ja tukea voidaan tarjota sekä väkivallan kokijalle että tekijälle. Uutisen keskustelualueella on 22 kommenttia.

Kolmas teksti on mielipidekirjoitus, jossa käsitellään tyttöjen kokemaa seurusteluväkivaltaa Suomessa. Tekstissä nostetaan esille, että seksuaaliväkivallan lisäksi seurustelusuhteissa koetaan esimerkiksi kontrollointia, uhkauksia sekä fyysistä ja digitaalista väkivaltaa. Kirjoittajat nostavat esille, kuinka tytöt joutuvat kokemaan syyllistämistä ja vähättelyä

aikuisten taholta ja tuntemaan häpeää kokemastaan väkivallasta. He toteavat, että vaikka nuorilla pitää olla myös yksityisyyttä, väkivallan ei pitäisi jäädä koskaan salaisuudeksi. Tekstissä korostetaan, että nuoret tarvitsevat turvallisia aikuisia, joille puhua, ja nuoret kaipaavat tietoa rajoista ja siitä, mikä on sopivaa käytöstä seurustelusuhteissa.

Keskustelualueella on 24 kommenttia. Koottuani verkkokeskusteluiden kommentit samaan tiedostoon, tekstiaineistoa on yhteensä 35 sivua. Tiedoston fontti on Calibri, fonttikoko 12 ja riviväli 1,15.

Verkkokeskustelut antavat pääsyn ihmisten näkemyksiin ja kokemuksiin kiinnostavan aiheen ympärillä ilman, että tutkija esittää heille kysymyksiä. Ne tarjoavat usein myös mielenkiintoisia esimerkkejä vuorovaikutuksesta yksilöiden ja ryhmien välillä. (Giles 2017, 193.) Verkkokeskustelujen hyödyntäminen tutkimusaineistona etenkin väkivaltaa käsittelevien keskustelujen osalta on mielekästä, sillä verkkokeskustelut vaikuttavat yhä enemmän ihmisten näkemysten muovautumiseen yhteiskunnallisesti merkityksellisistä ilmiöistä, kuten sukupuolesta, tasa-arvosta ja parisuhdeväkivallasta (Dragiewicz & Burgess 2016). Verkossa käytävät keskustelut parisuhdeväkivallasta linkittyvätkin yleensä laajempaan sosiaaliseen ja historialliseen kontekstiin (Venäläinen 2020). Tämän vuoksi näen verkkokeskustelujen tarkastelun merkityksellisenä myös seurusteluväkivallan kohdalla.

3.3 Eettiset kysymykset

Keskeinen aineistooni liittyvä eettinen kysymys on osallistujien tietoisuuden puuttuminen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019). Koska aineisto on julkisesti saatavilla verkossa, en hankkinut keskustelijoilta erikseen lupaa tutkimukseen osallistumisesta. Suostumuksen hankkiminen kaikilta kommentoijilta olisi ollut käytännössä mahdotonta, koska suuri osa on kirjoittanut anonyymina nimimerkillä. Kommentoijat eivät ole tiedäneet, että heidän kirjoittamansa tekstit päätyvät osaksi tutkimusaineistoa. Giles (2017, 204) esittää, että eettisten kysymysten tulisi rajoittaa verkkokeskustelujen tutkimista vain siinä tapauksessa, että keskustelu on käyty salasanalla suojaamalla keskustelufoorumilla. Julkisesti saatavilla olevien aineistojen kohdalla on sen sijaan tärkeää, että tutkija kuvailee aineistoa riittävän tarkasti, jotta lukija voi ymmärtää aineiston ja sen kulttuurisen kontekstin (Giles 2017, 204-205). Keskeistä siis on, että hyödyntämäni verkkokeskustelut ovat julkisesti luettavissa, ja kommentoijat ovat tiedäneet osallistuvansa kaikille luettavissa olevaan keskusteluun.

Nimimerkkien poistaminen tutkimuksesta on usein nähty tarpeellisena niiden jäljitettävyyden vuoksi. Niiden poistaminen ei välttämättä aina ole tarpeellista, mutta tässä tapauksessa en näe nimimerkkien tarjoavan mitään lisäarvoa tutkimukseen, ja lisäksi osassa aineistosta kommentoijien on täytynyt käyttää omaa nimeään. (Giles 2017, 205.) Seurusteluväkivalta on kuitenkin aiheena herkkä ja mahdollisesti osallistujille henkilökohtainen, sillä osa kommentoijista on voinut kertoa omista kokemuksistaan. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2019, 13) ohjeistuksen mukaan ”tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden tietoja ei yleensä ole tarkoituksenmukaista julkaista niin, että tutkimuksessa mukana olleet henkilöt voisi tunnistaa.” Tämän vuoksi olen poistanut kirjoittajien nimet tai nimimerkit tutkielmassani esille nostamistani aineistoesimerkeistä. Lisäksi olen korjannut kommentteista selkeitä kirjoitusvirheitä. Kiinnitin huomiota myös aineistosta mahdollisesti löytyvään yksilöivään tietoon, mutta kommentteissa tai aineistoesimerkeissä ei ollut sellaista tietoa, josta kirjoittajan olisi voinut tunnistaa. En siis lähtenyt muokkaamaan tai anonymisoimaan kommentteja sen enempää, sillä se ei mielestäni ole eettisestä näkökulmasta tarpeellista aineiston julkisuuden vuoksi.

Seurustelusuhdeväkivalta on sensitiivinen ilmiö. Lähisuhteissa tapahtuvaan väkivaltaan liittyy edelleen vahvoja ennakkoluuloja ja arvolutautuneita käsityksiä, mikä asettaa väkivallan kokijat haavoittuvaan asemaan yhteiskunnassa (Piippo 2022, 80). On kuitenkin keskeistä, että sosiaalityön tutkimuksessa voidaan tutkia haavoittavia ja vaiettuja ilmiöitä. Eettisyyden kannalta on merkityksellistä, että tutkimuksessa tarkastellaan ja tuotetaan uutta tietoa myös vaikeista ja sensitiivisistä aiheista. (Raitakari, Günther & Räsänen 2022, 9.)

Tutkimuseettisestä näkökulmasta on olennaista, että tutkimus toteutetaan niin, ettei tutkimuksesta aiheudu tutkittavina oleville ihmisille merkittäviä riskejä, vahinkoja tai haittoja (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 7). Lähestyn seurusteluväkivaltaa ja siihen liittyviä puhetapoja verkkokeskustelun kautta, eli en ole tutkijana itse osallistunut aineiston syntymiseen. Verkkokeskusteluaineistossa mahdolliset omakohtaiset kokemukset väkivallasta on tietoisesti kirjoitettu julkiselle alustalle, yleensä nimimerkin takaa ja ilman yksilöiviä tunnistetietoja. Tutkielmaa kirjoittaessani olen kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, millä tavalla kirjoitan seurusteluväkivallasta ja erityisesti väkivaltaa kokeneista. Lähestynkin seurusteluväkivaltaa sosiaalisena ongelmana ja ihmisoikeuksien loukkauksena, johon näen yhteiskunnalla olevan velvollisuuden puuttua.

3.4 Menetelmä

Tutkielmassani hyödynnän analyysimenetelmänä refleksiivistä teema-analyysia. Teema-analyysi pohjautuu perinteisempään tutkimusmenetelmään, eli sisällönanalyysiin.

Sisällönanalyysia on hyödynnetty sosiaalitieteissä jo 1900-luvun alkupuolelta lähtien. (Joffe 2012, 232.) Braun ja Clarke (2006; 2022) ovat nostaneet refleksiivistä teema-analyysia esille ja selkeyttäneet sen hyödyntämistä menetelmänä (Byrne 2021). Vaikka teemoittelua hyödynnetään erilaisissa laadullisen tutkimuksen menetelmissä, Braun ja Clarke (2006) esittävät teema-analyysin itsenäisenä menetelmänä. Teema-analyysin yksi hyödyistä on sen joustavuus, ja sitä voidaan hyödyntää erilaisista teoreettisista lähtökohdista. Temaattinen analyysi on metodi, jonka avulla tunnistetaan, analysoidaan ja esitetään aineistosta löytyviä kaavoja. (Braun & Clarke 2006.) Teema-analyysin lopputuloksen tulisi sisältää keskeisimmän joukon merkityksiä aineistosta (Joffe 2012, 230).

Refleksiivinen teema-analyysi on joustava menetelmä ja soveltuu erilaisten aineistojen tutkimiseen (Braun, Clarke & Hayfield 2024, 171). Useat lyhyemmät yksittäiset tekstit, kuten sosiaalisen median kommentit, voivat tarjota rikkaan aineiston teema-analyysin hyödyntämiseen (Braun & Clarke 2022). Tämän vuoksi näen, että menetelmä sopii hyvin myös verkkokeskustelujen tarkasteluun.

Refleksiivinen teema-analyysi on laadullisen tutkimuksen menetelmä, joka korostaa tutkijan aktiivista roolia tiedon tuottamisessa. Teemat eivät ilmesty tai löydy aineistosta itsestään, vaan tutkija tekee erilaisia valintoja tutkimusprosessin aikana. (Braun & Clarke 2006.) Alun perin Braun ja Clarke (2006) käsitteellistivät teema-analyysin hyödynnettäväksi erilaisista ontologisista ja epistemologisista lähtökohdista, mutta ovat myöhemmin määritelleet refleksiivisen teema-analyysin laadulliseksi lähestymistavaksi, joka nojaa konstruktionistiseen ontologiaan. Menetelmä ei kannusta pyrkimään luomaan “tarkkaa” tai “luotettavaa” koodausta tai yksimielistä koodausta tutkijoiden kesken, vaan sen sijaan tarkastelemaan aineistoa sekä analyysiprosessia reflektiivisesti ja ajatuksella. Koodien ymmärretään ilmentävän tutkijan tulkintoja aineistosta esiin nousevista toistuvista merkityksistä. (Byrne 2021, 1393; Braun & Clarke 2022.)

Konstruktionistisesta näkökulmasta merkitys ja kokemus ovat sosiaalisesti rakennettuja ja toistettuja, enemmän kuin yksilöistä lähtöisin olevia (Braun & Clarke 2006, 85; ref. Burr 1995). Näin ollen konstruktionistisessa viitekehyksessä tehty temaattinen analyysi ei voi eikä pyri keskittymään yksilön motivaatioon tai psykologiaan, vaan sen sijaan pyritään

tarkastelemaan sosiokulttuurista kontekstia ja rakenteellisia olosuhteita, jotka tekevät mahdolliseksi tarjotut yksilölliset selitykset. (Braun & Clarke 2006, 85). Konstruktionistiselle lähestymistavalle tyypillistä on, että aiheiden toistuvuuden lisäksi kiinnitetään huomiota merkityksiin ja merkityksenantoon, kun koodeja ja teemoja muodostetaan aineistosta. Tutkielmassani tulkitseen siis aineistostani esille nousevat merkitykset ja kokemukset sosiaalisesti tuotetuiksi ja toistetuiksi, sekä vuorovaikutuksessa rakentuviksi. (Byrne 2021, 1395-1396.)

Teema-analyysia on mahdollista toteuttaa aineistolähtöisesti tai teoriaohjautuvasti. Vaikka myös aineistolähtöisessä lähestymistavassa analyysiä muokkaavat aina muun muassa tutkijan teoreettiset oletukset, aiemmat tutkimuskokemukset sekä henkilökohtaiset ja poliittiset näkökulmat, aineistolähtöisen teema-analyysin tavoitteena on pysyä mahdollisimman lähellä aineistossa ilmaistuja merkityksiä, ja analyysiä muokkaavat aineistosta löydetty näkemykset. Teoriaohjautuva lähestymistapa puolestaan lähestyy aineistoa teoreettisen linssin läpi, niin että teoreettiset käsitteet tai valmiit teoriat ohjaavat koodausta ja teemojen kehittämistä, ja analyysi tarkastelee aineiston ilmeisiä merkityksiä syvemmälle. (Braun, Clarke & Hayfield 2024, 172.) Tässä tutkielmassa analysoin verkkokeskusteluja aineistolähtöisesti, sillä näen, että aineistolähtöinen lähestymistapa havainnollistaa parhaiten merkitysten tarkastelun niin kuin osallistujat ovat ne ilmaisseet (Byrne 2021, 1397; ref. Braun & Clarke 2013).

Teema-analyysissa lähestymistapa voi olla semanttinen tai latentti. Semanttisessa lähestymistavassa tunnistetaan selkeitä tai pinnallisia merkityksiä aineistosta, eikä tutkija tarkastele pidemmälle, kuin mitä osallistujia on sanonut tai kirjoittanut. Latentilla tasolla analyysi puolestaan menee pidemmälle, ja identifioi tai tarkastelee taustalla olevia ideoita, oletuksia, käsityksien rakentumista ja ideologioita, joiden nähdään vaikuttavan tai muokkaavan aineiston semanttista sisältöä. Kuten aineistolähtöiselle tarkastelulle on tyypillistä, analyysini on pääasiassa semanttista ja kuvailevaa. (Braun & Clarke 2006, 84.)

Aineiston analysoinnissa hyödynnän Braunin ja Clarken (2006; 2022) tarjoamia suuntaviivoja. Lähdin analysoimaan aineistoa aineistolähtöisesti, eli ilman teoreettisia etukäteisolettamuksia tai valmista teoreettista kehystä (Braun & Clarke 2006, 83; Eskola & Suoranta 1998). On kuitenkin keskeistä huomioida, että aineistolähtöisessä lähestymistavassa ei ole kuitenkaan mahdollista irtautua tutkimuksen teoreettisista ja epistemologisista lähtökohdista (Braun & Clarke 2006, 84). Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluu aineiston lukeminen ja tarkastelu useampaan kertaan, jotta aineistosta saa alustavan käsityksen (Braun &

Clarke 2006; Eskola & Suoranta 1998). Tähän vaiheeseen kuuluu myös muistiinpanojen kirjoittaminen alustavista ideoista ja huomioista. Aineistoon tutustumisen jälkeen aloitin varsinaisen koodausvaiheen. (Braun & Clarke 2006.) Tämän jälkeen on vuorossa alustavien teemojen luominen. Neljäs vaihe on teemojen kehittäminen ja tarkastelu. Viides vaihe on teemojen hiominen, määrittely ja nimeäminen, eli tutkijan teemojen tulkinnan esilletuominen. Lopuksi analyysiprosessi ja teemat kirjoitetaan auki, sisältäen yksityiskohtaiset aineistoesimerkit. (Braun & Clarke 2006.)

Taulukko 1. Refleksiivisen teema-analyysin vaiheet (mukaiillen Braun & Clarke 2006, 87).

<i>Analyysin vaihe</i>	<i>Prosessin kuvaus</i>
1 Aineistoon tutustuminen	Aineiston lukeminen useita kertoja ja alustavien ideoiden kirjoittaminen muistiin.
2 Alustavien koodien luominen	Aineiston kiinnostavien piirteiden koodaaminen systemaattisesti ja koodien ryhmittely.
3 Teemojen etsiminen aineistosta	Koodien järjestely alustaviksi teemoiksi.
4 Teemojen tarkentuminen	Teemojen tarkastelu suhteessa aineistoon. Tarpeettomien teemojen poistaminen ja samankaltaisten yhdistäminen.
5 Teemojen määrittely ja nimeäminen	Selkeiden määritelmien ja nimien antaminen kullekin teemalle niiden erityispiirteiden perusteella.
6 Tulosten kirjoittaminen	Tutkimusraportin kirjoittaminen auki suhteessa tutkimuskysymyksiin ja kirjallisuuteen, hyödyntäen monipuolisia aineistoesimerkkejä.

Toteutin koodaamisen Word-tiedostossa, jossa asettein aineiston toiselle puolelle sivua ja jätin koodeille tilaa sivun toisen puolen. Tämä mahdollisti riittävän yksityiskohtaisten ja kuvailevien koodien kirjoittamisen. Saatuani koodauksen valmiiksi muutin kolmen kommenttikentän koodit keskenään eri värisiksi, jotta seuraavissa vaiheissa tietäisin, mihin kommenttikenttiin erilaiset puhuvat tai teemat erityisesti liittyivät. Ryhmittelyä varten siirsinkin koodit toiseen tiedostoon, jossa aloin ryhmitellä koodeja aihepiireihin erillään varsinaisesta aineistosta. Analyysin toinen ja kolmas vaihe toteutuivat osittain päällekkäin, sillä aloin jo koodien ryhmittelyn aikana hahmottaa alustavia teemoja ja jäsenellä koodeja teemojen mukaan. Analyysille on kuitenkin tyypillistä, että koodauksen ja teemojen kehittymisen prosessi on joustava, ja kehittyy ja muuttuu usein analyttisen prosessin aikana (Byrne 2021,

1393). Analyysiprosessi ei yleensä ole lineaarinen, vaan siihen kuuluu jatkuva siirtyminen edestakaisin aineiston, koodattujen katkelmien sekä analyysin tuottaman tiedon välillä, samoin kuin siirtymät edestakaisin prosessin eri vaiheiden välillä. (Braun & Clarke 2006, 86).

Analyysin neljännessä vaiheessa tarkastelin alustavia teemoja suhteessa aineistoon sekä tutkimuskysymyksiin, ja päädyin yhdistelemään samankaltaisia teemoja. Esimerkiksi ryhmittelyn perusteella hahmottuneet alustavat teemat ”vanhemmuuden rooli”, ”perheväkivallan seuraukset”, ”koulun ja päiväkodin vastuu” sekä ”ammattilaisen rooli” muodostivat lopulta yhteisen ”kasvatusvastuun” teeman. Aiemmin määrittelemättömistä koodeista muodostui alustava teema ”auttajan rooli”, jonka yhdistin ”uhrin ja tekijän dynamiikka” -teemaan. Tässä vaiheessa ryhmittelin aineistoesimerkit erilliseen tiedostoon alustavien teemojen alle, ja samalla pystyin tarkistamaan, joka myös tarkensi joidenkin teemojen hahmottumista, sillä tämän perusteella siirsin yksittäisiä koodeja eri teeman alle. Etenkin viidennen ja kuudennen vaiheen kohdalla oli paljon päällekkäisyyttä, sillä teemojen määrittelyt hahmottuivat tarkemmin kirjoittaessani analyysin tuloksia auki. Seuraavassa luvussa esittelen analyysini tulokset.

4 Tulokset

Tutkielmani tavoitteena on selvittää, millaisia nuorten seurusteluväkivaltaan liittyviä teemoja on tunnistettavissa, ja miten sukupuoli ja sukupuolistuneet merkitykset ilmenevät seurusteluväkivaltaa käsittelevissä verkkokeskusteluissa. Tunnistin aineistosta neljä erilaista teemaa: kasvatusvastuun, väkivallan kulttuuriset selitykset, sukupuolistuneet merkitykset sekä uhrin ja tekijän dynamiikan. Eri tahojen vastuuttaminen nuorten seurusteluväkivallasta näkyy tuloksissa vahvasti. Teemat eroavatkin toisistaan sen perusteella, millaisia syitä ja ratkaisuja seurusteluväkivallalle esitetään, ja mille tahoille vastuuta väkivallasta osoitetaan. Sukupuolen merkitys seurusteluväkivallalle näyttäytyy aineistossa kiisteltyinä.

4.1 Kasvatusvastuu

Kasvatusvastuun teemassa seurusteluväkivallan kuvataan olevan jatkumoa jo lapsuudessa alkaneelle kasvatustavalle. Vastuun seurusteluväkivallasta ja siihen puuttumisesta esitetään olevan nuoren elämässä olevilla aikuisilla. Kasvatusvastuun puhetapa nousi esille laajasti kaikissa verkkokeskusteluissa, ja erityisesti vastuuta seurusteluväkivallasta rakennetaan vanhemmille. Vanhempien lisäksi vastuun esitetään olevan päiväkodilla ja koululla, sekä huostaanotetun lapsen tapauksessa lastensuojelun viranomaisilla ja sijoituspaikalla.

Kasvatuksen kuvataan vaikuttavan myöhempään seurusteluväkivaltaan jo lapsesta asti väkivaltaisen käytöksen sallimisena. Kasvatusvastuun teemalle tyypillistä on konkreettisten neuvojen ja ratkaisuehdotusten esittäminen. Seurusteluväkivallan ehkäiseminen esitetään mahdollisena kasvatusta muuttamalla, ja ratkaisuina kuvataan hyvä ja välittävä vanhemmuus, kiusaamiseen ja muuhun lasten väliseen väkivaltaan puuttuminen, sekä tiedon lisääminen lähisuhdeväkivallasta sekä tunnetaitojen opettaminen päiväkodeissa ja kouluissa.

Kasvatusvastuun puhetavassa rakennetaan vahvasti vastuuta vanhemmille tai huoltajille nuorten seurusteluväkivallan ehkäisystä ja siihen puuttumisesta. Vanhemmuus kuvautuu joko huonona tai hyvänä, mutta erityisesti hyvä vanhemmuus näyttäytyy kiisteltyinä. Vanhempien rooli ja vastuu nostettiin esille moninaisena: vanhempien tulisi valvoa nuorten seurustelusuhteita tarkemmin, laittaa enemmän rajoja, kuunnella nuoria ja näyttää tervettä esimerkkiä erimielisyyksien ratkaisemisesta. Perheväkivalta ja väkivaltaisessa kodissa kasvaminen kuvataan seurusteluväkivaltaa selittävänä tekijänä. Monesti kommentoitiin esitetään konkreettisia kasvatusneuvoja lasten ja nuorten vanhemmille.

Esimerkki 1

*”Tuntuu ylipäättään absurdilta puhua alle 14-vuotiaiden ”seurustelusuhteesta”.
Alaikäisen lapsen huoltajana laittaisin tällaiset väkivaltaiset ”seurustelusuhteet”
kerrasta poikki ja tekisin rikosilmoituksen, se on ilman muuta itsestään selvä asia.
Alaikäisen lapsen huoltajana minulla on oikeus tietää, kenen kanssa lapseni on
kanssakäymisissä.”*

Esimerkissä 1 kirjoittaja kyseenalaistaa uutisartikkelissa käytetyn ilmaisun seurustelusuhteet, viitaten siihen, ette alle 14-vuotiaiden kohdalla voi puhua varsinaisesta seurustelusta. Lainausmerkkien käyttö seurustelusuhteen kohdalla toimii tehokeinona kyseenalaistamisessa. Kirjoittaja korostaa omaa asemaansa lapsen huoltajana, ja rakentaa näkökulmalleen uskottavuutta vanhempana asemoitumisen ja oman kokemuksensa kautta. Kirjoittaja myös korostaa ilmaisulla ”alaikäinen lapsi” seurustelevien nuorten ikää ja asemaa vanhempien päätöksenteon alaisena. Aineistossa korostettiin laajemminkin parisuhdetta aikuisuuteen kuuluvana asiana, esimerkiksi käyttämällä ilmaisua ”seksisuhteet” ja korostamalla seurustelusuhteeseen liittyvää seksuaalista kanssakäymistä.

Teemassa kuvataan nuoruutta ikävaiheena, jossa sosiaaliset taidot ja tunteiden hallinta on vasta kehittymässä. Tämän avulla perustellaan sitä, että nuoret eivät ole vielä valmiita seurustelusuhteisiin. Seurusteluväkivaltaa kuvataan rikoksena, joka tulisi ilmoittaa poliisille. Aineistossa kuvataan itsestäänselvytenä se, että vanhempi tai huoltaja tietää nuoren seurustelusta ja seurustelusuhteesta tapahtuvasta väkivallasta. Kommenteissa korostuu vanhempien velvollisuus rajata nuorten haitallisena näyttäytyvää toimintaa, kuten seurustelua ja seksin harrastamista liian nuorena. Huoltajan puuttuminen alaikäisen seurusteluun ja seurusteluväkivaltaan esitetään oikeutettuna ja jopa yksinkertaisena asiana. Nuorten seurustelu ylipäättään kuvataan negatiivisena. Lapsen ja nuoren toimijuus ja päätöksenteko kuvautuu osassa kommenteista rajallisena, vanhempien päätäntävällän alaisena.

Kasvatusvastuun teemassa tyypillistä on, että kirjoittajat tarjoavat konkreettisia neuvoja vanhemmuuteen. Seurusteluväkivallan ennaltaehkäisevänä tekijänä esitetään perheen kanssa vanhemman osallistuminen ja päivittäinen kasvatustyö, joka mahdollistaa nuoren taitojen ja ajattelun kehityksen. Kommenteissa esitetään, että vanhempien tulisi valvoa nuorten seurustelua tarkemmin, ja tarjota vaihtoehtoja kehittävää tekemistä. Perheen kanssa ajan viettäminen ja avoin keskustelu nuoren kanssa esitetään ratkaisuina seurusteluväkivallan ehkäisemiseksi. Hyvän vanhemmuuden määritelmä näyttäytyy keskusteluissa jonkin verran kiisteltyinä. Esimerkissä 1 vanhemmalla kuvataan olevan velvollisuus rajata nuorten

käyttäytymistä, ja puuttua sitä kautta seurusteluväkivaltaan. Osa kirjoittajista kyseenalaistaa vanhemman liiallisen kontrollin nuoren elämästä ja esittää keskeisenä nuoren kuuntelemisen ja luottamuksellisen suhteen rakentamisen. Tämä ilmenee alla olevasta esimerkistä.

Esimerkki 2

”Jos nuoret haluavat harrastaa seksiä, he harrastavat. Mikäli ette pidä kellarissa patteriin kahlittuna, on älytön ajatus, että sen voisi vanhempien "sanomisilla" estää. Se onnistuu jopa koulupäivän aikana, jos niikseen tulee. Moralisoinnilla ja heräävän seksuaalisuuden kieltämisellä takaatte lähinnä sen, että luottamussuhdetta nuoreen ei ole eikä tule. Opetetaan nuorille hyvää itsetuntoa ja sitä, että HE ITSE määräävät omasta seksuaalisuudestaan. Ei kukaan muu. Ei kontrolloiva kumppani eivätkä kontrolloivat vanhemmat.”

Esimerkissä 2 kirjoittaja kyseenalaistaa nuorten seurustelusuhteiden rajaamista ja erityisesti seksin harrastamiseen puuttumista vanhempien taholta. Kirjoittaja esittää, että seurustelun ja seksin kieltäminen ja liika moralisointi murentaa vanhemman luottamussuhdetta nuoreen. Kirjoittaja rinnastaa kontrolloivan kumppanin kontrolloiviin vanhempiin, eli vanhempien liika rajaaminen ja puuttuminen nuoren elämään näyttäytyy samankaltaisena kuin seurustelusuhteessa henkiseen väkivaltaan sisältyvä kontrolli. Itsemääräämisoikeudesta opettamista kuvataan vastakohtana kontrollille, ja nuoren hyvän itsetunnon rakentumista ratkaisuna turvallisten seurustelusuhteiden syntymiseen sekä seurusteluväkivallan ehkäisyyn.

Kommenteissa kyseenalaistetaan laajemminkin nuorten seurustelusuhteiden liiallista rajaamista ja kieltämistä. Heräävä seksuaalisuus kuvataan osana nuoruutta ja teini-ikää, ja seurustelusuhteet sekä seksin harrastaminen esitetään luonnollisena osana nuoruutta. Nuoren kuunteleminen ja tukeminen kuvataan keskeisenä, sillä vanhemman on mahdollista auttaa nuorta vain, jos nuori uskaltaa olla avoin vanhempiensa kanssa. Aineistossa esitetään, että vanhempi saa tietää seurusteluväkivallasta ainoastaan, jos nuorella on luottamuksellinen suhde vanhempiin. Lisäksi kommenteissa korostetaan nuorten seurustelusuhteiden positiivisia kokemuksia sekä seurusteluun liittyvien tunteiden vakavuutta. Vanhempien kontrollia haastavassa selitystavassa nuorille rakentuu aktiivisempi toimijuus. Vanhempien haastaminen ja kuuntelematta jättäminen kuvataan normaalina osana nuoruuden itsenäistymistä, ja nuorten esitetään itse päättävän seurustelusta.

Hyvän vanhemmuuden vastakohtana kuvataan huono vanhemmuus, jonka esitetään lisäävän riskiä väkivallan tekemiselle tai kokemiselle seurustelusuhteissa. Huonoon vanhemmuuteen kuvataan sisältyvän välinpitämättömyys, huonosti hoidetut erotilanteet, sekä myös perheväkivalta. Perheväkivallan kokemusten esitetään normalisoivan väkivaltaa, ja sen myötä vaikuttavan väkivallan kokemiseen luonnollisena osana seurustelusuhdetta. Lapsuuden väkivaltakokemukset yhdistetään siis väkivallan hyväksymiseen nuoruudessa. Perheväkivalta kuvataan siis seurusteluväkivaltaa selittävänä tekijänä, kuten alla olevassa esimerkissä.

Esimerkki 3

”Väkivalta tapahtuu monesti kodeissa, poissa muiden katseilta. Tällaisessa kodissa kasvanut nuori ymmärrettävästi hyväksyy väkivallan omassakin suhteessaan. Jotta nuoret tuntevat oman arvonsa, on vanhempien näytettävä esimerkkiä terveistä suhteista ja toisten kunnioittamisesta.”

Esimerkissä 3 kirjoittaja nostaa esille kodeissa tapahtuvaa perheväkivaltaa, josta ulkopuoliset eivät yleensä ole tietoisia. Kasvatusvastuun teemassa kuvataan, että perheväkivaltaa kokenut nuori hyväksyy väkivallan myös seurustelusuhteessa. Vanhempien esimerkki terveestä parisuhteesta ja toisten ihmisten kunnioittamisesta kuvataan keskeisenä nuoren terveen itsetunnon rakentumisen kannalta. Nuorten itsetunnon vahvistaminen esitetään kasvatusvastuun puhettavassa laajemminkin tärkeänä. Huonon itsetunnon kuvataan mahdollistavan seurusteluväkivallan ja seksuaalisen hyväksikäytön, esimerkiksi seksiin painostamisen kautta.

Esimerkki 4

”Voi kaikki ihan vaikka peiliin katsomalla miettiä mistähän pojat oppivat kyseisen käytöksen? Kielii siis siitä, ettei perheen äidillä taida olla jo kovin hyvät kotiolo...Vanhemmat, vanhempi sen esimerkin antaa. Sieltä on helppo malli ottaa koska pitää sitä oikeana, opittuna asiana nuori.”

Esimerkissä 4 seurusteluväkivalta esitetään sukupuolistuneena ilmiönä. Kirjoittaja viittaa poikien väkivaltaiseen käytökseen seurustelusuhteissa, ja kuvaa perheen äidin väkivallan kokijana. Teemassa kuvataan myös laajemmin väkivaltaisen käytöksen olevan kotona opittua, ja nostetaan esille kodin ja vanhempien esimerkin merkitystä seurusteluväkivallalle. Nuorten kuvataan mallintavan omissa suhteissaan vanhemmilta opittuja parisuhdemalleja. Väkivalta kuvataan opittuna käytöksenä, jolloin perheväkivallan kokemukset tai vanhempien välisen

parisuhdeväkivallan todistaminen johtaa väkivallan sallimiseen tai tekemiseen omassa seurustelusuhteessa.

Lastensuojelun viranomaisten ja lastensuojelulaitosten rooli seurusteluväkivaltaan puuttumisessa esitetään keskeisenä huostaanotettujen lasten kohdalla. Lastensuojelun rooli korostui etenkin ensimmäisen verkkokeskustelun kommentteissa, sillä uutisartikkelissa käsiteltiin huostaanotettujen nuoren kokemaa seurusteluväkivaltaa. Teemassa rakennettiin laajemminkin vastuuta viranomaisille lasten väkivallan vähättelystä. Aineistossa kuvataan lastensuojelun viranomaisen ja lastensuojelulaitoksen vastuuta huostaanotetun lapsen kokemasta seurusteluväkivallasta.

Aineistossa nostetaan esille lastensuojelun laiminlyönnit seurusteluväkivaltaa kokeneiden nuorten kohdalla. Teemassa korostetaan viranomaisten, eli yleensä sosiaalityöntekijöiden, sekä lastensuojelulaitoksen vastuuta nuorten tilanteesta. Lastensuojelun vastuuta korostetaan muun muassa taloudellisilla seikoilla, kuten lastensuojelulaitokselle maksetun korvauksen kautta. Kommentteissa nostetaan esille, että seurusteluväkivaltaa kokenut nuori voisi saada korvauksia, koska viranomaiset eivät ole suojelleet häntä riittävästi. Työntekijöiden vastuuta huolehtia nuoren turvallisuudesta ja hyvinvoinnista kuvataan laajana.

Esimerkki 5

”Koulukodin henkilökunta ei perehdy lapsiin eikä huomaa väkivaltaa. Ja jos toinen lapsi oli huostaanotettu väkivallan takia kotona ja silti hän ajautui itse väkivaltaisiin suhteisiin tätä traumaa ei käsitelty lastenkodissa. Harvoissa paikoissa on valitettavasti osaamista ja ongelmat unohdetaan ja lapsi on omillaan ongelmien kanssa, kun pääsee laitoksesta pois.

Esimerkissä 5 esitetään, että lastensuojelulaitosten työntekijät eivät tutustu lapsiin kunnolla tai tunnista lasten kokemaa väkivaltaa. Kommentissa käytetäänkin koko ajan ilmaisua ”lapsi”, mikä osaltaan korostaa aikuisten vastuuta. Aineistossa kyseenalaistetaan laajemminkin ammattilaisten osaamista kohdata nuorten kokema väkivalta, ja kritisoidaan viranomaisia välinpitämättömyydestä. Huostaanotettujen nuorten kuvataan usein kokeneen erilaisia traumaattisia kokemuksia, kuten perheväkivaltaa, joka lastensuojelulaitoksen henkilökunnan tulisi kohdata ja auttaa nuorta työstämään kokemuksiaan. Nuoren seurusteluväkivallan kokemusten kuvataan olevan lastensuojelulaitoksen työntekijöiden ja lastensuojelun viranomaisen epäonnistuminen auttaa nuorta riittäväällä tavalla. Lapsuudessa koettujen

traumaattisten kokemusten kuvataan siis linkittyvän seurusteluväkivallan kokemuksiin, ja huostaanotetut nuoret kuvataan erityisen haavoittuvina väkivallalle

Päiväkodille ja koululle rakennetaan vastuuta seurusteluväkivallasta erityisesti opetuksen järjestämisen, sekä lasten välisen väkivallan, kuten kiusaamisen, vähättelyn kautta.

Kommenteissa esitetään, että lasten ja nuorten tietoisuuden lisääminen seurusteluväkivallasta ilmiöstä on keskeistä seurustelusuhdeväkivallan vähentämiseksi. Puhetavassa nostetaan esille päiväkodin työntekijöiden, opettajien ja opetussuunnitelman vastuuta seurusteluväkivallan ehkäisyssä.

Esimerkki 6

”Varsinainen lähisuhdeväkivalta voisi olla useammin vältettävissä, jos vain lapsille kotona, päiväkodeissa ja kouluissa opetettaisiin, ettei aiheetonta kontrollointia puhumattakaan läpsäisyä tms. pidä sietää ja siitä pitää heti puhua ulkopuolisille eikä pahoinpitelijän tai kiusaajien kanssa pidä olla missään tekemisissä, jos sen voi jotenkin välttää. Kasvattajien velvollisuus päiväkodeissa ja kouluissa olisikin tuomita jo pienikin väkivalta ja ryhdyttävä konkreettisiin toimenpiteisiin sellaisesta tiedon saatuaan tai sitä kohdatessa. Kun katsoo päiväkotien (varhaiskasvatuksen) opetussuunnitelmia, on mm. ilmastonmuutoksella ja kestäväällä kehityksellä paljon suurempi sija kuin toisia ihmisiä kunnioittavan käytöksen ja tapojen opettamisella. Onkin täysin anteeksiantamatonta, että päiväkotij- ja kouluväkivaltaa siedetään ja se kuitataan usein vain lasten keskinäisiksi nujakoiksi, vaikka väkivallan ja pahoinpitelyn aloittaja olisi tiedossa. Vanhemmille ei edes aina kerrota, kun pieni lapsi on joutunut päiväkodissa väkivallan kohteeksi.”

Esimerkissä 6 korostetaan väkivallasta puhumisen ja opettamisen merkitystä erityisesti päiväkodissa ja koulussa. Kommentoija esittää kritiikkiä päiväkodissa ja koulussa tapahtuvan väkivallan vähättelyä kohtaan. Aineistossa kuvataan laajemminkin lasten välisen väkivallan vähättelyn normalisoivan väkivaltaa ja opettavan lapsille, ettei väkivallan kokemuksilla ole merkitystä. Kommenteissa kyseenalaistetaan sitä, että lasten välinen väkivalta nähdään tavallisena ja ”hyväksytään hiljaisesti”, mutta nuorten pitäisi aikuisuutta lähestyessä itse ilman aikuisilta saatua mallia ymmärtää, että väkivaltainen käyttäytyminen on väärin. Seurusteluväkivalta esitetään jatkumona päiväkodeissa ja kouluissa tapahtuvalle väkivallalle, kuten kiusaamiselle. Kommenteissa esitetään, että jos lapset oppivat väkivallan olevan hyväksyttyä jo päiväkodissa tai koulussa, näkyy se vanhempana väkivallan käyttämisenä tai

hyväksymisenä seurustelusuhhteissa. Ratkaisuna seurusteluväkivallan vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi esitetään koulukiusaamiseen puuttuminen, sekä opetussuunnitelmien muuttaminen sisältämään enemmän toisten ihmisten kunnioittamista ja huomioimista.

Aineistossa kuvataan ratkaisuna seurusteluväkivallan ehkäisemiseksi opetuksen lisäämistä kouluissa eri ikäryhmille. Seurusteluväkivalta ja parisuhteessa tarvittavat taidot kuvataan mahdollisena kertoa ikätasoisesti eri luokka-asteilla. Tiedon lisääminen esitetään ratkaisuna perhe- ja seurusteluväkivallan ehkäisemiseen ja puuttumiseen. Konkreettiset ratkaisuehdotukset päiväkodin ja koulun osalta olivat yleisiä, esimerkiksi opetussuunnitelman muokkaaminen, pienemmät päiväkotiryhmät ja kouluryhmät sekä aikuisten antama aika lapsille tarpeen mukaan. Tunnetaidot mainitaan useasti keskusteluissa, ja tunnetaitojen opettaminen päiväkodissa ja koulussa kuvataan tärkeänä, jotta nuoret osaisivat puhua tunteistaan väkivallan käyttämisen sijaan.

4.2 Väkivallan kulttuuriset selitykset

Väkivallan kulttuuriset selitykset -teemassa väkivalta kuvataan osana suomalaista kulttuuria ja yhteiskuntaa. Kulttuurin esitetään selittävän myös nuorten seurustelusuhdeväkivaltaa. Perinteillä ja väkivallan ylisukupolvisuudella kuvataan olevan keskeinen merkitys nuorten väkivaltaisuuteen. Suomalainen alkoholikulttuuri kuvataan myös keskeisenä tekijänä, joka aiheuttaa lähisuhdeväkivaltaa. Väkivallan sukupuolistuneisuuden kuvataan liittyvän suomalaiseen historiaan ja perinteisiin. Medialla esitetään olevan keskeinen rooli väkivaltakulttuurin ja naisvihan ylläpitämisessä väkivaltaisen viihteen, uutisoinnin ja pornografian kautta. Seurusteluväkivalta kuvataan vahvasti kietoutuneena muuhun väkivaltakulttuuriin ja sen ilmiöihin.

Seurusteluväkivalta ja parisuhdeväkivalta kuvataan teemassa opittuna käytöksenä, jota selittää historiallinen ja yhteiskunnallinen konteksti. Henkisen ja fyysisen väkivallan kuvataan olevan yleistä parisuhhteissa ja liittyvän suomalaiseen kulttuuriin ja opittuihin käyttäytymismalleihin, kuten riitelystä. Lähisuhdeväkivallan pitkää historiaa tuodaan esille alla olevassa esimerkissä.

Esimerkki 7

”Ja miten pitkä perinne liekään. ”Ken vitsaa säästää, vihaa lastaan” -fraasi ohjenuorana. Kantelettaren eräässä runossa taas neuvotaan miestä lyömään niin, ettei näy ulospäin! Lasten ja naisten fyysinen kuritus oli ikään kuin sallittua. Härmän häjyjä melkein ihannoitiin, häissäkin kuului tapella.”

Esimerkissä 7 kirjoittaja nostaa esille tunnetun suomalaisen sanonnan lapsen fyysisestä kurittamisesta, tuoden esille perheväkivallan kietoutuneisuuden suomalaiseen kulttuuriin. Esimerkissä nostetaan esille myös suomalaisen kansanrunouden neuvot perheväkivallan käyttämisestä. Aineistossa kuvataan laajemminkin suomalaiseen kulttuuriin liittyviä sanontoja kuten ”pojat on poikia” ja ”rakkaudesta se hevonenkin potkii”, jotka normalisoivat etenkin poikien tyttöihin kohdistamaa väkivaltaa. Teemassa nostetaan siis esille sanontojen kautta ihannoivaa ja normalisoitua tapaa suhtautua etenkin miesten tekemään väkivaltaan historiallisesti. Sanontojen kuvataan myös ylläpitävän väkivaltakulttuuria nykyaikana. Tämän kautta kuvataan sitä, kuinka pitkä väkivallan perinne suomalaisessa kulttuurissa on ollut, ja kuinka se heijastuu nykypäivän väkivaltaan.

Seurusteluväkivalta asetetaan teemassa osaksi väkivallan historiallista ja kulttuurista jatkumoa, ja esitetään sukupuolistuneena ilmiönä. Menneisyyttä ylläpitävän kulttuurin kuvataan aiheuttavan väkivaltaa, ja yhteiskunnan esitetään hyväksyvän etenkin poikien ja miesten väkivaltaisuuden. Aineistossa väkivalta kuvataan ylisukupolvisena ilmiönä, sekä jatkumona lapsuudesta aikuisuuteen. Ratkaisuna lähisuhdeväkivallan kierteen katkaisemiseksi esitetään hyvinvointivaltion palvelujärjestelmän kehittäminen. Tätä kautta vastuuta seurusteluväkivallasta rakennetaan suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle ja poliittisille päättäjille.

Esimerkki 8

”Lisäisin vielä lasten ja nuorten avun tarpeen kaikissa palveluissa vauvasta alkaen keskeiseksi, vaikka oma teksti toi ikäihmisetkin esiin. Sukupolvien ketjussa väkivallan katkaisemisessa on iso kulttuurinen työ niin viestinnässä yleensä kuin palveluiden ja asenteiden laadussa. Lapsia autetaan myös auttamalla aikuisia. Ketju on pitkä.”

Yllä olevassa esimerkissä kuvataan väkivallan ylisukupolvista luonnetta, ja ratkaisuna esitetään avun tarjoaminen palveluissa eri ikäryhmille. Väkivallan ylisukupolvisutta kuvataan sukupolvesta toiseen jatkuvana ketjuna, ja aikuisten auttamisen kuvataan auttavan myös lasten tilannetta. Teemassa perheille annettava sosiaalinen tuki ja lapsuudesta vanhuuteen jatkuvat palvelut esitetään merkityksellisenä väkivallan kierteen katkaisemisessa. Ennaltaehkäisevät ja perustason toimet kuvataan ratkaisuna, joka vähentäisi perheväkivaltaa ja seurusteluväkivaltaa, ja ehkäisisi sitä kautta esimerkiksi lastensuojelun kuormitusta.

Median, internetin ja viihteen kuvataan olevan keskeisessä roolissa etenkin tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan lisääntymisessä esimerkiksi naisvihamielisen keskustelun ja väkivaltaisen pornon kautta. Median, kuten elokuvien ja sarjojen, esitetään opettavan nuorille väkivaltaisia ja epäterveitä parisuhdemalleja. Lisäksi nostetaan esille laajempaa väkivallan näkyvyyttä mediassa ja sen negatiivista vaikutusta lapsiin ja nuoriin, kuten sotautisointi. Median vastuuta väkivaltaisen sisällön tarjoamisesta korostetaan tuomalla esille, ettei lapsilla ja nuorilla ole välttämättä kykyä käsitellä tai ymmärtää väkivaltaista sisältöä. Toisaalta median vastuu seurusteluväkivallasta korostuu sen kautta, että väkivallasta uutisoinnilla ja tiedon lisäämisellä kuvataan olevan merkitystä seurusteluväkivallan tunnistamiselle ja siihen puuttumiselle.

Esimerkki 9

”[Väkivalta] ei ole sukupuolisidonnaista, mutta on kulttuurisidonnaista, ja kulttuuri on sukupuolisidonnaista. Nuorille miehille tarjottu ja heidän kuluttamansa kulttuuri pornosta manosfäärin kautta väkivaltaviihhteeseen on toksista.”

Esimerkissä 9 etenkin nuorille miehille suunnattu media ja viihde kuvataan naisvihamielisenä ja epäterveenä. Esimerkissä median ja internetin ylläpitämä väkivaltakulttuuri kuvataankin sukupuolistuneena. Teemassa tytöille ja pojille suunnattu media kuvataan erilaisena, ja erityisesti poikien kuluttama median esitetään sisältävän väkivaltaista sisältöä. Aineistossa nostetaan esille laajasti naisvihan lisääntyminen internetissä, kuten keskustelupalstoilla, ja sen vaikutus erityisesti poikien ja nuorten miesten käyttäytymiseen. Erityisesti pornon katselun vaikutusta seurusteluväkivallan tekemiseen tuodaan esille.

Esimerkki 10

”Pornon katselu ruokkii taipumuksia ja antaa yhä useampia ideoita toteuttaa itseään välittämättä toisen haluista. Pornosta on tullut yhä väkivaltaisempaa ja katsoja tarvitsee aina vain rankempaa materiaalia, jotta stimulaatio pysyisi samalla tasolla. Lapsipornon kyseessä ollessa katselu voi johtaa tekoihin ja koska pornokin on raaistunut, sieltä saatuja ideoita voidaan toteuttaa oikeassa elämässä.”

Esimerkissä 10 nostetaan esille pornografian vaikutusta etenkin seksuaaliväkivallan tekemisessä. Väkivaltaisen pornon katselun esitetään vaikuttavan oikeassa elämässä tehtyyn väkivaltaan, ja pornosta saatujen ideoiden kuvataan vaikuttavan seksiin ja seksuaalisen väkivallan tekemiseen. Esimerkissä kuvataan, kuinka pornon katselu johtaa siihen, että

kumppanin suostumusta ei välttämättä varmisteta. Pornon katselu ja sen vaikutus väkivallan tekemiseen kuvataan aineistossa erityisesti poikia ja nuoria miehiä koskettavana ilmiönä. Lasten ja nuorten median ja internetin väkivaltasisällön valvomattoman katselun kuvataan selittävän seurusteluväkivallan ja muun väkivallan lisääntymistä nuorten keskuudessa.

Suomalaisen alkoholikulttuurin ja alkoholin käytön kuvataan vaikuttavan väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Perheväkivalta ja seurusteluväkivalta liitetään osassa kommentteista nimenomaan alkoholin tai muiden päihteiden käyttöön. Alkoholin vaikutusta väkivaltaiseen käyttäytymiseen nostetaan esille tuomalla esille päihtyneenä tehtyjen väkivaltarikosten suurta osuutta tilastoissa. Läheisten päihteidenkäyttö kuvataan riskinä lähisuhdeväkivallan kokemiseen. Väkivalta yhdistetään suomalaisuuteen, ja päihteiden käyttämisen kuvataan vaikuttavan merkittävästi väkivallan tekemiseen. Suomalaisen alkoholikulttuurin kuvataan eroavan toisista maista, minkä esitetään osaltaan vaikuttavan väkivallan yleisyyteen.

Esimerkki 11

”Yksi erillinen huomio työkentältä, yleistämättä tätä muuhun kuin aivokemiaan. Kirkkaat viinat ovat yksi asia, joka on ajanut ”rähinäviinana” ihmisiä ikäviin kahakoihin myös omien hyvien kavereiden kanssa. Samaa havaintoa parisuhteissa aikuisten tarinoissa. Muutos päihteiden käytössä selvin päin olemisen harjoitteluun ja tunnetaitoihin on yksi muutoksen tie.”

Esimerkissä 11 kirjoittaja nostaa esille alkoholia ja erityisesti kirkkaita viinoja väkivallan aiheuttajana läheisissä ihmissuhteissa. Kirjoittaja tuo esille omaa ammatillista asemaansa korostaen asiantuntijuuttaan aiheesta. Esimerkissä kuvataan, että alkoholin ja päihteiden käyttämisen lopettaminen on haastavaa, mutta mahdollista. Teemassa kuvataan laajemminkin, kuinka väkivaltaista käyttäytymistä ja kulttuuria on mahdollista ja tarpeellista muuttaa, ja kuinka muutokseen tarvitaan laajempia yhteiskunnallisen tason keinoja ja palveluita.

4.3 Sukupuolistuneet merkitykset

Väkivallan sukupuolistuneet merkitykset esittää verkkokeskusteluissa hyvin kahtiajakoisesti. Teemassa kuvataan sukupuolen merkitystä seurusteluväkivallan kokemuksille ja avun saannille. Toisaalta kommentteissa kyseenalaistetaan uutisartikkeleissa esille nostettua tyttöjen kokemaa seurusteluväkivaltaa, ja nostetaan esille poikien ja miesten kokemaa seurusteluväkivaltaa tyttöjen ja naisten tekemänä. Tässä puhettavassa todellisuutta ja kuvaa suomalaisesta yhteiskunnasta rakennetaan usein tasa-arvoisena ja sukupuolineutraalina.

Vastakkaisessa puhettavassa korostetaan seurusteluväkivaltaa erityisesti tyttöihin ja naisiin kohdistuvana sukupuolistuneena ilmiönä, jossa väkivallan tekijä on yleensä poika tai mies. Tyttöjen kohtaaman väkivallan vakavuutta tuodaan esille muun muassa tilastojen ja tutkimusten, sekä väkivallan seurausten kautta. Nämä kaksi vastakkaista puhetapaa näkyivät laajasti kaikissa kolmessa verkkokeskustelussa.

Teemassa toistuvat kuvaukset miesten ja poikien kohtaamasta lähisuhdeväkivallasta, jossa naiset tai tytöt ovat väkivallan tekijöitä. Kommenteissa kyseenalaistetaan näkökulmaa seurusteluväkivallasta etenkin tyttöihin kohdistuvana ongelmana. Uutisartikkelien kuvaus seurusteluväkivallasta erityisesti tyttöihin kohdistuvana ongelmana ja tyttöjen kokemusten kautta esitetään kapeana ja feministisenä näkökulmana, joka tarkoituksellisesti rakentaa sukupuolten välistä vastakkainasettelua. Alla olevassa esimerkissä kuvataan tyttöjen poikiin kohdistaman seurusteluväkivallan vähättelyä.

Esimerkki 12

”Ongelmana on myös, että tyttöjen harrastamaan väkivaltaa ei pidetä väkivaltana, koska naista pidetään heikompana sukupuolena (eikä nuoret pojat etenkään kehtaa valittaa "skitsosta muijastansa"). Nuorten naisten väkivalta on usein avokämmenellä lyömistä suutuspäissään, raapimista ja potkimista jalkoihin. Itseäni 16-vuotiaana eksä useasti läimäytti avokalla poskelle, ihan vaan jonkun eri mielisyyden takia ja 19-vuotiaana toinen eksä raapi kasvot naarmuille juovuksissa. Mutta luuletko esimerkiksi 15v pojan kehtaavat mennä kertomaan opettajalle tai jopa viranomaisille, että tyttöystävä "läpsii" suutuksissa ja haluat seurauksia? Todennäköisesti vanhemmat ihmiset vaan hymähtelevät, että se on sellaista naisten kanssa ja koita vaan jaksaa.”

Esimerkissä 12 kirjoittaja kuvaa poikien kokeman väkivallan vähättelyä omien seurusteluväkivallan kokemustensa kautta. Kirjoittaja kuvaa, että tyttöjen tekemää seurusteluväkivaltaa ei pidetä väkivaltana, ja avun hakeminen on poikien kohdalla haastavaa yhteiskunnassa vallitsevien asenteiden vuoksi. Sukupuoleen liitetyjen merkitysten, esimerkiksi naisesta fyysisesti heikompana osapuolena, kuvataan vaikuttavan poikien vaikenemiseen väkivallasta.

Teemassa nostetaan esille poikien ja miesten kokemaa epätasa-arvoista kohtelua. Ympäristön kuvataan syyllistävän ja halveksivan henkistä ja fyysistä väkivaltaa kokenutta miestä. Väkivallan vähättelyn kuvataan näkyvän myös sen kautta, että oletusarvo lähisuhdeväkivallan

kohdalla on, että nainen on aina uhri. Kommenteissa kuvataan, että tyttöihin ja naisiin kohdistuvaan väkivaltaan puututaan herkemmin, kun taas poikien ja miesten kokemaan väkivaltaan suhtaudutaan välinpitämättömästi tai jopa huvittuneesti. Tämän kuvataan johtavan siihen, että pojat ja miehet eivät kehtaa puhua kokemastaan väkivallasta, mikä heijastuu myös tilastoihin.

Tässä puhettavassa naisen rooli kuvautuu seurustelu- tai parisuhdeväkivallan tekijänä. Aineistossa nostetaan esille aikaisempi tutkimus siitä, kuinka tytöt yleisesti hyväksyvät poikiin kohdistuvan seurusteluväkivallan. Kommenteissa nostetaan esille, kuinka naiset voivat myös käyttää parisuhdeväkivaltaa, ja kuinka perheväkivallassa keskitytään naisten kokemaan väkivaltaan, vaikka miehetkin voivat olla uhreja. Aineistossa kuvataan, että uutisoinnissa esitetty näkökulma väkivallasta etenkin tyttöihin kohdistuvana ilmiönä syyllistää miessukupuolta kokonaisuudessaan väkivaltaiseksi väärin perustein.

Esimerkki 13

”Varsinkin seksuaalista ahdistelua ja väkivaltaa vähätellään ja uhria syyllistetään. Tämä kertoo paljon yleisistä asenteista. Johtuu siitä, että miesten ongelmia ja naisten ongelmallisuutta käsitteleviä juttuja on niin harvassa, ettei näitä aiheita pääse kommentoimaan muuten melkein koskaan. Mutta eikö tasa-arvo koskettanut molempia sukupuolia? Miksi naisten väkivaltaisuudesta ei voisi puhua samalla, ottaen huomioon, että lähisuhdeväkivalta on useimmiten molemminpuolista?”

Esimerkissä 13 nostetaan esille väkivallan molemminpuolisuutta. Kirjoittaja perustelee miesten kokeman väkivallan ja naisten väkivaltaisuuden nostamista esille keskustelussa sillä, ettei aihetta käsitellä mediassa juuri ollenkaan. Poikien ja miesten väkivaltakokemusten esille nostamista perustellaan esimerkissä myös tasa-arvon näkökulmasta. Tasa-arvoista ja sukupuolineutraalia näkökulmaa käytetään kommenteissa pääasiassa nostamaan esille poikien ja miesten kohtaamaa väkivaltaa.

Esimerkki 14

”Ei väkivaltainen käytös ole sukupuolisidonnaista. Varmasti eroa on esimerkiksi raportoinnissa ja varsinkin fyysisen väkivallan kohdalla vammoissa. Siltä pohjalta mitä olen kuullut ja nähnyt en usko, että esiintyvyydessä olisi kumminkaan suuriakaan sukupuolieroja. Sitä paitsi kaikki väkivalta on syytä kitkeä jokaisesta suhteesta.”

Esimerkissä 14 esitetään, että väkivaltaa voi tapahtua sukupuolesta riippumatta. Kirjoittaja tunnistaa sukupuolten väliset erot tilastoinnissa ja fyysisen väkivallan aiheuttamissa seurauksissa, mutta esittää omaan kokemukseensa nojautuen, ettei väkivallan yleisyydessä ole juurikaan eroa sukupuolten välillä. Kirjoittaja korostaa, että kaikkeen väkivaltaan on keskeistä puuttua. Muissakin kommentteissa nostetaan esille väkivallan yleisyyttä kummankin sukupuolen kokemana. Aineistossa esitetään, että kaikki väkivalta on liikaa, ja korostetaan väkivaltaan puuttumisen keskeisyyttä sukupuolesta riippumatta. Nuorten tietoisuuden lisäämistä siitä mikä kuuluu terveeseen seurustelusuhteeseen ja mikä ei, kuvataan keskeisenä kummankin sukupuolen osalta.

Teeman vastakkaisessa puhetavassa korostetaan seurusteluväkivaltaa tyttöihin ja naisiin kohdistuvana sukupuolistuneena ilmiönä. Kommentteissa haastettiin usein seurusteluväkivallan sukupuolineutraaliutta. Seurustelu- ja parisuhdeväkivaltaa kuvataan erityisesti tyttöihin ja naisiin kohdistuvana ja pääasiassa poikien ja miesten tekemänä. Monesti kommentteissa perustellaan näkemystä tutkimuksen kautta, ja myös omaa tai läheisten kokemusta väkivallasta nostetaan esille. Seurusteluväkivaltaa sukupuolistuneena ilmiönä nostetaan esille erityisesti tyttöihin kohdistuvan väkivallan vakavuuden ja seurausten kautta.

Esimerkki 15

”Seksuaalirikoksien tekijöistä 98,5 prosenttia on miespuolisia.”

Esimerkki 16

”Suomi on Euroopan toiseksi vaarallisin maa naisille. Se ei ehkä miehille jokapäiväisessä elämässä näy mutta sopivaa olisi varmaan mieltä mistä tällainen sijoitus johtuu.”

Yllä olevissa esimerkeissä tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyyttä tuodaan esille tilastojen ja tutkimustiedon avulla. Esimerkissä 16 esitetään, että naisten kokema väkivalta ei arjessa todennäköisesti näy miehille, mutta tutkimus osoittaa naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyyden. Selitystavassa väkivallan tekijänä kuvataan pääsääntöisesti olevan poikien ja miesten, ja väkivallan uhreina tyttöjen ja naisten. Teemassa on yleistä, että nuorten seurustelusuhdeväkivalta ja aikuisten parisuhde linkittyvät sukupuoleen liitettävien merkitysten osalta toisiinsa.

Selitystavassa kyseenalaistetaan seurusteluväkivallan sukupuolineutraalia puhetapaa, esimerkiksi uutisartikkelien puhumista vain ”nuorista”, kun uhrin ja tekijän roolit ovat tyypillisesti sukupuolistuneita. Selitystavassa kuvataan seurusteluväkivaltaa suurimmaksi osaksi poikien tekemänä ja tyttöihin kohdistuvana. Poikien ja miesten tekemän väkivallan syitä, sekä mahdollisia ratkaisukeinoja pohditaan ja tuodaan esille kommentteissa. Aineistossa nostetaan esille juuri poikien tekemään seurusteluväkivaltaan puuttumista esimerkiksi interventioiden keinoin.

Esimerkki 17

”Miehillä tuntuu olevan hyvin vajavainen käsitys naisten maailmasta ja elämästä. Valitettavasti aikuiset miehet (ja myös nuoret pojat) lähettelevät nuorille tytöille alapäänsä kuvia tai muuta ahdistelevaa materiaalia; tämä on arkipäivää hyvin suurelle osalle lapsia. Raiskaukset seurustelusuhteissa tai muutoin ovat paljon tilastoja yleisempiä. Kuristaminen ja muu väkivalta ei myöskään ole tavatonta. Seurustelusuhteen päätyttyä erilainen kontrollointi on yleistä. Pahimmillaan tapetaan tai sitten mennään asuntoon kirveen kanssa heilumaan ja tuhoamaan omaisuutta. Olen tavallinen keskiluokkainen ja keski-ikäinen nainen ja tappoa lukuun ottamatta kaikkea tätä on osunut melko lähipiirin tytöille ja naisille. Kerran olen kuullut tutun naisen lyöneen miesystävänsä. On todella huolestuttavaa, että tyttöihin kohdistuvaa monimuotoista väkivaltaa halutaan vähätellä. Suomi on EU:n toiseksi väkivaltaisim maa naisille.”

Esimerkissä 17 kirjoittaja esittää, että miehillä ei ole käsitystä naisten kokeman häirinnän ja väkivallan yleisyydestä ja arkipäiväisyydestä. Esimerkissä nostetaan esille yksityiskohtaisesti erilaisia tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan muotoja, kun digitaalista väkivaltaa, seksuaaliväkivaltaa, fyysistä väkivaltaa ja kontrollia. Kirjoittaja perustelee näkemystään erityisesti oman kokemuksensa sekä tilastojen kautta. Aineistossa korostetaan, kuinka tyttöihin kohdistuvasta väkivallasta on edelleen tärkeää puhua, siihen asti, että saadaan aikaan muutosta. Kommenteissa nostetaan esille parisuhde- ja seurusteluväkivallan yleisyyttä tyttöjen ja naisten elämässä, sekä väkivallan vakavia seurauksia, kuten alla olevassa esimerkissä.

Esimerkki 18

”Naisten kohtaama väkivalta on yleisempää ja vakavampaa. Kumppanien vammauttamat ja tappamat lähisuhdeväkivallan uhrit ovat lähes yksinomaan naisia. Kukaan ei ole sanomassa että poikien ja miesten kohtaama väkivalta ei olisi väärin, tai ettei siihen pitäisi puuttua. Silti, se määrä miehiä joka syöksyy paikalle valittamaan miten taas keskitytään naisiin vaikka miehiäkin kärsii, on todella masentavaa. Naisten saama apu ei ole miehiltä pois. Kommentit tuntuvat enemmän siltä, että naisia ei saa auttaa koska miehetkin kärsii.”

Esimerkissä 18 nostetaan esille naisten kohtaaman parisuhdeväkivallan vakavimmat seuraukset, eli vammautumisen ja kuoleman. Kirjoittaja nostaa esille myös poikien ja miesten kokema väkivallan vääryyden, mutta harmittelee sitä, ettei naisten väkivallan kokemuksiin ja avun saantiin ole mahdollista keskittyä. Aineistossa tuodaan laajemminkin esille turhautumista siitä, että tyttöihin kohdistuvasta seurusteluväkivallasta on vaikeaa keskustella, kun huomiota pyritään viemään poikien ja miesten vaikeuksiin ja väkivallan kokemuksiin. Aineistossa kirjoittajat kuvaavat, kuinka tyttöjen kokemaa väkivaltaa ja sen vakavuutta vähätellään esimerkiksi vetoamalla tasa-arvon saavuttamiseen ja väkivallan molemminpuolisuuteen ja sukupuolineutraaliuteen. Poikien ja miesten kokemaan väkivaltaan keskittymistä keskusteluissa kuvataan taktiikkana, jonka avulla vähätellään tai hämärretään käsitystä seurusteluväkivallasta erityisesti tyttöihin kohdistuvana moniulotteisena ongelmana.

Esimerkki 19

”Nämä liittyvät siinä mielessä yhteen, että ne, jotka kannustavat naista hakkaavaa miestä, myös halveksivat naisen hakkaamaa miestä. Kolikon kaksi puolta, taustalla sama ideologia vahvasta miehestä, joka on / jonka pitäisi olla perheen pää. Hakattu mies on tässä epäonnistuja ja siksi hän ei ole tarinan arvoinen.”

Esimerkissä 19 kirjoittaja nostaa esille miesten kokeman väkivallan vähättelyn ja naisten kokeman väkivallan hyväksymisen linkittymisen yhteen. Esimerkissä kuvataan, että nämä kaksi näkökulmaa liittyvät samaan patriarkaaliseen ideologiaan miehestä perheen päänä. Kommentti siis kuvaa, kuinka sukupuoleen liitetyt odotukset ja merkitykset vaikuttavat konkreettisesti sekä miesten, että naisten parisuhdeväkivallan kokemuksiin ja niiden kohtaamiseen yhteiskunnassa.

4.4 Uhrin ja tekijän dynamiikka

Uhrin ja tekijän dynamiikka -teemassa kuvataan uhrin, tekijän ja auttajan roolien monitahoisuutta ja yhteen kietoutumista. Väkivallan uhrille ja tekijälle rakennetaan erilaisia rooleja, joiden kautta osoitetaan vastuuta seurusteluväkivallasta. Vastakkain aineistossa kuvautuvat uhrin vastuuttaminen sekä tekijän kontrollia ja manipulointia korostava puhetapa. Seurusteluväkivaltaa kuvataan joko jyrkemmin aina tekijän valintana tai ymmärtäväisemmin väkivallan uhri- ja tekijäkokemusten linkittymisen kautta. Auttajan rooli kietoutuu puhettavassa vahvasti uhrille ja tekijälle annettuihin rooleihin. Uhrin ja tekijän rooleista puhutaan teemassa pääasiassa hyvin sukupuolineutraalisti, mutta seurusteluväkivallan uhrin rooliin kuvataan useammin tyttö tai nainen.

Esimerkki 20

”Ihmettelen, miksi naiset ja tytöt jäävät riippumaan tuollaisiin parisuhteisiin. Heti, jos on merkkejä väkivallasta, niin kannattaa lähteä, eikä jäädä hoivavietin vallassa ”hoitamaan” kuntoon puolison väkivaltaa.”

Esimerkissä 20 kirjoittaja kuvaa väkivaltaisesta suhteeseen jäämistä uhrin valintana. Kirjoittaja kuvaa, että tytöt ja naiset jäävät suhteisiin muutoksen toivossa, ajatellen, että puolison väkivaltaista käytöstä on mahdollista muuttaa. Uhrille vastuuta rakentavassa puhettavassa jääminen väkivaltaiseen suhteeseen kuvataan uhrin omana valintana. Erityisesti tyttöjä asetetaan vastuuseen siitä, että he hyväksyvät poikaystävän tekemän fyysisen väkivallan. Puhettavassa kuvataan, kuinka suhteeseen jääminen kertoo uhrin halusta jäädä väkivaltaiseen parisuhteeseen. Aineistossa esitetään, että väkivallan uhrin voi tulkita kokeneen seksuaaliväkivallan todisteena vetovoimastaan ja arvostaneen tapahtunutta, mikäli uhri ei ole tehnyt rikosilmoitusta. Väkivallasta ilmoittaminen ja avun hakeminen kuvataan tarkoittavan sitä, että uhri on kärsinyt väkivallasta, ja muussa tapauksessa uhrin esitetään jopa nauttineen väkivallasta.

Esimerkki 21

”Ei ole kamalampaa luettavaa kuin perheväkivalta. Olkoon sitten henkistä tai fyysistä. Ja valitettavasti lapsiuhrit eivät pääse poistumaan tilanteesta itse. Mutta mitä tulee tässä jutussa olevaan lähisuhdeväkivaltaan, on se aivan eri juttu. Samoin puolisoitten kesken tapahtuvaan perheväkivalta. Tiedän toki, että aina on syy teon tekijässä. Tekijä tulisi eristää kohteestaan mahdollisimman perusteellisesti. Vaan sitä

ei tapahdu, ellei ole riittävää syytä viranomaisten toimia. Toimijaksi jää siis usein itse uhri. Siis uhrin tulisi miettiä, onko luopuminen suurempi tuska kuin väkivallan kokeminen. Ja näyttää siltä, että luopumisen tuska on suurempi lähisuhdeväkivallassa kuin itse väkivallan tuska.”

Yllä olevassa esimerkissä kuvataan, kuinka perheväkivallan kokeminen lapsena ja seurusteluväkivallan kokeminen eroavat toisistaan, sillä seurusteluväkivaltaa kokeneen on mahdollista lähteä suhteesta. Kirjoittaja kuvaa väkivallan olevan tekijän vastuulla, mutta samalla kuvaa uhrin vastuuta tehdä valinta seurustelusuhteen päättämisestä. Esimerkissä korostetaan väkivallan uhrin aktiivista toimijuutta, mutta samalla myös vastuuta väkivallasta rakennetaan uhrille. Tyypillistä teemalle on neuvojen esittäminen nuorille. Neuvot kuvaavat, kuinka seurustelusuhteesta kannattaa lähteä heti ensimmäisen fyysisen väkivallan merkin, kuten ensimmäisen lyönnin jälkeen. Väkivallan kuvataan pahenevan ajan myötä, minkä vuoksi väkivallan suhteen olisi tärkeää olla seurustelusuhteessa nollatoleranssi. Toisaalta aineistossa tunnistetaan, että neuvot eivät välttämättä auta seurusteluväkivaltaa kokevia nuoria. Alla olevissa esimerkissä nostetaan esille seurusteluväkivallan uhrin ja tekijän välistä monimutkaisempaa dynamiikkaa.

Esimerkki 22

”Iso ongelma on se, että uhri häpeää tilannettaan ja peittelee sitä. Monesti tekijä on myös niin taitava manipuloija että haukkumalla ja alistamalla saa toisen uskomaan että väkivalta on tämän oma syy. Tällöin tilannetta on vaikea havaita tai uhria ei saa ainakaan kertomaan tilanteesta rehellisesti, eikä ulkopuolinen pysty katkaisemaan suhdetta. On todella hirveää seurata tuttavaa jonka elämän epäilee olevan pahasti pielessä, mutta joka ei ota apua vastaan missään muodossa.”

Esimerkki 23

”Hakkaaja murtaa uhrinsa itsetunnon pikku hiljaa, ja tekee itsestään korvaamatonta (kukaan muu ei ota sua, sä oot paha ihminen jos jätät, tää väkivalta on sun vika, mitäs oot tollanen). Väkivalta syvenee pikku hiljaa, ja kun uhri saa tarpeekseen, uhataan hengellä (jos jätät, tapan itteni/sinut/jonkun läheisesi). Usein hakkaajat valitsee liian kilttejä ihmisiä, jotka on helpompi murtaa.”

Esimerkeissä 22 ja 23 korostuu väkivallan tekijän uhrin kohdistama manipulointi ja henkinen väkivalta. Esimerkeissä tuodaan esille, kuinka tekijä voi saada uhrin uskomaan, että väkivalta

on uhrin omaa syytä. Tekijän kuvataan valitsevan uhreiksi tarkoituksellisesti kilttejä ihmisiä, ja henkinen väkivalta kuvataan laskelmoituna. Teemassa väkivallan tekijän ja uhrin dynamiikkaan kietoutuu myös auttajan rooli. Haasteena auttamiselle ja seurusteluväkivallan tunnistamiselle kuvataan olevan väkivallan uhrin vaikeneminen. Vaikenemisen kuvataan johtuvan pitkäkestoisesta henkisestä väkivallasta. Väkivallan uhrille tarjotun ymmärryksen ja vertaistuen kuvataan auttavan väkivaltaisesta suhteesta irrottautumista.

Useissa kommentteissa väkivallan kuvataan olevan aina tekijän valinta, minkä vuoksi seurusteluväkivaltaa ei tule hyväksyä. Selitystavassa tuodaan esille, kuinka väkivaltaiset nuoret tietävät lain olevan puolellaan. Nuorten kuvataan tietävän, että aikuiset eivät pysty puuttumaan heidän väkivaltaiseen käytökseensä. Kommentteissa kuvataan, kuinka väkivaltaa tekevät nuoret eivät ota vastuuta tekemisistään, eikä nuorten tietoisuuden lisääminen seurusteluväkivallasta välttämättä sen vuoksi auta ongelman ratkaisussa. Aineistossa kuvataan, kuinka väkivallan tekijän oikeudet huomioidaan ja uhrin oikeudet sivuutetaan erityisesti rikosprosesseissa. Lasten edun ja oikeuksien kuvataan olevan väkivallan tekijöitä varten, eikä uhri saa samoja oikeuksia. Väkivallan tekijän oikeuksien korostamisen esitetään vaikuttavan myös auttajan rooliin.

Esimerkki 24

”Juuri näin. Jos otat hakkaavat nuorta tiukasti kädestä ja vedät pois tilanteesta, olet äkkiä itse pahoinpitelysyytteessä. Varsinkin jos pienelle hakkaajalle jää naarmu käteen siitä, että joku aikuinen esti häntä hakkaamasta toista. Esimerkiksi opettajat ovat lirissä sen vuoksi, että pahantekijällä on kaikki oikeudet.”

Esimerkissä 24 kuvataan, kuinka väkivaltaan puuttuva aikuinen voi joutua itse rikosoikeudelliseen vastuuseen, minkä vuoksi nuorten väkivaltaan puuttuminen on haastavaa. Väkivaltaan puuttumisen haasteena kuvautuu teemassa siis myös tekijän oikeuksien korostuminen esimerkiksi lainsäädännön kautta. Kuten esimerkissä 27, tekijän oikeuksien korostumisen esitetään vaikuttavan uhrin oikeuksien sivuuttamiseen, ja uhrin avun saamisen vaikeutumiseen. Väkivallan puuttumisen vaikeuden esille nostamisen ohella kuitenkin korostetaan aikuisten velvollisuutta puuttua nuorten väliseen väkivaltaan. Myös viranomaisten roolia auttajina korostetaan, ja viranomaisten koulutusta väkivallan kohtaamisesta kuvataan keskeisenä uhrien avun ja tuen saamisen kannalta.

Toisessa selitystavassa kuvataan, kuinka väkivallan tekijä voi olla itse myös kokenut väkivaltaa. Tekijän esitetään olevan vastuussa tekemästään väkivallasta, mutta tarvitsevan usein myös itse tukea väkivallan kierteen katkaisemiseksi. Tässä puhettavassa väkivallan tekijään suhtaudutaan ymmärtäväisemmin, ja tuodaan esille, kuinka tilanteen näkeminen mustavalkoisena voi pahentaa väkivaltaongelmaa. Teemassa väkivallan tekijän ja uhrin roolien kietoutumista toisiinsa kuvataan myös sen kautta, kuinka väkivaltaisesta suhteesta irtautuminen on joskus mahdollista vasta, kun uhri alkaa käyttää itse väkivaltaa. Väkivallan uhri- ja tekijäkokemusten kuvataan kietoutuvan usein toisiinsa.

5 Pohdinta

Tutkielmassani olen tarkastellut seurusteluväkivallan puhetapoja hyödyntäen refleksiivistä teema-analyysia. Tässä luvussa teen yhteenvetoa analyysini tuloksista ja tuon esille tekemiäni johtopäätöksiä suhteessa aikaisempaan seurusteluväkivallan tutkimukseen. Sen jälkeen tuon esille tutkielmaani liittyviä rajoituksia ja arvioin tutkimuksen toteuttamista. Lopuksi tuon vielä esille tuloksistani esille nousevia jatkotutkimusaiheita.

5.1 Johtopäätökset

Tutkielman tavoitteena on ollut tarkastella, millaisia nuorten seurusteluväkivaltaan liittyviä teemoja on tunnistettavissa seurusteluväkivaltaa käsittelevistä verkkokeskusteluista, ja miten sukupuoli ja sukupuolistuneet merkitykset ilmenevät verkkokeskusteluissa. Analysoin suomalaisia verkkokeskusteluja hyödyntäen menetelmänä refleksiivistä teema-analyysia. Refleksiivinen teema-analyysi nojaa konstruktionistiseen näkökulmaan, eli ymmärrän aineistosta tunnistamani merkitykset ja kokemukset sosiaalisesti toistettuina ja vuorovaikutuksessa rakentuvina (Byrne 2021; Braun & Clarke 2022). Tunnistin aineistosta neljä erilaista teemaa: kasvatustuun, väkivallan kulttuuriset selitykset, sukupuolistuneet merkitykset sekä uhrin ja tekijän dynamiikan.

Teemat erosivat toisistaan etenkin sen perusteella, millaisia seurusteluväkivallan syitä ja ratkaisuja esitettiin, ja mille tahoille vastuuta väkivallasta rakennettiin. Ensimmäisessä teemassa seurusteluväkivallan taustalla kuvattiin olevan kasvatustuun, ja ratkaisuna kuvattiin välittävä ja osallistuva vanhemmuus, lasten väliseen väkivaltaan puuttuminen, sekä lasten ja nuorten tiedon lisääminen turvallisista seurustelusuhteista ja lähisuhdeväkivallasta. Toisessa teemassa suomalaisen kulttuurin sekä median esitettiin ylläpitävän väkivaltaa, ja ratkaisuna kuvattiin palvelujärjestelmän kehittäminen. Kolmannessa teemassa kuvattiin sukupuolen merkitystä seurusteluväkivallan kokemuksille ja avun saannille, ja seurusteluväkivallan sukupuolistuneet merkitykset näyttäytyivät aineistossa kiistellyiltä. Neljännessä teemassa kuvattiin väkivallan uhrin, tekijän ja auttajan dynamiikkaa, ja vastuuta seurusteluväkivallasta rakennettiin väkivallan uhrille tai tekijälle.

Tuloksissa kasvatustuun teemassa vanhempien rooli seurusteluväkivallan ehkäisemisessä ja pysäyttämässä kuvattiin keskeisenä. Perhetilanteen merkitys näyttäytyy myös tutkimusten valossa merkittävältä, sillä rikkinäinen perhetausta, sekä kodin ja vanhempien ongelmat ja ristiriidat ovat yhteydessä seurusteluväkivallan kokemiseen. (Niemi 2010, 76-78.)

Seurusteluväkivaltaa kokeneet nuoret kokevat vanhempien tuen sekä kontrollin heikommaksi (Salmi 2009, 142-146). Kuten teemassa esitettiin, perheväkivallan kokemukset voivat lisätä riskiä seurusteluväkivallan uhriksi joutumiselle. Jopa yli puolet nuorista, jotka ovat nähneet tai kokeneet henkistä tai fyysistä väkivaltaa samassa taloudessa asuvien aikuisten tekemänä, ovat kokeneet tai tehneet väkivaltaa myös omissa seurustelusuhteissaan (Isotalo 2023, 133). Sekä kasvatusvastuun teemassa että aiemmassa tutkimuksessa ilmenee väkivallan ylisukupolvinen luonne. Teemassa vastuuta seurusteluväkivallasta rakennettiin erityisesti huostaanotettujen lasten kohdalla viranomaisille ja lastensuojelulle. Sosiaalityön näkökulmasta on tärkeää tunnistaa perheväkivallan kokemusten riski seurusteluväkivallan kokemiselle ja tekemiselle.

Kasvatusvastuun teemassa nostettiin esille lasten välisen väkivallan, kuten kiusaamisen, vähättelyä. Kiusaaminen vaikuttaa myös tutkimuksen valossa seurusteluväkivallan tekemisen todennäköisyyteen. Tyttöjen kohdalla koulukiusaamiseen osallistuminen lisäsi fyysisen ja henkisen seurusteluväkivallan tekemisen todennäköisyyttä, kun taas poikien kohdalla sekä kiusatuksi joutuminen tai kiusaamiseen osallistuminen lisäsivät riskiä sekä henkisen, fyysisen ja seksuaalisen väkivallan tekemiselle seurustelusuhteessa. (Barter ym. 2022.) Avun hakemiseen tai viranomaiselle ilmoittamiseen voivat vaikuttaa asenteet, joissa lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta nähdään vähemmän vakavana kuin aikuisiin kohdistuva (Mielityinen ym. 2023). Tämän vuoksi kasvatusvastuun teemassa esitetty ratkaisu aikuisten puuttumisesta lasten ja nuorten väliseen väkivaltaan sekä päiväkodissa, kouluissa ja kotona, voi ehkäistä myöhempää nuorten välistä seurusteluväkivaltaa. Lapset ja nuoret tarvitsevat ikä- ja kehitystasoista, suunnitelmallista sekä näyttöön perustuvaa seksuaali- ja turvataitokasvatusta sekä tietoa turvallisista seurustelusuhteista (Helenius & Kivimäki 2025, 17). Nuoret ovat itse pitäneet tärkeänä sitä, että perhe- ja lähisuhdeväkivallasta puhuttaisiin kouluissa enemmän, ja keskustelua aiheesta olisi kaikilla luokka-asteilla (Marila-Penttinen 2012, 3).

Kasvatusvastuun teemassa nousevat vahvasti esille kaksi oppivelvollisuusiässä olevien nuorten toimijuutta kehystävää kasvatustuotetta, eli perhe ja koulu. Perhe tarjoaa alaikäisille nuorille toimijuutta tukevia materiaalisia, kulttuurisia ja sosiaalisia resursseja, mutta samalla rajoittaa heidän toimintaansa. (Aaltonen 2012, 180.) Suomessa nuoruus on vahvasti institutionalisoitunutta, sillä yhteiskunnan osallisuus, tuki ja palvelut toteutuvat eri instituutioiden kautta. Jos yksi instituutio epäonnistuu nuoren tukemisessa, toinen yrittää ottaa nuoresta kopin. (Aaltonen 2012, 189.) Eri instituutioiden vastuu korostui teemassa, sillä

vanhempien lisäksi päiväkodille ja koululle rakennettiin vastuuta lasten ja nuorten kasvatuksesta. Huostaanotettujen nuorten kohdalla korostui lastensuojelun viranomaisten ja lastensuojelulaitoksen työntekijöiden vastuu huolehtia nuoresta. Nuoruuden institutionalisoituminen ilmenee nuorten elämässä samanaikaisesti sekä huolenpitoa että kontrollina (Aaltonen 2012, 189). Kasvatusvastuun teemassa huolenpito ja kontrolli näkyivät vahvasti, sillä niiden kuvattiin kuuluvan hyvään ja välittävään vanhemmuuteen. Toisaalta kontrollin määrä kasvatuksessa oli jossain määrin kiisteltyä. Osassa kommentteissa korostettiin vahvemmin nuorten toimijuutta vanhempien auktoriteetin vastustamisen kautta, ja kuvattiin seurustelua luonnollisena ja merkityksellisenä osana nuoruutta.

Väkivallan uhrin ja tekijän dynamiikka -teeman puhetavat linkittyvät aiemmassa tutkimuksessa esille nousseisiin puhetapoihin. Isotalo (2022) on tarkastellut poliisien puhetapoja nuorten seurustelusuhteisiin liittyneissä seksuaaliväkivallan epäilyissä. Ensimmäinen puhetapa oli uhrisensitiivinen puhe. Tämä puhetapa näkyi myös aineistossani, ja siinä korostettiin uhrin alisteista asemaa väkivallan tekijään nähden sekä uhrin vaikeutta sanoittaa kokemuksiaan. Toisessa puhetavassa vastuutettiin nuoria naisia. Puhetapa ilmeni myös analyysini tuloksissa sen kautta, kuinka uhreja vastuutettiin vastentahtoisuuden ilmaisun puuttumisesta. (Isotalo 2022.) Vaikuttaa siis siltä, että aineistosta tunnistamani uhrin ja tekijän rooleihin liittyvät puhetavat ovat yhteydessä paitsi poliisin hyödyntämiin puhetapoihin, myös linkittyneitä laajempiin yhteiskunnassa vallalla oleviin seurusteluväkivallan selittämisen tapoihin.

Analyysini tuloksissa vastuun osoittaminen seurusteluväkivallasta eri tahoille ilmeni vahvasti. Kasvatusvastuun teemassa vastuuta seurusteluväkivallasta rakennettiin kasvatuksen kautta erityisesti vanhemmille. Uhrin ja tekijän dynamiikka -teemassa vastuuta rakennettiin usein seurusteluväkivallan tekijälle, mutta myös väkivallan uhrille. Väkivaltaan liittyvillä käsityksillä, asenteilla ja normeilla voi olla konkreettisia seurauksia avun saamiseen tai väkivaltaan puuttumiseen (Venäläinen 2020). Uhrin vastuuttaminen väkivallasta voi johtaa häpeään ja väkivallasta vaikenemiseen. Väkivallan uhrin häpeän ja syyllisyyden tunteita voi vahvistaa uusliberalistinen ajattelutapa, joka korostaa yksilön vastuuta. Uusliberalistisessa ajattelutavassa esimerkiksi nuoria asetetaan vastuuseen omista valinnoistaan ja niiden seurauksista. (Honkatukia 2017; ref. Cieslik & Pollock 2002, 2-4.) Verkkokeskusteluissa vahvasti ilmenevä vastuun rakentaminen väkivallasta linkittyykin todennäköisesti uusliberalismiin ja sen yksilön vastuuta korostavaan ajattelutapaan. Huomion kiinnittyessä yksilöön väkivaltaan liittyvät kulttuuriset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat kuitenkin jäädä

vähemmälle huomiolle. Sosiaalityön näkökulmasta onkin keskeistä tarkastella seurusteluväkivaltaan liittyviä sosiaalisia ja rakenteellisia tekijöitä.

Väkivallan kulttuuriset selitykset -teemassa seurusteluväkivallan kuvataan linkittyvän suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Seurusteluväkivalta kuvataan teemassa osaksi väkivallan historiallista ja kulttuurista jatkumoa, joka mahdollistaa erityisesti poikien ja miesten väkivaltaisuuden hyväksymisen yhteiskunnassa. Patriarkaalisisissa yhteiskunnissa on historiallisesti pidetty oikeutettuna miesten vaimoihinsa tai lapsiinsa kohdistamaa kuritusväkivaltaa (Husso ym. 2020). Sukupuolistuneen väkivallan lähestymistavan mukaan patriarkaatti vaikuttaa edelleen nykypäivänä väkivallan ymmärtämiseen (Husso 2020). Näkökulma korostaa väkivallan ymmärtämistä sosiaalisena ja rakenteellisena ilmiönä (Ronkainen 2017). Teemassa kuvataan erityisesti seurusteluväkivaltaan liittyviä yhteiskunnallisia tekijöitä, ja vastuuta väkivaltaan puuttumisesta rakennetaan suomalaiselle yhteiskunnalle ja palvelujärjestelmälle.

Nykyaikana esimerkiksi digitaalinen väkivalta, internetissä näkyvä naisviha sekä vihapuheen lisääntyminen ilmentävät patriarkaalista ideologiaa (Husso ym. 2020). Väkivallan kulttuuriset selitykset -teemassa kuvataan myös median ja erityisesti pornografian katselun liittymistä poikien seurusteluväkivallan ja erityisesti seksuaaliväkivallan tekemiseen. Tutkimuksessa poikien kohdalla säännöllinen pornografian katselu on ollut yhteydessä henkisen ja seksuaalisen väkivallan tekemiseen seurustelusuhteessa. Sukupuolistuneet asenteet ovat myös poikien kohdalla yhteydessä seurusteluväkivallan tekemiseen. (Barter ym. 2022). Vaikuttaa siis siltä, että teemassa on tunnistettu seurusteluväkivaltaan liittyviä rakenteellisia ja kulttuurisia tekijöitä, jotka ilmenevät seurusteluväkivaltaa selittävinä tekijöinä myös tutkimuksen valossa.

Sukupuolistuneet merkitykset -teemassa näkyi kaksi vastakkaista puhetapaa. Ensimmäisessä selitystavassa kyseenalaistetaan uutisartikkeleissa esille nostettua tyttöjen kokemaa seurusteluväkivaltaa, ja nostetaan esille poikien ja miesten kokemaa seurusteluväkivaltaa tyttöjen ja naisten tekemänä. Vastakkaisessa puhetavassa korostetaan seurusteluväkivaltaa erityisesti tyttöihin ja naisiin kohdistuvana sukupuolistuneena ilmiönä, jossa väkivallan tekijä on yleensä poika tai mies. Seurusteluväkivaltaan liitetyt sukupuolistuneet merkitykset vaikuttavat linkittyvän parisuhdeväkivallasta käytyihin keskusteluihin, ja sitä kautta lähisuhdeväkivallan laajempaan sosiaaliseen ja historialliseen kontekstiin. Kuten myös aineistossa tunnistettiin, miesten kokeman väkivallan vähättely ja naisiin kohdistuvan

väkivallan hyväksyminen linkittyvät molemmat patriarkaaliseen ideologiaan. Vaikka patriarkaatti ideologiana ja rakenteellisen väkivallan muotona ilmentää sukupuolten eriarvoista järjestystä, myös marginalisoidut ryhmät ja rakenteellisesti eriarvoisessa asemassa olevat miehet kokevat yhteiskunnassa väkivaltaa (Husso ym. 2020).

Aiemmassa tutkimuksessa parisuhdeväkivallasta verkkokeskusteluissa on noussut esille, että naisten tekemää väkivaltaa on hyödynnetty kumoamaan sukupuolisensitiivistä parisuhdeväkivallan näkökulmaa (Venäläinen 2020). Todellisuutta rakennetaan tässä tapauksessa usein sukupuolineutraalina ja tasa-arvoisena, tai nostetaan esille miesten kokema epätasa-arvo. Näiden merkitysten rakentamisen kautta on pyritty kumoamaan feministisen näkemysten perusteltavuutta. (Venäläinen 2020.) Tuloksissani sukupuolistuneet merkitykset -teemassa näkyi samankaltaisesti, kuinka suomalaista yhteiskuntaa kuvattiin sukupuolineutraalina ja tasa-arvoisena, ja poikien ja miesten kokemaa väkivaltaa nostettiin esille pyrkien vähentämään tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan merkitystä. Nuorten seurusteluväkivalta ja aikuisten parisuhdeväkivalta olivatkin linkittyneitä verkkokeskusteluissa erityisesti sukupuolistuneiden merkitysten osalta. Vaikuttaa siltä, että seurusteluväkivallan sukupuolistuneista merkityksistä käydyt kiistat linkittyvät laajempaan yhteiskunnassa vallalla olevaan puhetapaan, ja sen kautta väkivallan sosiaaliseen ja historialliseen kontekstiin.

Sosiaalityön asiakastyössä on tärkeää, että seurusteluväkivalta ymmärretään omana ilmiönään, erillisenä aikuisten parisuhdeväkivallasta. Nuorten avun saannin kannalta on tärkeää, että he tunnistavat kokemuksensa väkivallaksi ja mahdollisesti rikokseksi, ja ammattilaisen ymmärrys seurusteluväkivallasta on tämän kannalta merkityksellistä (Isotalo 2021). Sukupuolistuneen väkivallan näkökulman huomioiminen seurusteluväkivallan kohtaamisessa on myös keskeistä. Sukupuolistuneet merkitykset -teemassa näkyi kaksi vastakkaista puhetapaa, mutta väkivallan sukupuolistuneisuus on ollut kiistelty aihe myös ammattilaisten ja tutkimuksen näkökulmasta. Perhetyössä on tyypillisesti tarkasteltu parisuhteen väkivaltaa sukupuolineutraalista näkökulmasta, jossa ajatuksena on perhe systeeminä ja vuorovaikutuksen yksikkönä (Ronkainen 2017, 33). Väkivallan molemminpuolisuuden keskittyminen voi johtaa siihen, että työskentelyssä keskitytään ainoastaan väkivallan yksilöllisiin tekijöihin. Sukupuolineutraalissa lähestymistavassa voi siis tunnistamatta jäädä sosiaalisia ja kulttuurisia rakenteita, jotka vaikuttavat seurusteluväkivallan tekemiseen, kokemiseen ja seurauksiin. Sukupuolistuneen väkivallan näkökulmasta

parisuhteessa tapahtuva väkivalta ymmärretään laajemmin osana sukupuolten yhteiskunnallisen tason vallanjakoa ja sen historiallista kontekstia (Ronkainen 2017, 33).

Väkivallasta käydyt keskustelut ja siihen liittyvät kulttuuriset puhetavat voivat vaikuttaa päätöksentekoon. Verkkokeskustelujen voidaan nähdä linkittyvän laajempaan sosiaaliseen ja historialliseen kontekstiin, mikä tekee keskustelun tarkastelusta mielekäästä myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Seurusteluväkivallan puhetavat voivat linkittyä siihen, miten se tunnistetaan ja kohdataan palvelujärjestelmässä. (Venäläinen 2020.) Sosiaalityön asiakastyön kannalta puhetavat voivat liittyä siihen, miten seurusteluväkivaltaan apua tarvitseva nuori kohdataan. Lisäksi seurusteluväkivallan puhetavat ovat merkityksellisiä laajemmalla yhteiskunnallisella ja poliittisen päätöksenteon tasolla palveluiden ja palvelujärjestelmän kehittämisen kautta. Puhetavat linkittyvät osaltaan siihen, millaisena ongelmana seurusteluväkivalta hahmotetaan nykyaikana, ja millaisia palveluita ja interventiokäytäntöjä yhteiskunnassa kehitetään.

5.2 Tutkielman rajoitukset

Analyysimenetelmänä hyödyntämässäni refleksiivisessä teema-analyysissa korostuvat tutkijan tekemät valinnat tutkimusprosessissa (Braun & Clarke 2006). Tulosten ymmärretään ilmentävän tutkijan tulkintoja aineiston toistuvista merkityksistä (Byrne 2021, 1393; Braun & Clarke 2022). Tutkielmani tulosten tulkinta on siis yhteydessä tutkimusprosessin aikana tekemiini valintoihin, aikaisempaan teoreettiseen tietooni aihealueesta sekä valitsemani teoreettiseen viitekehykseen. Tulokset olisivat voineet olla erilaisia, jos joku toinen olisi toteuttanut analyysin. Toisaalta tutkimuksen tulokset riippuvat aina jossain määrin tutkijasta.

Refleksiivinen teema-analyysi nojautuu konstruktionistiseen näkökulmaan.

Konstruktionistisesta näkökulmasta merkitys ja kokemus ovat sosiaalisesti rakennettuja ja toistettuja, enemmän kuin yksilöistä lähtöisin olevia (Braun & Clarke 2006, 85; ref. Burr 1995). Näin ollen konstruktionistisessa viitekehyksessä tehty temaattinen analyysi ei voi eikä pyri keskittymään yksilön motivaatioon tai psykologiaan, vaan sen sijaan pyritään tarkastelemaan sosiokulttuurista kontekstia ja rakenteellisia olosuhteita, jotka tekevät mahdolliseksi tarjotut yksilölliset selitykset. (Braun & Clarke 2006, 85). Tutkielmani tarkoituksena ei siis ole ollut tutkia seurusteluväkivallan tekijöitä tai syitä, vaan tarkastella sitä, millä tavoin seurusteluväkivallasta puhutaan, ja millaisia sukupuolistuneita merkityksiä seurusteluväkivaltaan liittyvissä keskusteluissa rakennetaan.

Lähes kaikki aineiston kommentit sopivat jonkun tunnistamani teeman alle, ja analyysin ulkopuolelle jäi ainoastaan yksittäisiä kommentteja. En rajannut esimerkiksi aikuisten parisuhdeväkivaltaa koskevia kommentteja pois, sillä usein ne linkittyivät seurusteluväkivallan selittäviin tekijöihin, kuten vanhempien välinen parisuhdeväkivalta kasvatusvastuun teemassa, tai väkivallan ylisukupolvisuus väkivallan kulttuuriset selitykset - teemassa. Toinen tutkimuskysymykseni sukupuolen ja sukupuolistuneiden merkitysten ilmenemisestä verkkokeskusteluissa ei myöskään rajannut parisuhdeväkivaltaa analyysini ulkopuolelle. Seurusteluväkivallan ja parisuhdeväkivallan osalta sukupuoli ja sukupuolistuneet merkitykset linkittyivätkin keskustelussa monesti yhteen. Osa kommentoijista on saattanut myös viitata nuorten väliseen seurusteluväkivaltaan käyttäen parisuhdeväkivallan käsitettä, sillä seurusteluväkivalta ei omana ilmiönään ole välttämättä vielä kovin tunnettu.

Tutkielman kontekstina ovat suomalaiset verkkokeskustelut sekä niiden kehyksenä toimivat seurusteluväkivaltaa käsittelevät verkkouutisoinnit. Tutkielman tulokset ovat siis tiettyyn aikaan ja paikkaan sidonnaisia. Verkkokeskusteluja kehystävistä uutisartikkeleista kaksi käsitteli pääasiassa tyttöjen kokemuksia väkivallasta, ja yhdessä nostettiin seurusteluväkivallan sukupuolistuneisuutta lopussa esille, vaikka pääasiassa seurusteluväkivallasta kirjoitettiin melko sukupuolineutraalisti. Silti sukupuolistuneiden merkityksien teema nousi esille kaikista kolmesta verkkokeskusteluaineistosta merkittävästi. Vaikka verkkokeskustelut siis jossain määrin kehystävät seurusteluväkivallasta käytyä keskustelua, kaikki tunnistamani teemat nousivat kaikissa kolmessa verkkokeskustelussa ainakin jossain määrin esille.

Tutkielmani keskeinen rajoite on tyypillinen verkkokeskusteluja tarkastelevalle tutkimukselle. Koska tarkasteltavat verkkokeskustelut ovat pitkälti anonyymeja, osallistujista, heidän taustastaan tai sosiaalisesta asemastaan ei ole mahdollista saada tietoja. Todennäköistä kuitenkin on, että nuorten oma ääni ei kuulu verkkokeskusteluissa juurikaan. Tutkielmani tavoitteena ei kuitenkaan ole ollut tarkastella nuorten käsityksiä tai puhetapoja seurusteluväkivallasta, vaan tarkoitukseni oli tarkastella laajemmin seurusteluväkivaltaan liittyviä selittämisen tapoja. Verkkokeskustelut tarjoavat mahdollisuuden tarkastella seurusteluväkivaltaan liittyviä arkisia ja yhteiskunnallisia puhetapoja, ja verkkokeskusteluun osallistujien voidaan nähdä olevan tavallisia suomea puhuvia ihmisiä, jotka osallistuvat seurusteluväkivallasta käytyihin keskusteluihin.

Suomalaista tutkimusta seurusteluväkivallasta on vielä melko vähän, ja ilmiötä on tutkittu pääasiassa kyselytutkimuksilla määrällistä tutkimusmetodologiaa hyödyntäen. Isotalo (2019; 2022) on tarkastellut seurusteluväkivaltaa laadullisen tutkimuksen kautta viranomaisten tietoon tulevan väkivallan avulla, ja tutkinut muun muassa poliisien puhetapoja seurusteluväkivallasta. Laadullista tutkimusta seurusteluväkivallasta on toteutettu siis Suomessa vähän, ja työni kautta pyrin vastaamaan seurusteluväkivallan laadullisen ja puhetapoja tarkastelevan tutkimuksen vähäisyyteen. Tutkielmani tarkoituksena on ollut tarkastella seurusteluväkivaltaa sosiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä, ja tulokset tuovat lisää tietoa seurusteluväkivallan ja siihen liittyvien sukupuolistuneiden merkitysten puhetaivoista.

Koen analyysini onnistuneena, sillä sain tutkimuskysymyksiini vastaukset valitsemani menetelmän avulla. Mielestäni aineistolähtöinen lähestymistapa sopi analyysini toteuttamiseen, sillä seurusteluväkivalta on vielä Suomessa melko vähän tutkittu aihe. Aineistolähtöisyys näkyi myös siinä, että keräsin verkkokeskusteluaineiston ennen, kuin tutkielman teoreettinen viitekehys tai käyttämäni analyysimenetelmä tarkentuivat. Sukupuolistuneen väkivallan teoreettinen viitekehys kiinnitti huomiota sosiaalityön kannalta merkityksellisiin sosiaalisiin ja rakenteellisiin tekijöihin, ja tarjosi tulosten tulkinnan kannalta keskeisen näkökulman. Sukupuolistuneen väkivallan viitekehys sekä menetelmäni hyödyntämäni refleksiivinen teema analyysi toimivat seurusteluväkivallan tarkasteluun erityisesti sosiaalityön näkökulmasta hyvin, sillä viitekehys tarkastelee väkivaltaa sosiaalisena ja rakenteellisena ilmiönä, kun taas menetelmä nojautuu konstruktonismiin, jossa merkitykset ymmärretään sosiaalisesti rakennettuina ja toistettuina (Byrne 2021; Braun & Clarke 2022; Ronkainen 2017).

5.3 Jatkotutkimus

Seurusteluväkivallasta tarvitaan lisää suomalaista tutkimusta. Erityisen tärkeää olisi tarkastella seurusteluväkivallan seurauksia nuorille, sekä tarkastella nuorten kokemuksia seurusteluväkivallasta laadullisen tutkimuksen kautta. Nuorten tekemästä ja kokemasta seurusteluväkivallasta on jonkin verran tilastollista tietoa. Vielä vähemmän on kuitenkin laadullista ymmärrystä siitä, mitä väkivalta merkitsee ja miten nuoret siihen suhtautuvat (Honkatukia 2017). Olisi tärkeää tarkastella, miten nuoret puhuvat seurusteluväkivallasta, ja millainen väkivalta on heidän mielestään hyväksyttyä ja millainen paheksuttua seurustelusuhteissa. Avun saamisen näkökulmasta olisi merkityksellistä tutkia

sosiaalityöntekijöiden puhetapoja seurusteluväkivallasta. Seurusteluväkivaltaa tulisi tutkimuksessa tarkastella sosiaalisena ongelmana.

Nuorten oma ääni ei juurikaan kuulu aineistoni verkkokeskusteluissa, vaikka jonkin verran kommentteissa kokemuksia jakavat aikuiset nuorena koetusta seurusteluväkivallasta. Jatkotutkimuksen kannalta olisikin merkityksellistä tarkastella nuorten omia kokemuksia ja näkemyksiä seurusteluväkivallasta. Nuorten seurusteluväkivallan osalta on keskeistä kuunnella nuoria itseään, kun pohditaan keinoja heidän hyvinvointinsa lisäämiseksi tai pyritään ratkaisemaan heitä koskevia sosiaalisia ongelmia (Honkatukia 2017). Myös väkivaltaa tehneet nuoret tulisi tekemistään teoista huolimatta nähdä inhimillisinä ja aktiivisina toimijoina, joilla on relevanttia asiantuntemusta ja kokemusta. Nuorten kokemuksia kuuntelemalla on mahdollista saada tietoa, joka voidaan nostaa yhteiskunnalliseen keskusteluun. (Honkatukia 2017.) Seurusteluväkivaltaan puuttumisen ja palvelujärjestelmän kehittämisen kannalta olisi olennaista saada lisää tietoa siitä, millaista tukea ja apua nuoret kokevat itse tarvitsevansa.

Huostaanotettujen nuorten riskiä seurusteluväkivallan kokemiselle olisi tärkeää tarkastella tutkimuksessa. Tutkielmani tuloksissa kasvatusvastuun puhetavassa vastuuta seurusteluväkivallan ehkäisemisestä ja siihen puuttumisesta rakennettiin myös lastensuojelun viranomaisille sekä lastensuojelulaitoksen työntekijöille. Ylipäättään uhrikokemukset näyttävät kasautuvan tietyille nuorille, ja seurustelleiden nuorten uhri- ja tekijäkokemukset linkittyvät toisiinsa (Isotalo 2023, Salmi 2009). Tämän vuoksi olisi erityisesti sosiaalityön ja lastensuojelun näkökulmasta tarkastella, onko huostaanotetuilla lapsilla suurempi riski kokea tai tehdä seurusteluväkivaltaa.

Seurusteluväkivallasta vaikeneminen voi vaikuttaa myös seurusteluväkivallasta tehtyyn tutkimukseen. Väkivallan merkitykset voivat olla vaikeasti sanallistettavia, jolloin niitä on vaikea tavoittaa sensitiivisessä tutkimuksessa. Väkivallan uhriksi joutumisesta voi olla vielä hankalampi saada tietoa kuin sen tekemisestä, sillä uhrin asemaan asettuminen saattaa olla monille haastavaa siihen liitettyjen kielteisten merkitysten, kuten passiivisuuden, heikkouden tai voimattomuuden vuoksi. (Honkatukia 2017.) Etenkin seurusteluväkivallan laadullisessa tutkimuksessa olisi keskeistä kiinnittää huomiota siihen, miten seurusteluväkivallan uhrikokemuksia voidaan tarkastella mahdollisimman luotettavasti, ja että seurusteluväkivallan eri ulottuvuuksien tarkastelu mahdollistuisi tutkimuksessa.

Seurusteluväkivallan osalta on keskeistä, että sen sijaan että lähdettäisiin tarkastelemaan ja selittämään seurustelusuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa yksilölähtöisesti esimerkiksi psykologisen kehityksen ongelmilla, tulisi sitä pyrkiä tarkastelemaan etenkin sosiaalityön näkökulmasta monimutkaisena yhteiskunnallisena ilmiönä, joka saattaa osaltaan linkittyä yhteiskunnalliseen eriarvoistumiskehitykseen (Honkatukia 2017). Seurusteluväkivallan tarkasteluun sosiaalisena ongelmana linkittyy myös sukupuolistuneen väkivallan näkökulma. Seurusteluväkivallan tarkastelu sukupuolistuneen väkivallan viitekehyksestä sallii väkivallan mahdollistavien yhteiskunnallisten rakenteiden, sekä sosiaalisten ja kulttuuristen väkivallan selittämisen tapojen huomioon ottamisen ja tarkastelun.

Lähteet

- Aaltonen, S. (2012) Elämän umpisolmuja avaamassa. Toimijuus ja institutionaaliset rajat nuorten siirtymissä. Teoksessa E. Pekkarinen & K. Vehkalahti & S. Myllyniemi (toim.) *Lapset ja nuoret instituutioiden kehyksissä. Nuorten elinolot vuosikirja 2012*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 131, 180–191.
- Ackard, D. M., Eisenberg, M. E. & Neumark-Sztainer, D. (2007). Long-term Impact of adolescent dating violence on the behavioral and psychological health of male and female youth. *Journal of Pediatrics* 151(5), 476–481.
- Bagwell-Gray, M. E., Messing, J. T., & Baldwin-White, A. (2015). Intimate Partner Sexual Violence: A Review of Terms, Definitions, and Prevalence. *Trauma, Violence & Abuse* 16(3), 316–335.
- Barter, C. (2010) ‘A Thoroughly Gendered Affair: Teenage Partner Violence and Exploitation’. Teoksessa D. Berridge & C. Barter (toim.) *Children Behaving Badly? Peer Violence between Children and Young People*. Chichester, UK: John Wiley & Sons, 103–120.
- Barter, C., Lanau, A., Stanley, N., Aghtaie, N., & Överlien, C. (2022). Factors associated with the perpetration of interpersonal violence and abuse in young people’s intimate relationships. *Journal of Youth Studies* 25(5), 547–563.
- Belshaw, S. H., Siddique, J. A., Tanner, J., & Osho, G. S. (2012). The relationship between dating violence and suicidal behaviors in a national sample of adolescents. *Violence and victims* 27(4), 580–591.
- Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietämäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. (2020) *Väkivaltakäsitteiden sanasto. Työpaperi 1/2020*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).
- Braun, V. & Clarke, V. (2013) *Successful Qualitative Research: A Practical Guide for Beginners*. Sage Publications.
- Braun, V. & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis: a practical guide*. Sage Publications.
- Braun, V., Clarke, V. & Hayfield, N. (2024) Thematic analysis: A reflexive approach. Teoksessa J.A. Smith (toim.) *Qualitative Psychology: A Practical Guide to Research Methods*. Sage Publications, 168-196.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2), 77-101.
- Burr, V. (1995) *An introduction to social constructionism*. Routledge.
- Butler, J. (1990/1999) *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge Press.
- Byrne, D. (2022). A worked example of Braun and Clarke’s approach to reflexive thematic analysis. *Quality & Quantity* 56(3), 1391–1412.
- Cieslik, M. & Pollock, G. (2002). *Young People in Risk Society: The Restructuring of Youth Identities and Transitions in Late Modernity*. Aldershot: Ashgate.

Dragiewicz, M., & Burgess, J. (2016). Domestic violence on # qanda: The “Man” question in live Twitter discussion on the Australian Broadcasting Corporation’s Q&A. *Canadian Journal of Women and the Law* 28(1), 211–229.

Ensi- ja turvakotien liitto. (2026) Lähisuhdeväkivaltaan apua hakevien määrä ennätyslukemissa – nuorten seurusteluväkivalta on kasvava ilmiö.

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/71856429/lahisuhdevakivaltaan-apura-hakevien-maara-ennatyslukemissa-nuorten-seurusteluvakivalta-on-kasvava-ilmio?publisherId=3741&lang=fi> Viitattu 5.4.2026.

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Furlong, A. (2013). *Youth studies: an introduction*. Routledge.

Giles, David (2017). Online Discussion Forums: A Rich and Vibrant Source of Data. Teoksessa V. Braun, V. Clarke & D. Gray (toim.) *Collecting Qualitative Data*. Cambridge University Press.

Helenius, J. & Kivimäki, H. (2025) Lasten ja nuorten kokema väkivalta: tuloksia Kouluterveyskyselystä. Teoksessa *Väkivallaton lapsuus. Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä vuosille 2026–2033*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 13/2025.

Helsingin Sanomat. (2020) Artikkelien kommentointiohjeet. <https://www.hs.fi/kommentit/art-2000006396703.html> Viitattu 29.1.2026.

Honkatukia, P. (2017) Nuoret ja väkivalta: Nuorisotutkimuksen näkökulmia. Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen & P. Honkatukia (toim.) *Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. Tampere: Vastapaino.

Husso, M. (2020) Ideological, Institutional and Affective Practices of Interpersonal Violence. Teoksessa M. Husso, S. Karkulehto, T. Saresma, A. Laitila, J. Eilola & H. Siltala (toim.) *Violence, Gender and Affect*. Switzerland: Springer International Publishing, 3–26.

Husso, M., Karkulehto, S. & Saresma, T. (2020) Väkivalta koskee ja koskettaa. *Sukupuolentutkimus* 33(4), 2–4.

Ignatius, S. (16.12.2024) Yle on edelleen Suomen luotetuin uutismaida. <https://yle.fi/aihe/a/20-10008090> Viitattu 16.9.2025.

Isotalo, A. (2021) Nuorten seurustelusuhhteissa tapahtuva väkivalta: vähän tutkittu, heikosti tunnistettu? *Haaste* 3/2021.

Isotalo, A. (2022). Poliisien tulkintoja suostumuksesta ja seksuaaliväkivallasta nuorten seurustelusuhhteissa. *Janus* 30(3), 269–288.

Isotalo, A. (2019) Seurustelusuhdeväkivalta tyttöjen pahoinpitelyistä tehdyissä rikosilmoituksissa. *Nuorisotutkimus* 37, 54–68.

Isotalo, A. (2023) *Väkivalta nuorten seurustelusuhhteissa – Kyselytutkimuksen tuloksia*. Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteiden tiedekunta.

- Joffe, H. (2012) Thematic analysis. Teoksessa D. Harper & A. R. Thompson (toim.) *Qualitative Research Methods in Mental Health and Psychotherapy: A Guide for Students and Practitioners*. Wiley: Chichester, 209–223.
- Juvonen, T. (2015). *Sosiaalisesti kontrolloitu, hauraasti autonominen: nuorten toimijuuden rakentuminen etsivässä työssä*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Kaakinen, M. & Näsi, M. (2021) *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2020*. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin katsauksia 47/2021.
- Kaittäilä, A. & Nyqvist, L. (2015). Taloudellinen väkivalta parisuhteessa –kirjallisuuskatsaus. *Janus* 22(3).
- Korkmaz, S. (2018) Research on Teenage Intimate Partner Violence within a European Context. Findings from the Literature. Teoksessa S. Holt, C. Overlien & J. Devaney (toim.) *Responding to Domestic Violence. Emerging Challenges for Policy, Practice and Research in Europe*. London & Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 113–134.
- Kovanen, T. (2014) Väkivalta nuorten seurustelusuhteissa. Teoksessa T. Kovanen & M. Pitkänen (toim.) *Rispektii – Näkökulmia nuorten kohtaamaan perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan*. Ensi- ja turvakotien liitto ry.
- Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle (1354/2014) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1354> Viitattu 1.4.2026.
- Marila-Penttinen, L. (2012) *Uskalla puhua väkivallasta. Kolme tapaa käsitellä perheväkivaltaa yläkoulussa*. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto ry.
- Marttunen, M. & Kaltiala, R. (2017) Nuorisopsykiatria. Teoksessa J. Lönnqvist, M. Henriksson, M. Marttunen, T. Partonen, V. Aalberg & O. Seppälä. *Psykiatria*. Duodecim.
- Mielityinen, L., Hautamäki, S., Hakala, V., Fagerlund, M. & Ellonen, N. (2023) *Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022 - Määrät, piirteet ja niiden muutokset 1988–2022*. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu 2023:5.
- Myllyniemi, S. & Berg, P. (2013). *Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013*. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Niemi, Jenni (2010) *Seurusteluväkivalta nuorten kokemana*. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Nuorisolaki (1285/2016) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2016/1285> Viitattu 1.4.2026.
- Näsi, M. (2016) *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2016*. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin katsauksia 18/2016.
- Pekkarinen, E., Vehkalahti, K., & Myllyniemi, S. (2012). *Lapset ja nuoret instituutioiden kehyksissä. Nuorten elinolot vuosikirja 2012*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Piippo, S. (2022) *Lähisuhdeväkivallan kohtaamisen rakenteet, käytännöt ja toimijuus sosiaalityössä*. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto, 1-185.

- Piispa, M. & Heiskanen, M. (2017) Sukupuoli ja väkivalta tilastoissa. Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen & P. Honkatukia (toim.) *Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. Tampere: Vastapaino, 68–86.
- Raitakari, S., Günther, K. & Räsänen, J.-M. (2022). *Koti, hyvinvointityö ja haavoittuvuus*. Tampereen yliopisto.
- Ronkainen, Suvi (2017) Mitä väkivalta on? Teoksessa Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen & P. Honkatukia (toim.) *Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. Tampere: Vastapaino, 19–35.
- Salmi, V. (2009). Nuoret seurusteluhdeväkivallan uhreina. Teoksessa V. Salmi (toim.) *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset. Nuorisoriikollisuuskyselyiden tuloksia 1995–2008*. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 121–163.
- Scarduzio, J. A., Carlyle, K. E., Lockwood Harris, K., & Savage, M. W. (2017). “Maybe she was provoked”: Exploring gender stereotypes about male and female perpetrators of intimate partner violence. *Violence Against Women* 23(1), 89–113.
- Smith, P. H., White, J. W., & Holland, L. J. (2003). A longitudinal perspective on dating violence among adolescent and college-age women. *American Journal of Public Health* 93, 1104-1109.
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014). <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1301> Viitattu 1.4.2026.
- Stanko, E. A. (2006). Theorizing about violence: Observations from the economic and social research council’s violence research program. *Violence against Women* 12(6), 543-555.
- Stolt, S. & Korpilahti, U. (2025) Seurusteluhdeväkivalta. Teoksessa U. Korpilahti, M. Malja & A. Junkala (toim.) *Väkivallaton lapsuus. Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä vuosille 2026–2033*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 13/2025. Sosiaali- ja terveysministeriö, 192-197.
- Stonard, K. E., Bowen, E., Lawrence, T. R., & Price, S. A. (2014). The relevance of technology to the nature, prevalence and impact of Adolescent Dating Violence and Abuse: A research synthesis. *Aggression and Violent Behavior* 19(4), 390–417.
- Suonpää, K., Raeste, A. & Saartenoja, K. (2024) *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2024*. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin katsauksia 64/2024.
- Suurpää, L. (2009) (toim.) *Nuoria koskeva syrjäytymistieto. Avauksia tietämisen politiikkaan*. Nuorisotutkimusverkoston verkkojulkaisuja 27. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Temple, J. R., Choi, H. J., Brem, M., Wolford-Clevenger, C., Stuart, G. L., Peskin, M. F., & Elmquist, J. (2016). The Temporal Association Between Traditional and Cyber Dating Abuse Among Adolescents. *Journal of Youth and Adolescence* 45(2), 340–349.
- Tiitinen, L. (2019). *Kamppailu sananvapaudesta: sosiaalialan ammattilaisen toiminta ja valtasuhteet mediavaikuttamisen kentällä*. Lapin yliopisto.
- THL. (2024a) Digitaalinen väkivalta. <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/digitaalinen-vakivalta> Viitattu 8.3.2026.

THL. (2024b) Lähisuhdeväkivalta. <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/lahisuhdevakivalta> Viitattu 21.10.2025.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2019) *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje.* Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019.

Venäläinen, S. (2020). “What about men?”: Ideological dilemmas in online discussions about intimate partner violence committed by women. *Feminism & Psychology* 30(4), 469-488.

Whiting, J. B., Davies, B. N., Eisert, B. C., Witting, A. B., & Anderson, S. R. (2023). Online Conversations About Abuse: Responses to IPV Survivors from Support Communities. *Journal of Family Violence* 38(5), 791–801.

Wiklund, M., Malmgren-Olsson, E.-B., Bengs, C., & Öhman, A. (2010). “He Messed Me Up”: Swedish Adolescent Girls’ Experiences of Gender-Related Partner Violence and Its Consequences Over Time. *Violence against Women* 16(2), 207–232.

Woodlock, D. (2017). The Abuse of Technology in Domestic Violence and Stalking. *Violence against Women* 23(5) 584–602.

Yle. (2019) Keskusteluohje 2019. <https://yle.fi/aihe/a/20-10007062> Viitattu 29.1.2026.

Øverlien, C., Hellevik, P. M., & Korkmaz, S. (2020). Young Women’s Experiences of Intimate Partner Violence – Narratives of Control, Terror, and Resistance. *Journal of Family Violence* 35(8), 803–814.